

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Diplomová práce

Bc. Petra Šachová

Historie základního školství v Kojetíně, okres Přerov

Olomouc 2023

vedoucí práce: PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Historie základního školství v Kojetíně, okres Přerov zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.“

V Kojetíně, dne 31. března 2023

.....
Petra Šachová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce PhDr. Jitce Plischke, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, ochotu a trpělivost při přípravě diplomové práce.

Další poděkování patří pracovníci Státního okresního archivu v Přerově paní Jarmile Vohnické za spolupráci při poskytnutí školních kronik základních škol na ulici Svatopluka Čecha, náměstí Míru v Kojetíně a obecních kronik. Také bych chtěla poděkovat paní Radce Dufkové, zástupkyni ředitele základní školy na ulici Sladovní v Kojetíně za poskytnutí školních kronik.

Závěrem bych chtěla poděkovat své rodině za podporu a povzbuzení při mém studiu.

Anotace

Jméno a příjmení:	Bc. Petra Šachová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	PhDr. Jitka Plischke, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Historie základního školství v Kojetíně, okres Přerov
Název v angličtině:	History of primary education in Kojetín, Přerov district
Anotace práce:	Diplomová práce se zabývá historií základního vzdělávání v Kojetíně, okres Přerov od přelomu 19. a 20. století do současnosti. Dále pojednává o historii města Kojetín a vývoji školství ve městě do konce 19. století. V závěru práce je shrnutí a analýza vývoje všech významných změn v základním školství v Kojetíně.
Klíčová slova:	Kojetín, Základní škola, nám. Míru 83, Základní škola Svatopluka Čecha 586, Základní škola, Sladovní 492, školství, historie, žák, učitel
Anotace v angličtině:	The diploma thesis deals with the history of primary education in Kojetín, Přerov district since to turn of the 19th and 20th centuries to the present. It also discusses the history of the city of Kojetín and the development of education in the city until the end of the 19th century. At the end of the work there is a summary and analysis of the development of all significant changes in primary education in Kojetín.
Klíčová slova v angličtině:	Kojetín, Primary school, náměstí Míru 83, Primary school, Svatopluka Čecha 586, Primary school, Sladovní 492, education, history, teacher, pupil
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 - Letecký pohled na centrum města Kojetín Příloha č. 2 - Tradiční hanácký kroj Příloha č. 3 - Stará škola u Kroměřížské brány Příloha č. 4 - Pohled od Kroměřížské brány Příloha č. 5 - Chlapecká škola v roce 1913 Příloha č. 6 - Dívčí škola počátkem 20. století Příloha č. 7 - Chlapecká škola v letech 1938-1939 Příloha č. 8 - Základní škola na náměstí Míru 83 v r. 1983 Příloha č. 9 - Základní škola na ulici Svatopluka Čecha 586 Příloha č. 10 - Základní škola na náměstí Míru 83 Příloha č. 11 - Základní škola na ulici Sladovní 492
Rozsah práce:	95 stran
Jazyk práce:	čeština

Obsah

Úvod	6
1 Město Kojetín	9
1.1 Historie města Kojetín do konce 19. století.....	9
1.2 Historie města Kojetín od počátku 20. století po současnost	11
1.3 Kultura a volný čas	13
1.4 Významní rodáci města Kojetín	14
2 Historie základního školství v Kojetíně do doby výstavby nových školních budov na přelomu 19. a 20. století	16
2.1 Kojetínští učitelé v historii	19
3 Historie základního školství v Kojetíně od konce 19. století do současnosti	21
3.1 Historie základního školství v Kojetíně do konce první světové války	21
3.2 Historie základního školství v Kojetíně do roku 1948	25
3.3 Historie základního školství v Kojetíně po roce 1948 do počátku šedesátých let dvacátého století	30
3.4 Historie základního školství v Kojetíně od počátku šedesátých let dvacátého století do roku 1989.....	37
3.5 Historie základního školství v Kojetíně po roce 1990	54
4 Zhodnocení vývoje základního školství ve městě Kojetín	73
Závěr	81
Seznam použitých zkratk	82
Seznam použitých zdrojů	83
Seznam příloh	89

Úvod

Hlavním tématem mé diplomové práce je historie základního školství v Kojetíně, okres Přerov. Vzhledem k tomu, že ve své bakalářské práci, kterou jsem úspěšně obhájila v roce 2019 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, jsem se zabývala historií základní školy na náměstí Míru čp. 83 v Kojetíně, rozhodla jsem se ve své diplomové práci zdokumentovat celou historii základního školství ve městě Kojetín, okres Přerov.

V Kojetíně se v minulosti nacházela dvě střední odborná učiliště, a to stavební a zemědělské. V posledních třiceti letech působí v našem městě gymnázium. Popsat historii kompletního školství včetně mateřské školy by bylo velmi obsáhlé, proto jsem se rozhodla pro školství základní. Je mi blízké i proto, že pracuji v základní škole v Troubkách jako asistent pedagoga.

Dále mě k tomuto tématu vedlo i to, že jsem celý svůj dosavadní život prožila ve městě Kojetín, byla jsem žačkou základní školy na ulici Svatopluka Čecha v Kojetíně, stejně tak i můj bratr a otec tuto školu navštěvovali. Můj starší syn absolvoval základní školu na náměstí Míru v Kojetíně a mladší syn se v této škole vzdělává v současné době.

Hlavním cílem mé diplomové práce je zdokumentovat a zhodnotit historický vývoj základního školství v Kojetíně, okres Přerov v závislosti na změnách školského systému a celé společnosti.

Za dílčí cíl diplomové práce jsem stanovila stručně popsat historii města Kojetín, historii školství do přelomu 19. a 20. století, tedy do doby, než byly vystavěny nové školní budovy pro dívčí a chlapeckou školu. Dalšími dílčími cíli jsou shromáždit fakta o historickém vývoji bývalé zvláštní školy v Kojetíně, která vznikla v polovině 20. století a je nedílnou součástí kojetínského školství a porovnat stav základních škol ve městě Kojetín v současnosti.

Diplomovou práci by bylo možné využít učiteli kojetínských základních škol k výuce v hodinách občanské výchovy, ve kterých se věnují městu Kojetín. Práce může být přínosem všem absolventům základních škol a občanům, kteří projeví zájem o historii kojetínského základního školství. V neposlední řadě může být na diplomovou práci navázáno případným dalším badatelem, a to v oblastech středního školství v Kojetíně nebo předškolního vzdělávání v našem městě, které doposud nebyly uceleně zpracovány.

Pro zpracování historického vývoje základního školství ve městě Kojetín jsem zvolila kvalitativní výzkum, metodu historického výzkumu, a to metodu přímou. Metoda přímá bývá nejčastěji používanou metodou v historických výzkumech. Pomocí metody přímé získáme historická data, která jsou v daném prameni obsažena. Vytěžíme odpovědi na otázky kdo, co,

kdy a jak se událo v minulosti.¹ Data do diplomové práce jsem získávala bádáním v dostupných primárních zdrojích, tedy školních a obecních kronikách uložených ve Státním okresním archivu v Přerově a v základní škole na ulici Sladovní v Kojetíně. V dokumentování základního školství v posledních letech jsem vycházela ze závěrečných zpráv uložených v jednotlivých školách.

V první kapitole diplomové práce se věnuji historii našeho města od první písemné zmínky až do současnosti, což jsem rozdělila do dvou podkapitol. První podkapitola shrnuje historické období do počátku 20. století a druhá podkapitola dobu po první světové válce až po současnost. V první podkapitole jsem čerpala z knih, které se zabývají historií našeho města, a to ze sborníku *Kojetín v proměnách času (1233-2008)* autora PhDr. Františka Řezáče a spol., dále z jeho knihy *Kojetín v minulosti a současnosti* a z knihy *Chvála Střední Hané* od Ing. Jiřího Šírka.

V druhé podkapitole v období po první světové válce do současnosti jsem vycházela z primárních zdrojů, a to z obecních kronik města Kojetín - *Kronika města I. díl 1914-1943*, *Kronika města II. díl 1944-1955* a *Kronika města III. díl 1956-1969*, které jsou uloženy v přerovském státním archivu.

Ve třetí a čtvrté podkapitole jsem krátce vzpomněla na významné rodáky našeho města a hlavní kulturní a volnočasové aktivity ve městě. Kromě dat uvedených v obecních kronikách a sborníku *Kojetín v proměnách času* jsem čerpala data také z knihy *Hanáci z pohledu Marie Gardavské kdysi a dnes* autorů Milana Zahradníka a Hany Svačinové.

Druhá kapitola diplomové práce pojednává o historii školství v Kojetíně do konce 19. století. Vzhledem k tomu, že jsem se této oblasti věnovala i ve své bakalářské práci, čerpala jsem v diplomové práci z dalších zdrojů - sborníku Státního okresního archivu v Přerově, kde se vývoji základního školství do roku 1953 věnovala pracovnice přerovského archivu Petra Martinková. Také jsem čerpala z kroniky Měšťanské a obecné školy dívčí z let 1874-1929 a ze sborníku vydaného k 100. výročí základní školy na ulici Svatopluka Čecha. Dále z knih *Vlastivěda Moravská, II. místopis, kojetský okres* od Františka Peřinky, *Dějiny školství a pedagogiky* od autora Miroslava Somra a kol., *Vývoj české školy a učitelského vzdělávání* od Zdenky Veselé a *Dejiny školstva a pedagogiky* autora Tomáše Srogoně a kol. V podkapitole jsem se krátce věnovala nejstarším kojetínským učitelům.

Třetí kapitola diplomové práce pojednává o historii kojetínského základního školství od počátku 20. století až po současnost a je rozdělena na jednotlivé podkapitoly podle

¹ZOUNEK, Jiří a Michal ŠIMÁNĚ. *Úvod do studia dějin pedagogiky a školství: kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6945-9, s. 50.

hlavních historických milníků v naší zemi a ve městě Kojetín. Popisuje období od konce 19. století do konce první světové války, následně období do roku 1948 a po roce 1948 do počátku 60. let minulého století, dále do roku 1989 a po roce 1989 do současnosti. V závěru každé podkapitoly uvádím srovnání jednotlivých škol v daném období.

Kapitola zachycuje historii kojetínského základního školství, která se odehrávala v souvislostech s našimi národními dějinami v základních školách na ulici Svatopluka Čecha, na náměstí Míru a na ulici Sladovní v Kojetíně. Do této kapitoly jsem čerpala data ze školních kronik bývalé chlapecké školy - kroniky jsou nazvané Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, byly sepsány v letech 1889-1907, 1907-1932, 1938-1939, 1941-1945, 1945-1954 a školní kroniky, které obsahují zápisy mezi léty 1953-1963, 1963-1975, 1975-1985, 1985-1996.

Kroniky bývalé dívčí školy byly pojmenovány Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín z let 1874-1929 a 1929 - 1950 a dále školní kronika základní školy na náměstí Míru, které byly sepsány v období 1969 - 1993. Školní kroniky základní školy na náměstí Míru z období 50. a 60. let minulého století jsem nedohledala již při psaní mé bakalářské práce. Nejsou uloženy ve státním archivu s ostatními školními kronikami a nezůstaly umístěny ani v základní škole. Současný ředitel školy nebo členové pedagogického sboru nemají informace, kde by se zbylé kroniky mohly nacházet.

Dále jsem bádala ve školních kronikách bývalé zvláštní školy, které jsou doposud uloženy v archivu základní školy na ulici Sladovní v Kojetíně. Kroniky obsahují zápisy mezi lety 1950 - 1980, 1980 - 1994 a 1994 - 2009.

Dalším cenným materiálem k historii školství v Kojetíně je výroční zpráva k 80. výročí založení základní školy na náměstí Míru v Kojetíně a sborník vydaný k 100. výročí vzniku základní školy na ulici Svatopluka Čecha. V období po ukončení zápisů ve školních kronikách, jsem bádala v obecních kronikách až do roku 2017 a ve výročních zprávách jednotlivých základních škol z let 2018 - 2022.

1 Město Kojetín

1.1 Historie města Kojetín do konce 19. století

Město Kojetín se nachází na střední Hané, na spojnici mezi městy Olomouc a Kroměříž. Osídlení místa je doloženo nálezy z mladší doby kamenné. S původním osídlením se spojuje několik pověstí, které sahají až do období Sámovy říše. Zakladatelem osídlení měl být Sámův syn zvaný Kojata. Archeologické nálezy potvrzují, že již v období Velkomoravské říše bylo území města osídleno.²

První písemná zmínka o městě Kojetín se datuje do roku 1233, kdy se mluví o kojetínském újezdu v listině moravského knížete Přemysla. Na přelomu 12. a 13. století se Kojetín dostal do majetku pražského biskupství. Kojetín měl výhodnou polohu na cestě z Olomouce do Kroměříže a stal se tak významným střediskem pro obchod i církev.³

Z období husitského hnutí nemáme mnoho písemných zpráv, snad jen zmínka o kojetínských měšťanech, kteří zůstali věrní katolíci. Následně po skončení husitského hnutí patřilo panství Jiřímu ze Šternberka. Do počátku 18. století bylo panství v rukou několika slavných cizích i moravských panovníků, jako byli Cimburkové, Heraltové, Perštejnové nebo Salmové. V roce 1502 jmenoval král Vladislav Kojetín městem.⁴

Nejvíce se město Kojetín rozvíjelo za vlády panovníků z Perštejna v 16. století. Perštejnové se snažili o rozvoj obchodu, řemesel a chtěli získat co největší výnosy ze svého majetku. Z urbáře panství kojetínského se dozvídáme, že v roce 1566-1567 bylo v Kojetíně usedlých 309 osob. V urbáři je také uvedeno, že ve městě byla škola, radnice, fara a špitál.⁵

Období třicetileté války neblaze postihlo město Kojetín, které bylo velmi poškozeno švédskými vojáky, byl zničen kostel a 65 usedlostí. Město Kojetín bohužel leželo mezi oběma válčícími stranami, a to švédským a císařským vojskem.⁶

² ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané: 15 let mikroregionu Střední Haná*. Olomouc: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2014. ISBN 978-80-905769-3-3, s. 12

³ ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané: 15 let mikroregionu Střední Haná*. Olomouc: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2014. ISBN 978-80-905769-3-3, s. 12

⁴ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 43.

⁵ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 49.

⁶ ŘEZÁČ, František. *Kojetín v minulosti a současnosti*. Přerov: Okresní komise cestovního ruchu ONV, 1966, s. 4-5.

Koncem 17. století a na počátku 18. století probíhal spor o ochranné právo nad městem Kojetín mezi kojetínskou vrchností a arcibiskupstvím pražským. Roku 1720 se dostává kojetínské panství znovu do vlastnictví arcibiskupství pražského⁷.

Za vlády císařovny Marie Terezie docházelo k rozvoji města. Kojetín byl většinou zemědělským městem. Císařovna Marie Terezie v roce 1748 město navštívila, obyvatelé města ji vřele vítali zpěvy a tanci. V Kojetíně obyvatelé mluvili česky. Města se také dotkly Josefské reformy. V roce 1787 vznikl ve městě magistrát, který měl dva radní, purkmistra a syndika. Magistrát se staral o všechny záležitosti ve městě. V roce 1829 započala stavba radnice a v roce 1830 byla postavena budova fary. V průběhu 18. století bylo město rozděleno, a to na vnitřní město a předměstí - Olomoucké, Vyškovské a Kroměřížské.⁸

Po roce 1848 docházelo k velkému rozvoji města. Rok 1850 byl pro Kojetín významný, město bylo povýšeno na okresní a vznikl zde berní úřad a okresní soud. Začal se rozvíjet potravinářský průmysl, především výroba cukru a lihu. Rozkvětu dosáhlo také mlynářství a pivovarnictví. Ve druhé polovině 19. století vznikla ve městě okresní záložna. O vznik se zasloužili živnostníci a řemeslníci, kteří chtěli zhodnotit své úspory a také byla založena spořitelna.⁹

Ve druhé polovině 19. století vznikaly různé české spolky. Prvním byl Slovanská lípa, s jeho přičiněním vznikla česká knihovna. Dalšími spolky byly Jaroslav, který se zaměřoval na hudbu a zpěv, čtenářský a okrašlovací spolek, který se staral o zlepšování městského prostředí. Na přelomu 19. a 20. století ve městě vznikly spolky, které byly zaměřeny na tělovýchovu, a to Sokol a následně Orel.¹⁰

Následkem rozvoje města docházelo k navyšování počtu dětí a dosavadní školní budova již nevyhovovala. Město rozhodlo v roce 1888 o výstavbě nové školní budovy pro chlapeckou školu a v roce 1903 byla postavena nová budova pro školu dívčí. Historii kojetínského základního školství se budu věnovat ve své diplomové práci v následujících kapitolách.¹¹

⁷ ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané: 15 let mikroregionu Střední Haná*. Olomouc: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2014. ISBN 978-80-905769-3-3, s. 13.

⁸ ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané: 15 let mikroregionu Střední Haná*. Olomouc: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2014. ISBN 978-80-905769-3-3, s. 13.

⁹ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 72.

¹⁰ ŘEZÁČ, František. *Kojetín v minulosti a současnosti*. Přerov: Okresní komise cestovního ruchu ONV, 1966, s. 7-8.

¹¹ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 77.

1.2 Historie města Kojetín od počátku 20. století po současnost

Vzhledem k tomu, že jsem se věnovala historii města ve 20. století více obsáhle ve své bakalářské práci, nyní bych popsala historii města od dvacátého století stručněji. Po vzniku samostatného Československa v roce 1918 se město Kojetín rychle rozvíjelo. A to především ve stavebním odvětví. Hlavním stavebníkem bylo město. Nechalo postavit novou budovu sokolovny a orlovný, které byly významné pro rozvoj tělovýchovy. Město také stavělo činžovní domy a kojetínští obyvatelé začali stavět ve větší míře domy rodinné¹².

Rozkvět města Kojetín zastavil protektorát Čechy a Morava, který byl ustanoven dne 15. března 1939 a následně začátek druhé světové války 1. září 1939. Od 1. října 1939 byly zavedeny potravinové lístky a přidělové hospodářství. Byli zatýkáni členové Sokola, komunisté i Židé. V roce 1942 byly přejmenovány ulice, náměstí a další části města, aby české názvy nepřipomínaly státní samostatnost. Židovské obyvatelstvo bylo dne 22. června 1942 převezeno do Olomouce, poté do Terezína a vyhlazovacích táborů Osvětim a Treblinka. I v této nelehké době se snažili kojetínští obyvatelé stále podporovat českou kulturu, která pomáhala k udržení myšlenek obyvatel ve vítězství spravedlnosti.¹³

Po osvobození Kojetína dne 6. května 1945 rumunskými a sovětskými vojáky začalo město znovu žít svobodně. Po vzniku místního národního výboru v souladu se zásadami v Košickém vládním programu počátkem měsíce května 1945, město začalo s odstraňováním válečných škod. Byly zničeny větší podniky, především cukrovar a sladovna, nádražní skladiště, budovy chlapeckých i dívčích škol, železniční a silniční most a na 150 rodinných domů. Odchod německého obyvatelstva a přesídlení některých kojetínských obyvatel do pohraničních oblastí mělo za následek pokles obyvatel ze 7 067 na 6 497.¹⁴

Život ve městě Kojetín byl po roce 1948 ovlivněn převzetím moci Komunistickou stranou Československa. Velké podniky byly zestátněny, živnostníci a řemeslníci se stávali součástí různých výrobních družstev a zemědělci byli spojováni do jednotných zemědělských družstev. V 50. letech 20. století se rozrůstal nábor obyvatel do hornictví, těžkého průmyslu a do Přerovských strojíren. V Kojetíně docházelo k rozvoji zemědělství a potravinářského

¹² Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města I. díl 1914-1943, zn. fondu AM Kojetín, č. listu NAD 260, č. pom. 783, inv. č. 1676.

¹³ Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města I. díl 1914-1943, zn. fondu AM Kojetín, č. listu NAD 260, č. pom. 783, inv. č. 1676.

¹⁴ Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města, II. díl 1944-1955, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 16.

průmyslu, především výrobě lihu, cukru a mouky. Docházelo k rozvoji i v oblasti občanské vybavenosti a kultury.¹⁵

Šedesátá léta 20. století znamenala pro Kojetín další rozvoj. Především v oblasti bytové, kdy se rozvíjelo zakládání bytových družstev a občané si tak mohli svépomocí postavit byty. Počet obyvatel se postupně navyšoval až na 5 526, a to v roce 1965. Z toho následně plynulo, že byla postavena budova polikliniky a ve druhé polovině 60. let byly opravovány budovy mateřských škol i budova základní školy na ulici Svatopluka Čecha, rozvíjela se také infrastruktura. Budovaly se nové obchody, služby a rozšiřovaly dálkové autobusové a vlakové spoje. Také docházelo k rozvoji sportu, především kanoistiky a fotbalu, fotbalistům byl vystavěn moderní stadion. Z důvodu správní reformy v roce 1961 byl zrušen kojetínský okres, který existoval od roku 1949 a od té doby město patří do okresu Přerov.¹⁶

Sedmdesátá léta 20. století se nesla v duchu vlády komunistické strany. Neustále docházelo k rozvoji průmyslu a zemědělství. Obyvatelé pracovali především v největších kojetínských podnicích jako byl Ingstav, cukrovar, lihovar, železářny, mlýn, jednotné zemědělské družstvo. Vznikaly nové služby pro občany, opět docházelo k rekonstrukci mateřských a základních škol. Rostl počet obyvatel a musela být postavena nová budova pro mateřskou školu. V roce 1972 vznikl Městský dům pionýrů a mládeže, který zabezpečoval široký okruh zájmových kroužků a letní tábory pro děti. O kulturní vyžití občanů ve městě se starala Osvětová beseda, pod kterou pracovali taneční a divadelní soubory Hanácká beseda a Hanácká scéna. Ve městě působila rozsáhlá a kvalitní knihovna. Co se týká sportu, největšími spolky byly tělovýchovná jednota Sokol a fotbalový Slavoj.¹⁷

Velmi významným byl rok 1983, ve kterém město Kojetín slavilo 750. výročí od svého založení. K tomuto výročí se vztahovaly různé kulturní a společenské akce. Díky těmto oslavám byl opraven kulturní dům (sokolovna). V tomto roce se uskutečnily oslavy 80. výročí založení bývalé dívčí školy na náměstí Míru v Kojetíně a v roce 1988 proběhly oslavy 100. výročí základní školy na ulici Svatopluka Čecha. Osmdesátá léta ve městě klidně ubíhala, stále docházelo k budování infrastruktury, bytů, opravovaly se školní budovy. Až rok 1989 byl plný politických změn v našem městě i v celé republice, kdy došlo k pádu

¹⁵ Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města, II. díl 1944-1955, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 16.

¹⁶ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města III. díl 1956-1969, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 17.

¹⁷ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVA a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 108-114.

komunistického režimu. Počet obyvatel města v posledních desetiletích se ustálil kolem 6 000.¹⁸

Ve 21. století se stal Kojetín příjemným městem pro život. Ve městě došlo k velkému stavebnímu rozvoji, kdy město investovalo s pomocí dotací ze státního a evropského rozpočtu do oprav městského majetku. Rekonstruovány byly budovy mateřských a základních škol, základní umělecká škola, poliklinika, Masarykovo náměstí, dětská hřiště, cyklostezky, infrastruktura. Byla postavena zcela nová sportovní hala a dvě velká dětská hřiště. Dále byla provedena celková rekonstrukce koupaliště včetně vybudování hřiště na beach volejbal. V neposlední řadě proběhla kompletní oprava budovy kulturního domu (sokolovny) a přilehlých volejbalových a tenisových kurtů.¹⁹

1.3 Kultura a volný čas

V našem městě velmi aktivně pracuje Městské kulturní středisko, jehož součástí je Městské muzeum, Městská knihovna a Vzdělávací a informační centrum. Městské kulturní středisko zřizuje tvůrčí skupinu Signál 64, která se věnuje fotografické a výtvarné tvorbě a pěvecký soubor Cantas. Městské kulturní středisko pořádá nespočet kulturních akcí pro občany, koncerty nebo divadelní představení. Také zajišťuje jazykové nebo pohybové kurzy, přednášky na různorodá témata a výstavy.²⁰

Mezi nejvýznamnější akce pořádané Městským kulturním střediskem v průběhu roku patří bezesporu divadelní přehlídka amatérských divadelních souborů nazvaná Divadelní Kojetín. Úvodní ročník přehlídky se konal již v roce 1992 a pravidelně se uskutečňuje každý rok, přibližně v polovině měsíce března, v rozsahu čtyř dnů. Přehlídku zaštiťuje město Kojetín za finančního přispění Olomouckého kraje. Jedná se o přehlídku postupovou, vítěz postupuje na celostátní přehlídku amatérského divadla.²¹

Další významnou akcí opakující se každý rok jsou městské hody. Jedná se o třídní kulturní akci, která probíhá v polovině srpna. Hody jsou spojeny se zasvěcením farního kostela. Program bývá velmi pestrý a pro všechny věkové kategorie. Hlavní program vrcholí

¹⁸ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 115-116.

¹⁹ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXXI. díl 2018, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁰ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 266-267.

²¹ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXXI. díl 2018, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

v neděli, kdy se v dopoledních hodinách koná hodový krojovaný průvod a tradiční Ječmínkova jízda králů. Starosta předává hodové právo kojetínské chasy, což jsou mladí lidé, kteří organizují hody. Chasa zhodnotí starostovo roční působení pro město a většinou je s jeho činností nespokojená. Starosta dostane od chasy za trest výprask takzvaně na gatě. Po té následuje přehlídka národopisných souborů ze širokého okolí našeho města. V odpoledních hodinách je prostor určen spíše pro komerční hudební nebo taneční skupiny. Součástí je samozřejmě hodová zábava, která se koná vždy v sobotu večer v kulturním domě. S obdobím léta je spojena akce Hudební léto, kdy obvykle dvakrát až třikrát do měsíce vystoupí na Masarykově náměstí hudební skupiny různých žánrů.²²

O zájmové volnočasové aktivity dětí a mládeže včetně letních pobytových a příměstských táborů pečuje Dům dětí a mládeže. Dům dětí a mládeže nabízí nepřeberné množství kroužků pro děti, mládež i dospělé. Ve městě působí několik zájmových tělovýchovných spolků jako je Sokol, Kanoistika nebo Slavoj. Širší členskou základnu má zájmový spolek Junák - český skaut. Ve městě působí také spolky, jejichž členskou základnu tvoří především dospělí členové, a to Český zahrádkářský svaz, Český svaz chovatelů nebo Český svaz včelařů a Myslivecký spolek Morava. Všechny kojetínské zájmové spolky se velmi zaslouhují o kvalitní a plnohodnotné trávení volného času občanů města všech věkových kategorií.²³

1.4 Významní rodáci města Kojetín

K významným rodákům města Kojetín určitě patří Ludmila Mátlová - Uhrová. Narodila se 22. listopadu 1908 v rodině rolníka. Po studiu na reálném gymnáziu v Kroměříži, pokračovala na Masarykově univerzitě v Brně studiem zeměpisu a tělesné výchovy. Původně pracovala jako učitelka v Kojetíně. Po té co byla přeložena do Olomouce, jezdila po okolních obcích a zaznamenávala lidové tance, písně a začala se věnovat se dětskému folkloru. Po druhé světové válce se s manželem odstěhovala do Brna. V průběhu svého života spolupracovala s mnoha národopisnými soubory. Ludmila Mátlová - Uhrová zpracovala přehled zápisů lidových tanců na Hané, dětských her, říkadél a písní, který do té doby nikdo nezpracoval. Zemřela dne 13. října 1978 v Brně.²⁴

²² Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXXI. díl 2018, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²³ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXX. díl 2017, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁴ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVA a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 364-365.

Další významnou kojetínskou ženou byla Marie Gardavská. Narodila se 14. března 1871. Byla velmi nadaná malířka, což se projevovalo už ve škole. Rodiče neměli pochopení pro její zájem malovat. Byla dcerou váženého občana a nehodilo se ze společenských důvodů, aby byla malířkou. Marie Gardavská si dokázala prosadit u rodičů svůj zájem a odešla studovat do Prahy a následně do Mnichova. Po studiích se vrátila do Kojetína, kde ji velmi nadchl život na Hané, všechny zvyky, obyčeje a postavy. Tvořila v ateliéru v Olomoucké ulici v Kojetíně. Malovala nejraději Hanáky a Hanačky v jejich bohatých krojích, v různých životních situacích a během celého roku.²⁵

Marie Gardavská začala malovat i jiné kroje než hanácké. Oblíbila si také Valašsko, velmi ráda měla Rusavu a také Slovácko. Malovala především rozměrné obrazy, ale i menší obrázky, na kterých také zobrazovala obyčejný život moravského lidu. Obrazy malířky Marie Gardavské dokumentují pravdivý život obyvatel na úrodné Hané. Akademická malířka zemřela dne 6. června 1937.²⁶

Abych nezmiňovala jen slavné kojetínské rodačky, zastavila bych se u kapelníka a hudebního skladatele Gustava Voždy. Narodil se 31. srpna 1898. Už jako dítě se učil hrát na housle, klarinet a základům harmonie v soukromé hudební škole v Kojetíně. Ve dvacátých letech minulého století založil orchestr, který byl velmi populární. Gustav Vožda do repertoáru orchestru zařazoval velmi moderní skladby. Po roce 1945 orchestr začal účinkovat v hanáckých krojích a Gustav Vožda tvořil vlastní skladby v souladu s hanáckou lidovou tvorbou. Ve školním roce 1951/1952 začal působit jako pedagog na nově vzniklém Městském hudebním ústavu v Kojetíně. Gustav Vožda zde působil do roku 1958 a po té odešel do penze.²⁷

Za celý svůj život dovedl mnoho generací k hudbě. Věnoval se tanci, lidové písni a hanáckému folkloru. Původní hanácké písně záměrně přetvořil a ty byly znovu uváděny lidovými soubory. U Ochranného svazu autorského má zaregistrováno více jak dvě stovky hudebních skladeb. Jedná se o vážnou a melodramatickou hudbu. V jeho dílech se odráží život hanáckého lidu a celá Haná, která byla vybudovaná na tradicích minulosti. Gustav Vožda zemřel 12. listopadu 1971.²⁸

²⁵ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 356-357.

²⁶ ZAHRADNÍK, Milan a Hana SVAČINOVÁ. *Hanáci z pohledu Marie Gardavské kdysi a dnes*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2013. ISBN 978-80-260-4882-4, s. 8-9.

²⁷ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 373-374.

²⁸ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 374-375.

2 Historie základního školství v Kojetíně do doby výstavby nových školních budov na přelomu 19. a 20. století

Historii základního školství do počátku 20. století jsem se částečně věnovala ve své bakalářské práci, kdy tématem mé práce byla historie Základní školy na náměstí Míru 83 v Kojetíně, okres Přerov. Vzhledem k tomu, že jsem se rozhodla pokračovat v diplomové práci na téma historie základního školství v Kojetíně, opět se tedy k historii školství v našem městě vracím v této kapitole, a to podrobněji, s novými informacemi a za využití nových zdrojů.

Do druhé poloviny 19. století není v okresním archivu dochováno mnoho informací k historii kojetínského školství. Více se dozvídáme z kroniky dívčí školy z let 1874 - 1929 a další informace můžeme čerpat ze školních kronik z doby na konci 19. století a počátku 20. století, kdy byly vystavěny nové školní budovy a kroniky začaly být podrobně vedeny i v následujících desetiletích.

Písemné zmínky o kojetínské škole byly zaznamenány v 16. století. V této době byl Kojetín v držení rodu Perštejnů. První písemná zmínka je z roku 1554 o kojetínském učiteli, který odloudil pannu Klárisku z kláštera v Olomouci. Představená řádu abatyše Markéta žádala biskupa Marka Kuena a biskup dále požádal Vojtěcha z Perštejna, aby učitel pannu Klárisku vrátil do kláštera a byli oba uvězněni. Vojtěch z Perštejna vyhověl žádosti biskupa a nechal uvěznit pannu Klárisku i učitele. Jak to s nimi dopadlo, o tom prameny mlčí. Další písemnou zmínku lze dohledat v panském urbáři z roku 1566. Archivní dokumenty dokládají, že v Kojetíně byly dvě školy, a to bratrská a městská škola. Původní kojetínská škola byla umístěna při Kroměřížské bráně. Podmínky pro vzdělávání dětí byly docela žalostné, vzhledem k tomu, že se několik desítek dětí učilo v přízemní budově o jedné třídě. Tento stav ve vzdělávání dětí setrval až do roku 1788. Děti se učily triviu, což znamenalo učit se čtení, psaní a počítání.²⁹

Další písemný odkaz je z roku 1584, který uvádí, že školní rektor byl katolík a osoba kostelní, jméno se nedochovalo. Tehdejší farář Stanislav z Olkuše k nelibosti občanů rektora odvolal a dosadil nového rektora Ondřeje Polydora z Krupkovic. Tím se dostal farář do konfliktu s kojetínskými občany. Na konec tajně z Kojetína odešel farář Stanislav z Olkuše společně i s rektorem. V roce 1584 byl biskupem Stanislavem do Kojetína dosazen nový farář Longin Siderius a s ním i nový školní rektor, jak požadovali kojetínští občané.³⁰

²⁹ 100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

³⁰ PEŘINKA, František. *Vlastivěda Moravská, kojetský okres*. Brno: Musejní spolek, 1930, s. 74.

Písemná zmínka zachovaná z roku 1625 je o návštěvě kardinála Dietrichštejna, který provedl návštěvu kostela, fary a také školy. Školní rektor byl v podezření kardinála, že není věrný katolík a také, že za své působení ve škole požaduje více peněz. Rektor se zdál být líný a nesplňoval požadavky církve a obce. Kardinál požadoval po rektorovi zlepšení jeho práce nebo bude propuštěn.³¹

V roce 1643 bylo celé město vypáleno Švédy, a to včetně školy, kostela a fary. Až po třech letech byla škola provizorně opravena a v roce 1649 bylo přistoupeno k větší opravě školní budovy.³²

V roce 1774 byl vydán Všeobecný školní řád pro školy hlavní, normální a triviální, které byly součástí habsburské monarchie. Řád pojednával o výchově chlapců i dívek a zřizování škol ve městech a na vesnicích. V triviálních školách, které se nacházely v místech far nebo u kostelů, bylo hlavním předmětem náboženství. Dále se vyučovalo čtení, psaní a počítání, tzv. trivium. Chlapci a dívky byli vyučováni odděleně, pokud to bylo možné. Podle školního řádu měly děti navštěvovat školu alespoň šest let.³³

Počet triviálních a hlavních škol na našem území stále narůstal, za dvacet let se zvýšil až dvojnásobně. Zlepšila se úroveň školní docházky, školy se potýkaly s nedostatkem kvalifikovaných učitelů, kteří byli nedostatečně finančně ohodnoceni. V Čechách vznikl další typ školy za přispění kněze a následně litoměřického biskupa Ferdinanda Kindermanna, a to škola industriální. Školy industriální navštěvovaly děti z chudých poměrů a měly přispívat k řešení sociálních rozdílů ve společnosti. Jednalo se o shodnou úroveň školy s triviálními školami a navíc o propojení vyučování s ručními a zemědělskými pracemi.³⁴

V Kojetíně trval nevyhovující stav školní budovy až do roku 1788, kdy za vlády Josefa II. proběhla kontrola školy Jakubem Antonínem Prakischem, který působil jako krajský školní komisař. Po kontrole bylo uloženo provést přístavbu stávající budovy o jedno patro. Škola se tedy během jednoho roku rozrostla o druhou třídu a byt pro dalšího učitele. Prakticky se jednalo o dvě školy v jedné budově. První škola byla rektorská, v čele stál rektor a školu udržovala vrchnost. Druhá škola byla městská, kdy plat učitelé platilo město. Ve škole se vyučovalo v těchto podmínkách dalších třicet let.³⁵

³¹ PEŘINKA, František. *Vlastivěda Moravská, kojetický okres*. Brno: Musejní spolek, 1930, s. 74.

³² *100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha*. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

³³ SOMR, Miroslav, ed. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, s. 152.

³⁴ SROGOŇ, Tomáš, ed. *Dějiny školství a pedagogiky*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelství, 1986, s. 149.

³⁵ MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1, s. 121.

Situace ve škole byla neobvyklá, když v ní působili dva učitelé a každého z nich řídila jiná instituce. Učitel, kterého jmenovala vrchnost, učil v první třídě a byl ředitelem kůru. Druhý učitel, kterého ustanovilo město, vyučoval ve druhé třídě a působil jako varhaník. Školní docházka byla rozdělena do dvou tříd tak, že první třídu navštěvovali žáci mezi šesti a devíti lety a do druhé třídy chodili žáci od devíti do dvanácti let. Postupem času začala budova školy chátrat a dostala se opět do nevyhovujícího stavu.³⁶

Stav školní budovy byl neúnosný a tak Krajský úřad v Olomouci rozhodl ve 40. letech 19. století o stavbě vyhovující školní budovy. Stavba školní budovy byla stále odkládána. Stavbu nechtělo financovat město ani vrchnost. Když byla škola úředně uzavřena v 50. letech 19. století, bylo město donuceno koupit na náměstí budovu čp. 52, která byla následně přestavěna na školu.³⁷

V roce 1855 došlo k uzavření dohody mezi církví a státem, tzv. konkordát. Dohodou bylo školství podřízeno dohledu církve. Církev rozhodovala o veškerém dění ve školství, o obsahu učebnic nebo přidělování míst učitelům. Zastavilo se tak řešení školské reformy.³⁸

K omezení vlivu církve na oblast školství došlo říšským zákonem ze dne 25. května 1868. Zákonem bylo dáno, že nejvyšší dohled nad školstvím má stát, který má k tomu potřebné orgány. Církev dohlížela pouze na vyučování náboženství. Ve školách se mohli vzdělávat všichni občané různého náboženského vyznání. Zákonem byla upravena organizace státní správy. Byly zřízeny zemské, okresní a místní školní rady, nad nimi stálo ministerstvo kultu a vyučování.³⁹

Do roku 1870 byla v Kojetíně škola triviální a následně byla změněna na školu obecnou dle zákona číslo 61/1869. Škola měla v té době již čtyři třídy, ale podle tehdejšího ředitele Františka Slaměníka byla budova ve velmi neuspokojivém stavu. Ve třídách, v budově školy i na dvoře byl velký nepořádek a také děti byly nezbedné a bylo je podle ředitele Slaměníka potřeba zkrotit.⁴⁰

František Slaměník působil jako ředitel v letech 1874 až 1884. Za jeho vedení se škola rozrůstala, žáků bylo až 400 a nastal tak nedostatek místa pro děti. Došlo k rozdělení tříd na dívčí a chlapecké. V roce 1884 se začalo město zabývat přístavbou školní budovy, ale nakonec bylo rozhodnuto o stavbě nové školní budovy. O stavbu nové budovy se zasadil

³⁶ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 62.

³⁷ MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1, s. 121.

³⁸ SOMR, Miroslav, ed. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987, s. 165.

³⁹ VESELÁ, Zdenka. *Vývoj české školy a učitelského vzdělávání*. Brno: Masarykova Univerzita, 1992, s. 41.

⁴⁰ MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1, s. 121.

tehdejší ředitel František Robenek. A tak v roce 1888 byla postavena školní budova, která vyhovovala všem stavebním a hygienickým předpisům. Byla postavena na Štěpnici, v současné době na ulici Svatopluka Čecha.⁴¹

Současně se stavbou nové školní budovy se řešilo zřízení dvou měšťanských škol, dívčí a chlapecké. K tomu také došlo v roce 1888, kdy zemská školní rada výnosem číslo 6544 zřízení dvou měšťanských škol povolila. Ve školním roce 1889/90 byly do nové budovy přestěhovány obě měšťanské školy a chlapecká škola obecná. Dívčí škola obecná byla stále umístěna v původní budově, která byla již nevyhovující stavebně i hygienicky. V roce 1898 Okresní školní rada v Přerově rozhodla o stavbě nové budovy i pro školu dívčí. V roce 1903 se město Kojetín mohlo těšit z druhé moderní školní budovy, do které se přemístily obě dívčí školy, měšťanská i obecná a měly jednoho ředitele Josefa Hlobila.⁴²

Podrobněji se historií chlapecké i dívčí školy budu zabývat v následujících kapitolách mé diplomové práce.

2.1 Kojetínští učitelé v historii

Ještě bych se chtěla na chvíli zastavit u učitelů, kteří působili v Kojetíně v dobách předešlých. Nejstarší dochované písemné zmínky o učitelích, kteří působili v kojetínské škole jsou ze sedmnáctého století. Z roku 1631 se dovídáme o Tomáši Cholaviusovi, který působil jako rektor v kojetínské škole a byl uveden na svatební smlouvě jako svědek. Byl podezřelý z kacířství a zbaven úřadu.⁴³

Po něm následují dostupné informace orektorech, kterými byli Joannes Wodnianský v roce 1651, Matyáš Rogar v roce 1664 a Joannes Osvald v roce 1674. V první polovině osmnáctého století v Kojetíně vyučovali členové rodiny Veselých. Od roku 1711 byl rektor Petr Veselý, a to až do roku 1749. Po jeho smrti převzal výuku jeho syn Josef Veselý. Dalším známým jménem je Tomáš Kuzník, narozený v roce 1716. Nepatřil mezi kojetínské rodáky, ale dlouhodobě pobýval v našem městě a hanácké povahy dokonale popsal ve svých hanáckých písních. V písních se zpívalo o zlozvycích Hanáků, jako je pohodlnost a nestřídmost. Tomáš Kuzník zemřel 1. dubna 1786 a je po něm pojmenovaná ulice

⁴¹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁴² MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1, s. 123-124.

⁴³ *100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha*. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

v Kojetíně. Po smrti Tomáše Kuzníka se stal učitelem Antonín Příbyl, který si vzal za manželku Kuzníkovu dceru Annu.⁴⁴

Jak píše v předešlé kapitole, byla od roku 1788 kojetínská škola rozšířena o další třídu. Jedním učitelem byl stále Antonín Příbyl a druhým učitelem se stal Antonín Zuzka. Od roku 1810 vyučoval v Kojetíně Anton Steinmacher jako druhý učitel a varhaník. Vyučovat začal i syn Antonína Příbyla - Franz Anton Příbyl, ale zemřel již ve třiceti dvou letech v roce 1834. Nejdéle vyučujícím byl Anton Steinmacher, který působil v Kojetíně čtyřicet jedna roků, když v roce 1851 nečekaně zemřel. Od roku 1850 působil jako učitelský pomocník František Němeček, který začal psát česky úřední listiny a podepisoval se jako produčitel.⁴⁵

Počátkem 70. let 19. století měla škola pět tříd, ale jen čtyři učitele. Tehdejší školní rada nechtěla páté učitelské místo povolit. Až když nastoupil na školu pokrokový učitel František Slaměník v roce 1874, začalo se kojetínské škole dařit lépe. František Slaměník dal do pořádku celou školu, zavedl katalog školních pomůcek, začal s vydáváním školních zpráv o žácích a také bylo povoleno páté místo pro učitele. Na místo pátého učitele nastoupila Vilemína Stummerová. To nebylo v Kojetíně vůbec obvyklé.⁴⁶

K platům učitelů jsem dohledala, že například Anton Steinmacher v roce 1825 jako rektor měl plat 50 zlatých, které mu platilo město. Za varhanictví dostal plat ve výši 81 zlatých a 26 krejcarů, další peníze získal za opakovací hodiny, a to 47 zlatých a 7 krejcarů. Také obdržel peníze na stravu svého učitelského pomocníka, kterým byl Ignác Matura, celkem 50 zlatých. Roční plat tedy činil 228 zlatých a 33 krejcarů. Učitelé dostávali i naturálie, například dřevo nebo potraviny a příspěvek na inkoust a metle. V Kojetíně si několik učitelů přivydělávalo hraním na varhany. Z výše uvedeného je zřejmé, že Anton Steinmacher měl za varhanictví vyšší roční plat než jako učitel.⁴⁷

⁴⁴ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 262.

⁴⁵ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 263.

⁴⁶ *100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha*. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

⁴⁷ PEŘINKA, František. *Vlastivěda Moravská, kojetský okres*. Brno: Musejní spolek, 1930, s. 77.

3 Historie základního školství v Kojetíně od konce 19. století do současnosti

Ve třetí kapitole diplomové práce se podrobněji věnuji kojetínskému školství od konce 19. století do současnosti. Kapitola je rozdělena do pěti podkapitol podle historicky významných milníků pro naši zemi. V první podkapitole popisují školství v období od konce 19. století do konce první světové války, ve druhé podkapitole období do roku 1948, třetí podkapitola pojednává o době po roce 1948 do počátku 60. let 20. století, ve čtvrté podkapitole se věnuji období od počátku 60. let 20. století do roku 1989 a v poslední podkapitole době po roce 1990 až do současnosti.

Vzhledem k tomu, že cílem mé práce je zdokumentovat vývoj základního školství v našem městě, rozhodla jsem se chronologicky srovnat vývoj školních institucí v konkrétní době a v konkrétních oblastech. Pro lepší orientaci v textu práce jsem tučně vyznačila název instituce. Na konci každé podkapitoly uvádím porovnání jednotlivých škol v daném období. Jako kritéria ke srovnání vývoje škol jsem stanovila – školní budova, vedení školy, pedagogický sbor, žáci a obsah výuky vzhledem ke změnám jednotlivých politických systémů. Obsáhlejšímu zhodnocení vývoje základního školství v našem městě se věnuji ve čtvrté kapitole diplomové práce.

3.1 Historie základního školství v Kojetíně do konce první světové války

Město Kojetín se koncem 19. století rozrůstalo, do města se stěhovalo mnoho rodin z okolí, především za prací do místního cukrovaru. Ve školním roce 1887-1888 měla škola jedenáct tříd pro 762 žáků. Školu navštěvovalo 361 chlapců a 401 dívek. Z důvodu velkého počtu žáků a také potřeby vyššího vzdělání rozhodla školní rada i obecní zastupitelstvo v čele s pokrokovým starostou Eduardem Dudíkem o stavbě nové školní budovy. Kojetínský stavitel Josef Ryšavý dne 15. října 1888 stavbu dokončil. Školní budova byla vystavěna za 52 935 zlatých. Dne 27. října 1888 byla budova zkolaudována a dne 2. prosince 1888 byla slavnostně vysvěcena, přesně na 40. výročí panování císaře Františka Josefa I. Dne 25. srpna 1889 nastoupil na ředitelské místo Jan Berák, školu řídil až do roku 1915.⁴⁸

⁴⁸ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1889-1907, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Od počátku školního roku 1889-1890 byla zřízena chlapecká obecná škola s pěti třídami a dívčí obecná škola také s pěti třídami. V chlapecké obecné škole byli tři učitelé a dva podučitelé. V obecné dívčí škole působil nadučitel František Robenek, dvě učitelky a dvě podučitelky. V měšťanské i obecné chlapecké škole bylo 311 žáků. V obecní škole se vyučovalo podle osnov nařízených školní radou v Brně roku 1885 a ve škole měšťanské v souladu s osnovami ministerskými z roku 1874.⁴⁹

Škola byla postupně vybavena nábytkem, školními pomůckami a tělocvičným náradím. **Chlapecká škola** disponovala 157 pomůckami do přírodních věd, 21 pomůckami do zeměpisu a dějepisu. Do předmětu matematiky a rýsování bylo ve škole 79 pomůcek a pro vyučování čtení měli 8 pomůcek. V tělocvičně bylo umístěno 65 typů různého náradí. Žákovská knihovna čítala 334 knih a učitelská knihovna obsahovala 386 knih. V hodinách přírodopisu byla využívána školní zahrada, kde byly zasazeny ovocné stromy a keře.⁵⁰ V prosinci 1889 škola rozdělila mezi chudé a hodné děti z obou měšťanských škol a obecné chlapecké školy šatstvem, obuví a pečovem. Celkem bylo dary poděleno 68 dětí. V únoru 1890 se uskutečnila ve škole kontrola okresního školního inspektora, za přítomnosti školní rady a některých členů obecního zastupitelstva ve všech třídách školy. Školní inspektor po provedené kontrole vyslovil úplnou spokojenost s vedením výuky i řízením školy.⁵¹

Kronika byla vedena každý rok stejným stylem. V kronice ředitel Jan Berák popisoval učitelský sbor v daném roce, jaké změny se ve sboru udály, jaké předměty byly vyučovány a kdo je vyučoval. Seznamy a počty žáků v každé třídě, kolik žáků bylo ve škole na počátku a závěru školního roku a zdravotní stav žactva. Dále důležité události, které se staly ve škole, ve městě i v celé monarchii, např. zákony, které byly schváleny. Seznamy pomůcek, nových knih, náradí do tělocvičny apod. Kronika také obsahuje údaje o dárcovství ve prospěch dětí z chudých rodin.⁵²

Původní budova **dívčí školy**, ve které zůstala obecná dívčí škola s pěti třídami a nadučitelem Františkem Robenkem, byla v havarijním stavu. Na budově byly prováděny jen nejnnutnější opravy v roce 1894. Jak uvádím v kapitole výše, v roce 1898 bylo rozhodnuto o stavbě nové školní budovy pro dívčí školu. V roce 1901 koupilo město Kojetín dům od Františka Kotka ve Vyškovské ulici za 24000 K. Stavba školní budovy započala dne

⁴⁹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁵⁰ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1889-1907, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁵¹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1889-1907, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁵² Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1889-1907, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

25. srpna 1902 a již dne 31. října 1903 stála ve městě nová školní budova. Výuka v dívčí škole se poprvé uskutečnila dne 5. prosince 1903. Náklady na výstavbu nové školy se vyšplhaly na 152 859, 78 K. Dívčí školu řídil Josef Hlobil, do budovy se nastěhovaly obě dívčí školy, obecná i měšťanská.⁵³

Školní kroniku vedl ředitel Josef Hlobil obdobně jako ředitel chlapecké školy Jan Berák. Josef Hlobil se v kronice více věnoval významným událostem spojených s oslavou rakouského mocnářství a císaře pána než Jan Berák. Ve slavnostním roce 1903/1904 chodilo do obecné školy 387 žákyň a 152 žákyň do školy měšťanské.⁵⁴

Vzhledem k navyšování počtu žáků na **chlapecké škole** počátkem 20. století, bylo přistoupeno v roce 1909 k opravě školní budovy. Jednalo se především o zavedení elektrického proudu do části budovy, kde sídlila měšťanská škola, dále do kabinetů, ředitelny, chodeb a tělocvičny, ve které byly položeny nové parkety. Ve školním roce 1909/1910 obecnou chlapeckou školu navštěvovalo 429 žáků a školu měšťanskou 107 žáků. Z tohoto důvodu v letech 1912 až 1913 bylo přistoupeno k přístavbě školní budovy kojetínským stavitelem Jiřím Novotným. Dne 17. července 1913 došlo ke kolaudaci přístavby školy, ale vzhledem k tomu, že stále přetrvávaly problémy s vlhkostí v přístavbě školy, byla nařízena další kolaudace na 14. září 1913 a ta již byla úspěšná.⁵⁵

Součástí kroniky z počátku 20. století jsou každoroční záznamy mimo jiné o konání vycházek zábavně poučných. Učitelé chodili se žáky na vycházky či exkurze, které byly vhodné vzhledem k jejich věku. Většinou chodili se staršími žáky ze školy měšťanské nebo z vyšších tříd školy obecné. Například v roce 1914 vykonali vycházku do Tištiny, vzdáleného patnáct kilometrů a tam se zúčastnili přednášky učitele Teličky o prehistorickém člověku, kterou učitel Telička doplnil různými předměty a vykopávkami. Další přednáška žáky dovedla do kojetínského parního mlýna, kde jim ochotně majitel mlýna vyprávěl o zařízení turbíny nebo o mlecích strojích. Mladším žákům z obecné školy byly vypravovány pohádky v tělocvičně a doplněny obrázky.⁵⁶

Radost z nové přístavby školní budovy zkalil příchod první světové války. Kdy za necelý rok po kolaudaci, již v srpnu 1914, byla škola přeměněna na vojenskou nemocnici, a to až do 15. října 1915. Pro žáky obecné školy probíhalo vyučování v budově

⁵³ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁵⁴ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁵⁵ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁵⁶ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

dívčí školy a žáci měšťanské školy se po celou dobu různě stěhovali po městě, výuka probíhala i v hostincích. Doba pro vzdělávání dětí byla složitá vzhledem k nedostatku učitelů. Počátkem války narukovalo devět učitelů na válečné fronty, z toho čtyři učitelé skončili v ruském zajetí, kde jeden z nich zemřel. Na místa učitelů byly dosazeny pomocné síly, většinou učitelky.⁵⁷

Výnosem zemské školské rady ze dne 22. září 1914 číslo 27 576 bylo nařízeno, aby výjimečně v tomto školním roce byla omluvena nepřítomnost dětí ve výuce z důvodu pomoci při polních pracích, především u dětí, kde jejich rodinní příslušníci vlivem mobilizace nastoupili do vojenské služby. Součástí kroniky jsou záznamy o pěstování dynasticko - patriostických citů v dětech. Což spočívalo v neustálých oslavách habsburské monarchie, především císaře a krále Františka Josefa II.⁵⁸

V průběhu první světové války, v roce 1915, se stal ředitelem chlapecké školy Andělín Sedláček, byl jím až do roku 1931. Na jaře 1918 se vrátili dva učitelé z válečné fronty, další učitelé se vraceli ze zajetí nebo jako legionáři, poslední učitel se vrátil až v srpnu 1920.⁵⁹

Ve školní kronice **dívčí školy** jsou barvitě popisována válečná léta. Je zde zaznamenán postup fronty, je opěvována habsburská monarchie a dále vyznamenání nebo padlí rodáci ve světové válce. Také jsou zde popsány válečné útrapy a drahota zboží. Sice byly stanoveny maximální ceny za zboží, ale obchodníci je nedodržovali. Pánský oblek nevalné kvality stál 400 - 500 K, boty 200 - 300 K. Místo kvalitních potravin byli lidé nuceni kupovat drahé náhražky. Naštěstí existovaly různé spolky, které shromažďovaly finanční prostředky pro potřebné rodiny. Počet dívek ve škole byl ve válečných letech stabilně kolem pětiset. Ve školním roce 1917/1918 navštěvovalo obecnou školu 384 žákyň a školu měšťanskou 129 žákyň, celkem tedy 513 žákyň.⁶⁰

Na konci podkapitoly bych krátce porovnala vývoj chlapecké a dívčí školy v Kojetíně v období do konce první světové války. **Chlapecká škola** sídlila v budově vystavěné v roce 1888. Již v roce 1909 probíhaly opravy budovy, které spočívaly v zavedení elektrického proudu do části budovy a v opravě parket. V letech 1912-1913 bylo přistoupeno k přístavbě budovy školy. Školu vedl do roku 1915 Jan Berák a následně do roku 1931 Andělín Sedláček. Pedagogický sbor se skládal převážně z učitelů, bývalo jich obvykle kolem deseti a z jedné

⁵⁷ Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města I. díl 1914-1943, zn. fondu AM Kojetín, č. listu NAD 260, č. pom. 783, inv. č. 1676.

⁵⁸ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁵⁹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁶⁰ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

učitelky. Chlapecká škola měla ve školním roce 1909/1910 celkem 539 žáků. Obsah výuky byl podmíněn požadavkům habsburské monarchie a pěstování dynasticko-patriotického ducha v žácích.⁶¹

Dívčí škola se nacházela koncem 19. století v nevyhovujících podmínkách. Do nové budovy se škola přestěhovala v roce 1903, která v období do konce první světové války byla vyhovující. Školu řídil od roku 1903 do roku 1918 Josef Hlobil. V pedagogickém sboru na rozdíl od školy chlapecké převažovala většina učitelek, pravidelně zde vyučovalo kolem deseti učitelek a dva učitelé. Počet žákyň ve školním roce 1917/1918 činil 513. Výuka byla podřízena požadavkům habsburské monarchie stejně jako ve škole chlapecké.⁶²

3.2 Historie základního školství v Kojetíně do roku 1948

Po vzniku Československé republiky v roce 1918 byly do výuky zaváděny nové předměty, jako například občanská nauka, náboženství Církve československé nebo chlapecké ruční práce. Školy dále věnovaly svou pozornost chudým a potřebným dětem, organizovaly sbírky ošacení, obuvi a peněz na jídlo. Od roku 1918 do roku 1925 vedl dívčí školu ředitel Jan Voříšek. Od roku 1925 do roku 1926 se stala ředitelkou školy Štěpánka Sedlářová. Ve druhé polovině dvacátých let se dívčí škola stala nevyhovující, z důvodu nedostatku kapacity.⁶³

O přístavbě **dívčí školy** se jednalo několik let, kdy si jednotlivé kojetínské politické strany prosazovaly své požadavky na stavitele přístavby školní budovy. Počátkem roku 1931 byla započata výstavba přístavby školy stavitelem Josefem Novotným. K dokončení stavby došlo v prosinci 1932 a na původní školní budově byly provedeny potřebné opravy. Škola měla nové ústřední topení, vodovod, toalety, moderní tělocvičnu i se sprchami a novou jídelnu s kuchyní. Důsledkem modernizace budovy bylo zlepšení hygienického zázemí pro žákyň a také zlepšení jejich zdravotního stavu.⁶⁴

V roce 1932/1933 se navýšil počet žáků **chlapecké školy** a do budovy dívčí školy byly přestěhovány dvě třídy obecné chlapecké školy. Obecná škola chlapecká měla 347 žáků a měšťanská škola chlapecká 107 žáků. Ředitelkou dívčí školy v letech 1926 až 1934 se stala

⁶¹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁶² Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁶³ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁶⁴ I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: Výchovní zpráva k 80. výročí založení školy. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při I. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

Ludmila Pýrková a v letech 1934 až 1936 Aloisie Hýžd'alová. V roce 1933/1934 chodilo do obecné školy 327 dívek a do školy měšťanské 216 dívek.⁶⁵

Kojetínská chlapecká i dívčí škola po celá třicátá léta, léta kdy propukla hospodářská krize, podporovala děti z chudých rodin. Školy konaly besídky, různé školní akce a za vybrané peníze kupovaly dětem jídlo, školní pomůcky, oblečení nebo škola nechala dětem opravit boty. Chlapecká škola zajišťovala obědy pro děti nezaměstnaných rodičů. V letech 1936 až 1937 bylo v Kojetíně až 700 nezaměstnaných. Jedinou možností výdělků byla každoroční cukrovarnická kampaň, ta ale byla časově omezena a lidé byli po skončení kampaně opět bez práce.⁶⁶

S platností od roku 1935/1936 změnila **chlapecká škola** název na Masarykovu měšťanskou a obecnou školu chlapeckou. V této době byl ředitelem chlapecké školy František Doležel, a to od roku 1931 do roku 1939.⁶⁷

Rozhodnutím Zemské školní rady v Brně číslo 51 639 ze dne 19. září 1938 vznikly v Kojetíně dvě školy obecné a dvě školy měšťanské. Obecnou **dívčí školu** vedla od 6. října 1938 Marie Vláčilíková, která na obecné škole učila. Dívčí školu měšťanskou vedla již od roku 1936 Bernarda Kojecká. Od roku 1941 řídil školu František Šeda až do roku 1953. V kronice dívčí školy jsou zápisy o důležitých politických událostech z konce třicátých let minulého století, které předcházely druhé světové válce.⁶⁸

K rozdělení **chlapecké školy** v Kojetíně došlo taktéž. Obecnou školu chlapeckou řídil v letech 1938 - 1939 Vilém Trylč. K 1. dubnu 1939 byl výnosem ze dne 25. února 1939 Zemské školní rady v Brně odeslán do penze. Následovali jej v roce 1939 Emil Vomela, který ze školy odešel, dále Rudolf Macenauer a Jan Šenk, který vedl školu do roku 1941.⁶⁹

V roce 1941 řídila školu Marie Novotná a Otto Vaverka. Měšťanská chlapecká škola byla ve válečných letech vedena Františkem Doleželem do roku 1939, v roce 1939 až 1944 školu řídil František Stojan, v roce 1944 František Lubojacký, ale odstěhoval se do Klimkovic. V roce 1945 nastoupil na řídicí místo František Hradil. Situace

⁶⁵ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁶⁶ Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města I. díl 1914-1943, zn. fondu AM Kojetín, č. listu NAD 260, č. pom. 783, inv. č. 1676.

⁶⁷ MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1, s. 125.

⁶⁸ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁶⁹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1938-1939, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

v chlapeckých školách v době druhé světové války byla zřejmě velmi komplikovaná a měla za následek časté výměny na pozici vedení chlapeckých škol.⁷⁰

Po rozdělení škol se měšťanské školy staly újezdními školami, což v praxi znamenalo, že všechny obce zahrnuté do újezdu, musely finančně přispívat na chod školy měšťanské. Újezd kromě města Kojetín zahrnoval obce Uhřetice, Polkovice, Křenovice a Popůvky. Tak se město Kojetín po více jak deseti letech dočkalo, že okolní obce začaly měšťanskou školu financovat.⁷¹

Po vzniku protektorátu Čechy a Morava v březnu 1939 došlo k dalším změnám ve školství. Následovaly revize žákovských a učitelských knihoven, učebních osnov a učebnic. Knihy a učebnice jako nevyhovující školní pomůcky musely být odevzdány a zlikvidovány. Byl vydán výnos ministerstva školství a národní osvěty ze dne 23. srpna 1941, číslo 104 687/41- I/1 o nové úpravě obecné a měšťanské školy s českým jazykem vyučovacím. Dalším výnosem ministerstva školství a národní osvěty dne 27. srpna 1941, číslo 105 179/41-I/2 bylo změněno označení měšťanská škola na hlavní škola. Také byla provedena změna ve vyučovací povinnosti učitelů na hlavních školách na 28 hodin týdně, u žen na 26 hodin týdně, a to výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 1. září 1941 číslo 107 327/41-I/2.⁷²

Následně stále docházelo k dalším úpravám ve školství, ode dne 8. prosince 1941 byl upraven začátek vyučování na chlapecké škole na 8.30 hodin ráno. Učitelé byli využíváni na obecné práce, mimo jiné kontrolovali sklizňová příznání z roku 1941. Žáci sbírali odpadky, starý papír a tím měli všichni bojovat společně za Německou říši a za lepší Evropu. Vánoční prázdniny ve školním roce 1941/1942 měly být od 19. prosince 1941 a žáci se měli vrátit do školy 17. ledna 1942. Následně byly ministerstvem školství a národní osvěty prázdniny nařízeny až do 9. února 1942. Žáci chodili jednou týdně do školy pro úkoly. Vzhledem k nedostatku koksu a klimatickým podmínkám trvaly až do 11. března 1942.⁷³

Žáci konali přijímací zkoušky do hlavní školy, kde prošlo jen 35% uchazečů. Neúspěšní žáci zůstali v obecné škole, ve které dokončili školní osmiletou docházku. Tato opatření byla vydávána se záměrem snižovat vzdělanost českého národa. Veškeré školní akce, oslavy, proslovy ředitelů škol musely být schvalovány školním úřadem. Zvyšovaly se počty hodin

⁷⁰ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 260.

⁷¹ MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1, s. 125.

⁷² Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1941-1945, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁷³ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1941-1945, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

německého jazyka, výnosem ministerstva školství a národní osvěty ze dne 13. ledna 1942 číslo 164 988/41-I/1 bylo stanoveno na hlavní škole sedm hodin německého jazyka týdně ve všech třídách a žáci byli rozděleni na skupiny po 35 žácích ve třídě.⁷⁴

Od měsíce května 1941 probíhala výuka v budově dívčích škol, a to po půl dnech. Na dopoledních a odpoledních směnách se střídali žáci chlapecké a dívčí školy. Budova chlapeckých škol byla potřebná pro vojsko a byla zabrána německou armádou. Od měsíce září 1944 učitelé vyučovali po půl dnech v budově chlapeckých škol, protože dívčí škola byla potřebná pro děti z Německa. Z důvodu nedostatku uhlí byla v zimě výuka zastavena a děti pouze docházely pro úkoly. V únoru 1945 byly v obou školních budovách zřízeny vojenské nemocnice. Výuka do dubna 1945 probíhala v hostinci u Hýžďalů, v klášteře nebo sokolovně. Při osvobození města počátkem května 1945 byla budova dívčích škol více poškozena než budova škol chlapeckých. Dne 24. května 1945 byla znovu zahájena půldenní výuka v budově školy chlapecké. V budově dívčích škol se začalo vyučovat až v červnu 1945.⁷⁵

V roce 1945 a následujících letech docházelo k opravám školních budov. Budovy měly poškozené zdivo, střechy a především okna. V roce 1945/1946 byla mírná zima, tak nevadilo, že v oknech chlapecké školy byl místo skla plech nebo pouze okna venkovní. Nemuselo být přistoupeno k prodloužení zimních prázdnin. Město a místní cukrovar zajistili topení pro kojetínské školy. Ve školním roce 1945/1946 vyučování probíhalo bez učebních pomůcek, protože učebnice musely být během války odevzdány do sběru. Bylo to velmi náročné období pro učitele, kteří museli zpracovávat rozsáhlé přípravy do výuky. Konečné opravy budovy chlapecké školy byly provedeny v roce 1947. Od 1. října 1946 do roku 1948 řídil chlapeckou školu František Šeda, který řídil i školu dívčí.⁷⁶

Ve školní kronice v zápise z roku 1945/1946 je uvedeno, že původní školní kroniky dal ředitel školy školníkovi do úschovy, aby nebyly okupanty zničeny. Školník po čase kroniky vrátil řediteli, protože měl strach, mít je uschované u sebe. Kroniky po konci války nebyly ve škole nalezeny. Po nějaké době byly kroniky objeveny v místním muzeu. V době války byla vedena školní kronika dle požadavků Německé říše, ta byla uschována jako odstrašující příklad pro další generace.⁷⁷

⁷⁴ *100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha*. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

⁷⁵ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁷⁶ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁷⁷ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Ve školní kronice **dívčí školy** jsou obdobné zápisy, především o opravě budovy dívčích škol, kdy ve školním roce 1945/1946 bylo opraveno sedm tříd a učitelé opět vyučovali v polodenních směnách střídavě s obecnou školou. Znovu se začala ve školách vyučovat občanská výchova a nově také ruština. Žáci a žákyně z vyšších ročníků obecných škol přešli zpět na školy měšťanské. V roce 1946 pokračovaly opravy školní budovy, a to i přes letní prázdniny a školní rok 1946/1947 započal v nově rekonstruované škole. Byla opravena fasáda, střecha i vnitřní prostory školy. V polovině února 1947 bylo vyučování zastaveno z důvodu nedostatku uhlí. Žáci chodili do školy dvakrát týdně pro úkoly. Výuka byla zahájena 26. března 1947. V polovině měsíce června 1947 dívčí škola pořádala Týden dětské radosti, který se skládal z výletů dívek na zámek do Chropyně a do Kroměříže, kde byly poučeny o pamětihodnostech a dále chodily i do přírody pozorovat ptactvo, zvěř nebo sbírat jahody.⁷⁸

Ve druhé polovině roku 1947 docházelo k zostření vztahů na mezinárodním poli a probíhala snaha o vytvoření protikomunistického bloku. Po únorových událostech roku 1948 byl veškerý život v naší zemi podřízen vládě Komunistické strany. V dubnu 1948 byli učitelé i žáci obeznámeni s návrhem Ústavy Československé republiky, k jejímu schválení došlo dne 9. května 1948. Dne 14. června 1948 vysílal rozhlas průběh volby prezidenta naší republiky Klementa Gottwalda.⁷⁹

Nyní uvádím porovnání vývoje škol do roku 1948. Budova **chlapecké školy** byla poškozena při osvobozovacích bojích na konci druhé světové války v menším rozsahu než škola dívčí. Na budově došlo k poškození střechy, zdí a oken. Nejnutnější opravy probíhaly v průběhu roku 1945. Do roku 1931 školu vedl Andělín Sedláček a následně do roku 1939 František Doležel. V roce 1938 došlo k rozdělení školy na obecnou a měšťanskou. Každá škola měla svého ředitele. Mezi lety 1938-1941 řídilo obecnou chlapeckou školu šest ředitelů a měšťanskou chlapeckou školu v letech 1939-1948 pět ředitelů.⁸⁰ Chlapeckou školu navštěvovalo například ve školním roce 1932/1933 celkem 454 žáků.⁸¹ Po roce 1918 probíhala výuka v duchu demokracie a vlastenectví, byl zaveden nový předmět občanská nauka. Od roku 1939 byl obsah výuky podřízen požadavkům

⁷⁸ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁷⁹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁸⁰ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1941-1945, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁸¹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Německé říše. Byla vyučována němčina na úkor češtiny a dějepisu. Dosavadní učebnice a školní pomůcky byly zničeny jako nevyhovující.⁸²

Budova **dívčí školy** prošla počátkem 30. let minulého století rekonstrukcí a přístavbou budovy. Především bylo vybudováno topení, vodovod a tělocvična. Ke konci druhé světové války byla budova více poškozena než budova školy chlapecké, opravy probíhaly v průběhu dalších let. V roce 1938 byla škola také rozdělena na obecnou a měšťanskou. Vedení školy bylo rozmanité, od roku 1918 do období druhé světové války vedli školu dva ředitelé a pět ředitelů. Ve školním roce 1933/1934 dívčí školu navštěvovalo celkem 543 žákyň, což bylo o 89 žákyň více než žáků chlapecké školy. Obsah výuky v období první republiky a následně v Protektorátu Čechy a Morava byl shodný s chlapeckou školou.⁸³

3.3 Historie základního školství v Kojetíně po roce 1948 do počátku šedesátých let dvacátého století

Základní školství v Kojetíně po roce 1948 bylo plně změn. Školní rok 1948/1949 byl rokem ukončení dvouletého plánu obnovy zničeného hospodářství druhou světovou válkou a dále rokem vyhlášení prvního pětiletého budovatelského plánu. Především byl rokem, kdy se slavilo 60. výročí založení chlapecké školy. V tomto školním roce se začalo vyučovat podle základního školského zákona číslo 95/1948 Sb., o jednotném školství, který byl vydán dne 21. dubna 1948. Následkem platnosti zákona došlo k přeměně měšťanské školy na školu II. stupně - školu střední a škola I. stupně - škola národní vznikla ze školy obecné.⁸⁴

Ve školní kronice dívčí školy jsou události po roce 1948 popisovány téměř shodně s kronikou školy chlapecké. Ve školním roce 1948/1949 začali učitelé vyučovat v souladu s novými učebními osnovami. Byl kladen důraz na praktičnost ve výuce, aby byl žákům přiblížen více život pracujícího lidu. Žáci se účastnili brigád při sběru zemědělských plodin, léčivých rostlin nebo odpadových surovin.⁸⁵ V kronice chlapecké školy jsou ještě uvedeny zápisy o úmrtí druhého prezidenta naší republiky Dr. Edvarda Beneše dne 3. září

⁸² Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1938-1939, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁸³ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

⁸⁴ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁸⁵ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

1948 a vzpomínka na 11. výročí úmrtí prvního prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. V letech 1948 až 1953 byl ředitelem bývalé chlapecké školy František Hudeček.⁸⁶

V roce 1950 o hlavních prázdninách byla naplněna snaha školského úřadu soustředit obě střední školy v jedné budově a obě národní školy v budově druhé. Za pomoci učitelů a žáků byly školy přestěhovány. Školy střední byly přemístěny do budovy bývalé dívčí školy na náměstí Míru 83 (tehdy Stalinovo náměstí). Národní školy byly umístěny v budově bývalé chlapecké školy na ulici Svatopluka Čecha. Chlapecké školy byly označeny jako I. střední a I. národní škola, školy dívčí byly označeny jako II. střední a II. národní škola. V tomto roce došlo k otevření školní jídelny a školní družiny v budově bývalé dívčí školy.⁸⁷

K další změně ve školství došlo v roce 1953, když začal platit zákon číslo 31 vydaný dne 24. dubna 1953. Tímto zákonem došlo k reorganizaci školského systému. A tak po třech letech v červenci 1953 došlo k opětovnému stěhování škol za pomoci učitelů, žáků a národního výboru. Vznikly dvě povinné osmileté střední školy, a to sloučením národních a středních škol v Kojetíně. I. národní škola byla přemístěna do budovy k I. střední škole na nynějším náměstí Míru (dříve Stalinovo náměstí). II. národní škola a II. střední škola využívaly budovu na ulici Svatopluka Čecha. Školní rok 1953/1954 byl tedy zahájen v souladu s novou školskou reformou. Součástí školních kronik jsou zápisy o úmrtí prezidenta Klementa Gottwalda dne 14. března 1953 a předsedy rady ministrů Sovětského svazu J. V. Stalina dne 5. března 1953. Veškeré činnosti školy, školní akce, oslavy se nesly v budovatelském duchu.⁸⁸

Ve školní kronice bývalé chlapecké školy mne zaujalo, jak učitelé pracovali s prospěchově slabými žáky. Na škole vznikly doučovací kroužky, doučovací skupiny, byly vyplňovány dotazníky o propadajících žácích, charakterové záznamy a učitelé navštěvovali rodiče slabých žáků doma a projednávali s rodiči možnosti odstranění slabého prospěchu jejich dětí. Ve školním roce 1953/1954 navštěvovalo školu celkem 435 žáků.⁸⁹

V padesátých letech dvacátého století nedocházelo jen k politickým změnám a ke změnám ve školství. V Kojetíně jsou 50. léta minulého století spojena se vznikem nových škol. A to především nynější třetí základní školy, bývalé zvláštní školy, která vznikla v roce 1950 a jedenáctileté střední školy, která vznikla v roce 1954 a propojují se s historií

⁸⁶ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁸⁷ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁸⁸ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

⁸⁹ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

I. osmileté střední školy (nynější základní školy na náměstí Míru), v jejíž budově byly umístěny.⁹⁰

Ke zdokumentování historie **zvláštní školy** v Kojetíně v 50. a 60. letech minulého století jsem získávala data převážně ze školní kroniky. V obecních kronikách zápisy ke zvláštní škole spočívaly maximálně pouze v uvedení počtu žáků. Další možností získání dat by mohla být kronika základní školy na náměstí Míru, ale kronika se z tohoto období nedochovala.

Zvláštní škola v Kojetíně vznikla ze školy se zvláštním dětským domovem, který byl založen v roce 1950. Škola s dětským domovem sídlila v Kroměřížské ulici, v bývalém sirotčinci řádových sester. Ale již v roce 1952 byla budova potřebná pro okresní stanici Sboru národní bezpečnosti. Ještě během školního roku ve dnech 6. až 15. května 1952 se škola s dětským domovem odstěhovala na Svatý Kopeček u Olomouce. Školu navštěvovalo 31 dětí. Ředitelkou byla Marie Sázavská, ta odjela i s dětmi dokončit školní rok na Svatý Kopeček. V Kojetíně zůstalo dvanáct dětí různého věku, kterým se v jediné třídě věnovala učitelka Marie Vrtělová.⁹¹

Zvláštní škola využívala jednu místnost v přízemí budovy na I. osmileté střední škole v Kojetíně. Školní rok 1952/1953 byl započat jako zvláštní škola bez dětského domova. Měla nový organizační řád a byla to škola se dvěma třídami. V první třídě vyučovala Marie Sázavská, ředitelka školy, kterou řídila do roku 1958 a ve druhé třídě vyučovala Marie Vrtělová. Z důvodu neuvolnění druhé místnosti, celý školní rok probíhal na směny.⁹²

Školu navštěvovalo 23 žáků a polovina z nich byli žáci s mentálním znevýhodněním. Žáci byli vyšetřeni tehdejší Sociodiagnostickým ústavem v Olomouci. Do zvláštní školy byli žáci navrženi školním inspektorem, někdy také školou, do které žáci chodili. Evidenci dětí, které byly potřebné speciální péče, vedl odbor péče o mládež v Kojetíně ve spolupráci s dětskou lékařkou. Překážkou pro některé děti bylo dojíždění z okolních obcí vlakem nebo autobusem. Také někteří rodiče nechtěli, aby jejich děti navštěvovaly zvláštní školu. Až když viděli při návštěvě školy, jak se ve škole s dětmi pracuje a jaké dělají děti pokroky, začal se projevovat zvýšený zájem rodičů o zvláštní školu. Vzhledem k tomu, že škola zatím

⁹⁰ ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 253.

⁹¹ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

⁹² ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 254.

neměla speciální učebnice k dispozici, vyučovalo se podle osnov z roku 1949 platných pro národní školy.⁹³

Učitelé zvláštních škol se pravidelně účastnili porad, školení a dalšího vzdělávání. Nejčastěji probíhalo v Olomouci, kde přednášel ředitel tamější zvláštní školy Hynek Lechner. Hovořilo se o vydání nových učebních osnov a učebnic. Zaváděla se okresní kartotéka defektních dětí. Školy začaly řešit polytechnické vzdělávání, které mělo žáky lépe připravit na budoucí povolání a dále byla vybírána vhodná povolání pro žáky zvláštních škol.⁹⁴

Ve školním roce 1953/1954 měla zvláštní škola v Kojetíně konečně lepší podmínky pro svou činnost. Škola získala druhou učebnu, počet dětí v jedné třídě se navýšil z osmi na dvanáct, to byl první a druhý postupný ročník a druhá třída měla čtrnáct žáků, a to ve třetím, čtvrtém a šestém postupném ročníku. V průběhu prázdnin byly do školy dodány nové učebnice a organizační řád. Obě učitelky se v červenci 1953 zúčastnily logopedického kurzu na Svatém Kopečku. Škola pořádala s dětmi návštěvy kina, divadla a výlety společně s rodiči.⁹⁵

Od roku 1955 se navyšovaly v základních školách počty hodin výuky, které byly zaměřeny na laboratorní práce v chemii a fyzice. Školy byly vybavovány potřebnou technikou a také prováděly exkurze do jednotlivých kojetínských podniků a zemědělského družstva. Žáci se podíleli na brigádách, sběru odpadu a bylin, také častěji pracovali na školním pozemku. Učitelé věnovali větší pozornost žákům, kteří ve výuce zaostávali, organizovali pro tyto žáky doučovací kroužky. Na školách působilo také několik zájmových kroužků. Vzhledem k rozvoji polytechnické výuky se učitelé vzdělávali v technických oborech, a to o hlavních prázdninách. Před začátkem školního roku 1957/1958 se část učitelského sboru školy na ulici **Svatopluka Čecha** zúčastnila několikadenních kurzů obrábění kovů v Hranicích, elektromontážních prací v Přerově, dále kurzu obrábění dřeva v Olomouci nebo kurzu, ve kterém se pedagogové seznamovali s výrobou barevných fotografií.⁹⁶

Ve školním roce 1957/1958 navštěvovalo školu 407 žáků, 284 děvčat a 123 chlapců. Žáci byli zařazeni celkem do čtrnácti tříd. Na škole působilo sedmnáct pedagogických pracovníků, z toho pět mužů a dvanáct žen. V průběhu školního roku byl ve škole vybudován rozvod vody, v některých třídách byly vyměněny parkety, vymalovány školní chodby a také proběhla renovace dveří a oken. Ve školní kronice je rozsáhlý zápis o životě a úmrtí

⁹³Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

⁹⁴Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

⁹⁵Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

⁹⁶Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1953-1963, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

prezidenta republiky Antonína Zápotockého, který zemřel dne 13. listopadu 1957. A také záznam o následné volbě nového prezidenta Antonína Novotného dne 19. listopadu 1957.⁹⁷

V roce 1954 vznikla **Jedenáctiletá střední škola**. Nacházela se v budově I. střední osmileté školy (nynější základní školy na náměstí Míru) do roku 1960. Následně v roce 1961 byl změněn název na **Střední všeobecně vzdělávací školu**, která působila v Kojetíně do roku 1965.⁹⁸

Školní kroniky jedenáctileté a všeobecné střední školy existovaly, jsou na ně uvedeny odkazy ve výroční zprávě k 80. výročí založení bývalé dívčí školy, ale nedochovaly se. Ve výroční zprávě jsou uvedeny informace z těchto školních kronik. Blíže jsem se střední škole věnovala ve své bakalářské práci, ve které jsem popisovala historii základní školy na náměstí Míru v Kojetíně.

Střední škola měla pro město Kojetín nezanedbatelný význam. Školu řídil Karel Palla, měla šestnáct tříd a jedna třída byla otevřena pro dálkové studium. Maturitní zkoušky proběhly na škole prvně v roce 1955/1956. Studenti přispívali k rozvoji kultury ve městě, hráli divadlo, soutěžili v tanečních soutěžích a organizovali plesy a majáles. Školu navštěvovalo kolem 580 žáků a škola byla rozdělena do třech stupňů podle věku žáků. 1. až 5. ročník, 6. až 8. ročník a 9. až 11. ročník.⁹⁹

Důležitým mezníkem v minulém století byl školní rok 1960/1961. Střední všeobecná vzdělávací škola po roce 1961 měla stále kolem 580 žáků. Byla řešena jako základní devítiletá škola a měla výběrový 9. až 11. ročník. Školní rok 1964/1965 byl na všeobecné vzdělávací škole poslední, a to z důvodu změn organizace středního školství v naší republice. Žáci, kteří studovali v desátém ročníku, pokračovali ve studiu na Všeobecné vzdělávací škole v Přerově. Tímto se uzavřela kapitola kojetínského středního školství, která trvala jedenáct let.¹⁰⁰

Základní škola na ulici Svatopluka Čecha byla od školního roku 1960/1961 změněna na devítiletou základní školu, měla sedmnáct tříd a navštěvovalo ji 515 žáků. Do roku 1963 řídil základní školu Vítězslav Drkoš. Žáci školy se běžně zapojovali do veřejně prospěšných prací, upravovali městskou zeleň, vysazovali nové stromy

⁹⁷Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1953-1963, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

⁹⁸Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města II. díl 1944-1955, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 16.

⁹⁹*I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: Výroční zpráva k 80. výročí založení školy*. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při 1. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

¹⁰⁰ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVA a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 103.

na území města. Nasbírali téměř padesát tisíc kilogramů odpadových surovin, na jednoho žáka to bylo skoro 98,5 kilogramů surovin.¹⁰¹

Zvláštní škola v Kojetíně se konečně dočkala lepších podmínek pro vzdělávání dětí s různými defekty. Ve školním roce 1958/1959 se stal ředitelem Ludvík Ondruch, který nahradil dosavadní ředitelku Marii Sázavskou, která odešla do důchodu. Ředitel Ludvík Ondruch zapsal do školní kroniky zápis se svým životopisem. Ludvík Ondruch se narodil 22. dubna 1918 ve Valašské Bystřici. Po absolvování obecné školy v rodné obci a měšťanské školy v Rožnově pod Radhoštěm, vystudoval učitelský ústav v Soběslavi a Valašském Meziříčí. V letech 1940 - 1942 vyučoval na jižní Moravě. Od roku 1943 do konce druhé světové války byl totálně nasazen ve strojárnách u firmy Baťa ve Zlíně. Po ukončení války vyučoval až do roku 1956 v Odrách a poté se přestěhoval do Kojetína a učil v Němčicích. V roce 1956 ukončil studium oboru defektologie se specializací na zvláštní školy.¹⁰²

Škola se v roce 1958 přestěhovala do bývalého internátu učňovské školy v Hanusíkově ulici. V této budově probíhala výuka až do roku 1972. Školu navštěvovalo 27 žáků, v první třídě bylo 14 žáků, v 1. až 3. postupovém ročníku a ve druhé třídě bylo 13 žáků, ve 4. až 6. postupovém ročníku. Někteří žáci byli nevzdělatelní a byli umístěni do vhodných ústavů, kde jim byla poskytnuta potřebná vzdělávací péče. Další žáci ukončili základní vzdělání a nastupovali do učebního poměru nejčastěji na zednictví, hornictví, kovářství nebo zemědělství.¹⁰³

Zvláštní škola měla od školního roku 1960/1961 svůj školní pozemek, kde žáci zodpovědně pracovali při pěstování květin ze semen a sazenic. Žáky nejvíce bavila pracovní výchova, protože mohli více zaměstnat ruce než mozek. Žáci v první třídě nejvíce modelovali a žáci druhé třídy převážně pracovali s textilem. V dílnách zhotovili vitríny na výstavu svých výrobků.¹⁰⁴

Ředitel zvláštní školy ve školní kronice popisuje situaci ve školství. Ne všechny všeobecně vzdělávací školy hlásily žáky, kteří vyžadovali zvláštní péči. Jednak z důvodu, že se chtěly školy vyhnout vysokému procentu propadajících žáků a raději žáky klasifikovaly dostatečně a dále z důvodu, kdy rodiče nechtěli, aby jejich dítě navštěvovalo zvláštní školu. V průběhu školního roku žáci navštěvovali divadlo, kino, učitelé jim promítali ve škole

¹⁰¹Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1953-1963, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁰²Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁰³Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁰⁴Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

25 filmů, pořádali besídky a závěrečný výlet společně s rodiči na hrad Buchlov, zámek Buchlovice, do Luhačovic a ZOO Lešná.¹⁰⁵

Po 35 letech odešla do zaslouženého důchodu učitelka zvláštní školy Marie Vrtělová a na její místo nastoupila učitelka Ludmila Trávníčková. Ve školním roce 1961/1962 bylo započato vyučování podle nových školních osnov ve všech postupových ročnících. Nové osnovy byly škole dodány s dvouměsíčním zpožděním a tak bylo zkomplikováno přepracování učebních plánů. Učivo bylo zredukováno a zbylo tak více času na prohlubování a opakování učiva. Ve škole bylo 26 dětí, po 13 v každé třídě.¹⁰⁶

Zvláštní škola neměla jednoduchou pozici. Škola byla umístěna v nevyhovující budově, která již měla být zbourána. Ve špatném technickém stavu se nacházely také budovy pro školní jídelnu a školní družinu. Město Kojetín slibovalo stavbu nové školní budovy nebo alespoň přestěhování do vhodnějších prostor, ale to se v 60. letech 20. století vůbec neuskutečnilo. Učitelé také měli zkomplikovanou situaci tím, že zhruba polovina rodičů vůbec se školou nespolupracovala. Dětem se rodiče nevěnovali, některé děti byly zanedbané a neměly ani doma vhodné prostředí k životu. S některými dětmi museli učitelé řešit i závažné přestupky, jako například krádeže peněz.¹⁰⁷

Zde uvádím srovnání vývoje škol v období po roce 1948 do počátku 60. let 20. století. V **základní škole na ulici Svatopluka Čecha** (bývalá chlapecká škola) nedošlo k větším opravám školní budovy, vzhledem k tomu, že budova byla opravena po druhé světové válce. Ředitelem školy byl od roku 1948 do roku 1953 František Hudeček, následně do roku 1963 Vítězslav Drkoš. V pedagogickém sboru působily převážně ženy, např. ve školním roce 1957/1958 vyučovalo na škole 12 učitelek a 5 učitelů, školu navštěvovalo 407 žáků. V průběhu daného období došlo ke školské reformě v roce 1953 a ke změnám v učebních osnovách. Škola se v 60. letech minulého století zaměřila na polytechnickou výchovu, laboratorní práce ve fyzice a chemii, exkurze a brigády.¹⁰⁸

Základní škola na náměstí Míru (bývalá dívčí škola) taktéž nepotřebovala větší opravy budovy, ze stejného důvodu jako škola na ulici Svatopluka Čecha. Školu vedl od roku 1941 do roku 1953 František Šeda a následně do roku 1976 Karel Palla. V pedagogickém sboru taktéž převažovaly ženy. Vzhledem k tomu, že škola byla v roce 1954 změněna

¹⁰⁵Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁰⁶Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁰⁷ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8, s. 101.

¹⁰⁸Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1953-1963, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

na Jedenáctiletou střední školu a následně na Všeobecnou střední školu, byl počet žáků vyšší než v základní škole na ulici Svatopluka Čecha, a to kolem 580 žáků. Obsah výuky do 9. ročníku se nelišil od výuky na základní škole na ulici Svatopluka Čecha.¹⁰⁹

Rozdílným vývojem procházela **zvláštní škola**. Škola se nacházela v nevyhovujících podmínkách, v jedné místnosti na nynější základní škole na náměstí Míru, kde následně škola získala i druhou místnost. V roce 1958 byla škola přestěhována do vhodnějších prostor, a to do bývalého internátu učňovské školy. Ředitelkou byla od roku 1950 do roku 1958 Marie Sázavská a následně do roku 1979 vedl školu Ludvík Ondruch. V 50. letech 20. století pedagogický sbor činila ředitelka a jedna učitelka. Počet žáků se ve dvou třídách pohyboval kolem 27. Počet žáků i obsah výuky byl přizpůsoben vzdělávání žáků s mentálním nebo zdravotním znevýhodněním. Byl kladen důraz na praktické činnosti a přípravu do dalšího života žáků.¹¹⁰

3.4 Historie základního školství v Kojetíně od počátku šedesátých let dvacátého století do roku 1989

Ve školním roce 1963/1964 byly ukončeny změny ve školství, které byly postupně konány od padesátých let. Každý školní rok byly nasazeny nové učební osnovy v jednom z postupných ročníků základních škol. Všechny postupné ročníky základních škol vyučovaly podle nových učebních osnov s využitím moderních výukových metod.¹¹¹

Usnesením Ústředního výboru Komunistické strany Československa v měsíci říjnu 1964 bylo uloženo všem pedagogům ve školách efektivněji konat výchovně vzdělávací práci. Učitelé měli vytvořit co nejvhodnější podmínky pro rozvoj žáků s ohledem na jejich schopnosti, nadání nebo zájmy. Škola měla kvalitněji vzdělávat žáky, aby byli lépe připraveni na další studium nebo k nástupu do pracovního poměru. Na prvním stupni základních škol mělo být vzdělávání polo odborné a na druhém stupni rozdílné vzdělávání dle předpokladů žáků na jejich další uplatnění.¹¹²

V roce 1965 získaly základní školy nový školní pozemek od Jednotného zemědělského družstva v Kojetíně, pozemek byl oplocen a byl na něj zaveden vodovod. V **základní škole na ulici Svatopluka Čecha** se slibně rozvíjela výuka výtvarné výchovy a pracovního

¹⁰⁹I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: Výroční zpráva k 80. výročí založení školy. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při 1. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

¹¹⁰Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹¹¹Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹¹²100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

vyučování. Učitel Antonín Malý studoval dálkově předmět výtvarnou výchovu a nové poznatky, materiály i výtvarné techniky využíval ve svých hodinách. U žáků se zvedl zájem o tyto předměty. Kvalitní práce žáků se vyjímalý na výstavě na Pedagogické fakultě v Olomouci.¹¹³

Základní škola na ulici Svatopluka Čecha neměla k dispozici vhodné prostory pro školní dílny. Ředitel školy alespoň pořídil do školních dílen pomůcky pro pracovní vyučování a zámečnické stoly na výuku. Školu navštěvovalo ve školním roce 1965/1966 na 385 žáků, kteří se vzdělávali ve třinácti třídách. Ředitelem školy od roku 1963 až do roku 1971 se stal Alois Horák.¹¹⁴

Ve druhé polovině šedesátých let minulého století zůstávala situace ve **zvláštní škole** jako její umístění, organizace i personální obsazení, celkem beze změn. Školu navštěvovalo kolem 25 žáků ve dvou třídách. Někteří žáci měli výchovné problémy a snížené známky z chování, ale rodiče k tomu byli lhostejní. Měli negativní přístup ke škole a tak postihy žáků neměly žádné účinky. Zvláštní škola byla umístěna ve stále stavebně nevyhovující budově. Ve škole se začaly rozpadat zdi, které byly provizorně dozděny. Prohnilá podlaha byla zabetonována a místnosti vymalovány. Ve školní budově byla stále vlhkost, plíseň a při větších deštích zatékalo do střechy.¹¹⁵

Od 1. dubna 1967 došlo k úpravě platů učitelů a byly tak odstraněny nesrovnalosti platů vzhledem k ostatním kategoriím pracujících. Učitelé působící na zvláštních školách měli stejné platy jako učitelé na základních školách. Kolik tehdy činil jejich plat, v kronice není uvedeno. Dále měli učitelé na zvláštních školách příplatek za zkoušku z defektologie ve výši 150,- Kč. Také byly sníženy úvazky učitelům zvláštních škol o dvě hodiny týdně, tedy na dvacet dva hodin za týden. Byla upravena i pracovní doba zavedením jedenáctidenního pracovního cyklu s jednou volnou sobotou.¹¹⁶

Koncem šedesátých let došlo k politickým změnám v naší zemi. Po událostech v měsíci srpnu roku 1968, tedy po vstupu vojsk Varšavské smlouvy, byl v dubnu 1969 zvolen Gustáv Husák generálním tajemníkem Ústředního výboru Komunistické strany, který vystřídal Alexandra Dubčeka. Prezidentem republiky byl od roku 1968 Ludvík Svoboda. Ve školním roce 1968/1969 byla zrušena výuka o sobotách.¹¹⁷

¹¹³Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹¹⁴100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

¹¹⁵Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹¹⁶Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹¹⁷I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: Výroční zpráva k 80. výročí založení školy. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při 1. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

V letech 1968 až 1969 se **základní škola na náměstí Míru** dočkala větších oprav na školní budově. Byla vyměněna okna ve staré části budovy, dále podokapní žlaby, svodnicové okapy a byla opravena venkovní fasáda na celé škole. Okresní stavební podnik v Přerově převzal závazek nainstalování nových elektrických rozvodů. Do školy chodilo 498 dětí.¹¹⁸

Politická situace se stabilizovala ve druhé polovině roku 1969. Následně došlo k navýšení požadavků na výchovně vzdělávací práci ve školství a učitelé se stali součástí ideově vzdělávacího procesu. Ve školním roce 1971/1972 byly na základní škole na ulici **Svatopluka Čecha** stanoveny hlavní cíle pro ideově politickou práci školy, a to získat většinu vyučujících pro podporu Komunistické strany Československa a vést kvalitnější ideově výchovnou práci školy. V průběhu roku škola dosáhla v ideové práci uspokojujících výsledků. Školu navštěvovalo celkem 413 žáků.¹¹⁹

V tomto školním roce také probíhaly další opravy na budově základní školy na ulici Svatopluka Čecha. Počátkem školního roku byly dokončeny nové elektrické rozvody v budově, včetně zářivkového osvětlení a nového školního rozhlasu. Koncem školního roku byla provedena oprava střechy a Okresní stavební podnik v Přerově začal instalovat nové ústřední vytápění. V letech 1971 až 1977 se stal ředitelem školy Antonín Malý.¹²⁰

Počátkem sedmdesátých let 20. století v základních školách byla stále velmi důležitá ideová práce, bylo potřeba vychovat z dětí čestné lidi, nadšené pro víru v socialismus v duchu marxismu-leninismu. Učitelé nesměli ustupovat z pozic vědeckého světového názoru. Metodou jak nejlépe dosáhnout kvalitní ideové práce, bylo využívání různých významných výročí. Byly pořádány vzpomínkové a oslavné akce, do kterých se zapojovali učitelé i žáci. Jednotlivá výročí se také uplatňovala ve výchově při výuce různých předmětů. Při výchově žáků se věnovala pozornost především pravidlům kulturního a společenského chování. Základní školy pořádaly výchovné zájezdy do Státního divadla v Brně a do divadla Oldřicha Stibora v Olomouci na divadelní a baletní přestavení. V pedagogické propagandě bylo působeno především na rodiče žáků, aby ve výchově dětí postupovali jednotně se školou.¹²¹

Ve školním roce 1971/1972 začalo vyučování předmětů občanská výchova a branná výchova. Občanská výchova byla vyučována po jedné hodině týdně v šestých ročnících

¹¹⁸I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: Výroční zpráva k 80. výročí založení školy. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při 1. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

¹¹⁹Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹²⁰Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹²¹Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

a branná výchova po jedné hodině týdně v sedmých ročnících. Nabídka nepovinných předmětů pro žáky šestých až devátých ročníků byla pestrá. Jednalo se o kurzy vaření a šití, praktika z přírodopisu, fyziky a chemie, jazyk německý, cvičení z jazyka českého a matematiky a sportovní hry.¹²²

Také pro **zvláštní školu** byl školní rok 1971/1972 důležitý. Škola byla již trojtřídní - I. třída byla pro 1. až 4. ročník, II. třída pro 5. a 6. ročník a III. třída pro 7. až 9. ročník. Celkový počet dětí ve škole byl čtyřicet dva. V měsíci listopadu a prosinci provedl okresní školní inspektor Josef Frélich inspekci, po které hodnotil práci školy kladně, učitelé dosahovali dobrých výsledků, plnili výchovné úkoly a vštěpovali žákům zásady slušného chování a návyky hygienické, zdravotní i pracovní. Učitelé měli intenzivněji provádět výchovu k vědeckému světovému názoru. V roce 1972 byla dostavěna nová budova školní jídelny. Do prostor nové školní jídelny se nastěhovala zvláštní škola, než bude pro zvláštní školu postavena budova nová. Tak po dlouhých čtrnácti letech, kdy byla škola umístěna v nevyhovujících podmínkách, získala důstojné prostory pro výuku a výchovu dětí.¹²³

V první polovině sedmdesátých let posilovaly na základních školách pionýrské organizace. Od roku 1972/1973 zahájila svoji činnost na základní škole na ulici Svatopluka Čecha pionýrská skupina Pavla Morozova. Činnost pionýrské skupiny byla pro děti rozmanitá. Pionýři pořádali zájezdy do divadel v Gottwaldově nebo Olomouci. Účastnili se různých soutěží a oslav významných výročí. Pionýrská skupina spolupracovala se školou, zemědělským družstvem a kojetínským mlýnem. Také na základní škole na náměstí Míru působila pionýrská skupina Jana Peštuky, kojetínského rodáka, komunisty, umučeného nacisty.¹²⁴

Od 1. září 1973 bylo dohodnuto s obcemi Stříbrnice a Měrovice, aby žáci po ukončení pátého ročníku nastupovali k dalšímu vzdělávání na základní školu na náměstí Míru v Kojetíně, a to v rámci integrace obcí. V předešlých letech se žáci po ukončení pátého ročníku vzdělávali v základní škole v Němčicích. Také bylo vyvoláno jednání s dopravním odborem v Přerově, aby byly upraveny jízdní řády autobusů.¹²⁵

Ve školním roce 1972/1973 chodilo do **základní školy na náměstí Míru** 247 chlapců a 240 dívek. Vzhledem k tomu, že 5. třída měla třicet osm žáků, 6. A třídu navštěvovalo třicet

¹²²Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹²³Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹²⁴Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹²⁵I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: *Výroční zpráva k 80. výročí založení školy*. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při I. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

pět žáků a 6. B třídu třicet šest žáků, což přesahovalo počet třiceti žáků povolený směrnicí ministerstva školství, musely být třídy děleny na dvě skupiny v jazyce českém a matematice, a to ve dvou hodinách týdně. V šestých ročnících se dělily třídy na dvě skupiny i ve výuce jazyka ruského. V pracovním vyučování a tělesné výchově v 6. až 9. ročnících byly třídy děleny dle pohlaví žáků.¹²⁶

Ve školním roce se konala na základní škole na náměstí Míru v rámci výuky branné výchovy dvě branná cvičení. Zimní cvičení proběhlo dne 2. března 1973 ve městě Kojetín, v blízkosti farmy Jednotného zemědělského družstva a přilehlých rybníků. Branné cvičení se uskutečnilo se čtyřmi příslušníky patronátního vojenského útvaru v Přerově. Při cvičení byla použita vojenská technika, radiostanice, dále dělobuchy a dýmovnice k simulaci zamoření a radiačního poplachu. Na závěr branného cvičení se konal ohňostroj. Letní branné cvičení se konalo dne 11. června 1973 v prostoru města Kojetín a obcí Křenovice, Kovalovice a Popůvky. Branná cvičení a jejich dokumentace byla hodnocena velmi dobře.¹²⁷

Ve školním roce 1973/1974 byly ve **zvláštní škole** tři třídy, které navštěvovalo čtyřicet pět žáků. Na škole působili čtyři pedagogičtí pracovníci. První třída - 1. - 4. ročník měl šestnáct žáků, druhá třída - 5. - 6. ročník navštěvovalo čtrnáct žáků a třetí třída - 7. - 9. ročník měla patnáct žáků. Směrnicí ministerstva školství ze dne 13. dubna 1973 byl stanoven maximální počet žáků ve třídě zvláštních škol na třináct. Na výuku pracovního vyučování a tělesné výchovy v 6. až 9. ročníku mohly být třídy děleny na skupiny s nejvyšším počtem osm žáků. Směrnicí nemohla zvláštní škola dodržet z důvodu nedostatku učeben.¹²⁸

Celý školní rok učitelé zvláštní školy bojovali o dosažení lepších výsledků v chování žáků, dále o vytvoření jejich pracovních a hygienických návyků, ale marně. V některých případech ztěžovali práci pedagogům rodiče, kteří byli hrubí až agresivní. Největší problémy měla škola se žáky z romských rodin, kteří neměli žádné hygienické ani pracovní návyky. Situaci s těmito žáky řešila škola s příslušnými komisemi na Městském národním výboru v Kojetíně nebo Okresním národním výboru v Přerově, oddělením péče o děti, Veřejnou bezpečností i soudem. Opatření těchto úřadů byla neúčinná a finanční postih rodičů taktéž.

¹²⁶Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹²⁷Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹²⁸Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

Činnost Sdružení rodičů a přátel školy nebyla příliš funkční, aktivitu se snažila vyvíjet škola, ale rodiče byli bez zájmu a nezapojovali se do spolupráce se školou.¹²⁹

Také učitelé **základní školy na ulici Svatopluka Čecha** se ve školním roce 1974/1975 snažili více pracovat se žáky a vždy jednu sobotu v měsíci s nimi společně strávili. A to různou formou, třeba společným výletem, zájezdem do divadla nebo kina. Učitelé přichystali pro žáky hry a soutěže nebo společně četli knihy. Žáci se s učiteli více zúčastňovali veřejného života. Ve vyučování učitelé zaváděli nové formy výuky, které měly zefektivnit vyučovací proces. Jednalo se o skupinové vyučování nebo o samostatnou práci úspěšnějších žáků. Při vzdělávání slabších žáků bylo využíváno prodloužených výkladů nebo individuální a skupinové doučování. Dále je ve školní kronice zápis o zvolení Gustáva Husáka prezidentem Československé socialistické republiky dne 29. května 1975.¹³⁰

Ve druhé polovině sedmdesátých let pokračovala přestavba školství. V roce 1976 byl schválen rozvoj výchovně vzdělávací soustavy. Změny nastaly v prvních ročnících a v dalších školních letech se přidávaly změny do dalších postupných ročníků, a to až do školního roku 1983/1984. Učitelé pracovali s novými metodami a formami výuky, začali používat nové školní pomůcky. Byly vydávány nové učebnice a metodické příručky pro učitele. Na základních školách se jednalo především o změny v matematice. Do výuky matematiky byly zařazeny množiny s tím, že se bude u žáků více rozvíjet logické myšlení. Na prvním stupni základních škol byly zavedeny nové předměty, a to prvouka a následně přírodověda, které měly sloužit k přípravě žáků na druhý stupeň do předmětů fyzika, přírodopis nebo chemie. Funkci ředitele základní školy na náměstí Míru v roce 1976 převzal Miroslav Matějček, školu řídil až do roku 1990.¹³¹

V září 1977 byla zahájena generální oprava **školní budovy na náměstí Míru**. Jednalo se především o modernizaci vnitřních prostor školy. Bylo vybudováno nové sociální zařízení pro dívky a opraveno stávající sociální zařízení, které využívali chlapci. Byly pořízeny nové sprchy a šatny přiléhající k tělocvičně, zaveden vodovod do všech učeben a místností ve škole. Dále byly zřízeny nové učebny pro výuku biologie a šatny. Byt školníka také prošel modernizací. Při generální opravě mělo být dosaženo ideálních prostor pro výuku v základní škole a dále se měla školní budova pouze modernizovat. Veškerý inventář školy byl obměněn.

¹²⁹Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹³⁰Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹³¹Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

Byl pořízen nový nábytek i vybavení odborných učeben. Generální oprava probíhala až do roku 1983.¹³²

Přestavba školství v naší republice se týkala i **zvláštních škol**. Realizace změn ve zvláštních školách se konala až v roce 1978/1979. Nové osnovy, metody a formy výuky byly již připravovány a učitelé se s nimi seznamovali. Sepjetí výchovy a výuky bylo stále zdůrazňováno. Výchova probíhala stále v duchu světového vědeckého názoru, ateistická výchova, výchova k socialistickému vlastenectví, děti byly vedeny k lásce a přátelství k Sovětskému svazu. K výchovnému působení škola využívala různé soutěže, například branné nebo vlastenecké. Žáci soutěžili také v udržování pořádku a čistoty ve třídách nebo ve školní docházce. Zvláštní školy pořádaly turnaje v kopané nebo vybíjené. Ve školním roce 1977/1978 navštěvovalo zvláštní školu padesát tři žáků ve čtyřech třídách. Stav žáků byl maximální, podle platných směrnic se mohlo v jedné třídě vzdělávat třináct žáků.¹³³

Školní družina zahájila v tomto školním roce svou činnost, družinu navštěvovalo čtrnáct dětí. Dříve chodily děti ze zvláštní školy do školní družiny při základní škole na náměstí Míru, ale tam působily značné výchovné potíže. Vedení základní školy a školní družiny požadovalo zřízení samostatného oddělení školní družiny při zvláštní škole. Tomuto požadavku odbor školství Okresního národního výboru v Přerově vyhověl.¹³⁴

Vzhledem k tomu, že se počet žáků ve zvláštní škole navyšoval a stávající provizorní prostory pro zvláštní školu v budově školní jídelny byly nedostačující, bylo konečně rozhodnuto o stavbě nové budovy. Stavba současné budovy pro zvláštní školu ve Sladovní ulici čp. 529 v Kojetíně započala v roce 1979 a byla ukončena v roce 1981. Byla vystavěna z montovaných dřevovláknitých panelů. Výuka byla zahájena ve školním roce 1981/1982. Jednalo se o školu šestitřídní, měla sedmdesát tři žáků. Škola získala v nové budově dílnu, cvičnou kuchyň, kabiny, ředitelnu a sborovnu. Tělocvična nesplňovala bezpečnostní předpisy a byla využívána jako sedmá učebna. Kolem školy se rozprostíral prostorný pozemek, který škola využívala na tělesnou výchovu nebo pěstitelské práce. Od školního roku 1979/1980 se stal ředitelem zvláštní školy Bohumil Indrák.¹³⁵

Velkým přínosem pro žáky zvláštní školy bylo jedno oddělení školní družiny. Školní družinu navštěvovalo kolem patnácti žáků. Jednalo se převážně o žáky romského původu a žáky ze sociálně slabších rodin. Činnosti v družině byly především naplňovány

¹³² Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹³³ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹³⁴ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹³⁵ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XV. díl 1982, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 29.

vypracováváním domácích úkolů, protože rodiče se dětem doma nevěnovali. Také vychovatelka se žáky denně hlasitě četla. Mezi další činnosti patřilo získávání základních hygienických návyků, upevňování mezilidských vztahů a kladných vlastností dětí. K lepší hygieně dětí přispívalo pravidelné koupání dětí v městských lázních. Na zkvalitnění pobytu ve školní družině mělo vliv i promítání zábavných a naučných filmů.¹³⁶

Ve školním roce 1978/1979 pokračovaly změny ve školství, které vyplývaly z prováděné přestavby školského systému. Byl vydán ústavní zákon č. 62/1978 Sb., kterým se měnil článek 24 odstavec 2 Ústavy Československé socialistické republiky a jednalo se o změnu v povinné školní docházce. Dále byl vydán zákon č. 63/1978 Sb., základní zákon o školství. Následkem toho bylo zrušení základních devítiletých škol a zavedení základních škol osmiletých. Základní devítileté školy se přejmenovaly na základní školy.¹³⁷

Velmi používaným slovem koncem sedmdesátých let ve školství bylo modernizace. Jednalo se o modernizaci práce učitele. I na **základní škole na náměstí Míru** docházelo k modernizaci. Využívaly se nejrůznější výchovné možnosti, moderní audiovizuální prostředky, učitelé měli k dispozici dostatek názorných pomůcek, zkoušeli nové způsoby ověřování znalostí žáků. Mezi velmi moderní způsoby výuky byly zahrnuty laboratorní práce. Do výuky jazyka českého učitelé zařadili literárně - dramatické prvky, ankety, testové úlohy, různé formy skupinové výuky. Nové pojetí školství bylo kontrolováno ministerskými úředníky, prověrky na této základní škole dopadly uspokojivě. Učitelé si předávali zkušenosti vzájemně mezi sebou na hospitacích a pedagogických poradách.¹³⁸

Základní škola na náměstí Míru měla zpracovaný program modernizace, ve kterém v rámci prováděné generální opravy patřila mezi hlavní body modernizace tříd, vybudování jazykových a dalších specializovaných učeben, například pro polytechnickou výuku nebo v rámci předmětu základy zemědělské výchovy a také nové vybavení odborných učeben pro fyziku a chemii.¹³⁹

Hlavním zaměřením ve školním roce 1982/1983 byla mravní výchova. Ve školství bylo z nařízení ministerstva uloženo hluboce analyzovat situaci mravní výchovy u pedagogických pracovníků i žáků školy. V souladu s vnitřním řádem školy na náměstí Míru byly vylepšeny systémy dozorů pedagogů a také služeb vykonávaných žáky. Aby bylo plně

¹³⁶Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹³⁷Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹³⁸Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹³⁹Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

dosaženo výchovných cílů, byla zaslána mírová rezoluce do Prahy při příležitosti Světového shromáždění za mír a život, která se uskutečnila v červnu 1983 a také byl do Prahy odeslán finanční příspěvek ve výši 2 950,- Kčs. Budova školy byla připravována na příští školní rok, kdy měla proběhnout oslava osmdesátého výročí založení školy. S předstihem se chystala výzdoba školy a pedagogové se žáky připravovali školní síň tradic. Školu navštěvovalo 537 žáků, a to celkem v sedmnácti třídách.¹⁴⁰

Zvláštní škola ve školním roce 1982/1983 měla už sedm tříd, do školy chodilo devadesát jedna žáků. Na škole působilo jedno oddělení školní družiny pro žáky 1. - 4. postupného ročníku, školní družinu navštěvovalo třináct žáků. Výchovná činnost byla stále zaměřena na jednotlivá výročí, ke kterým škola pořádala společné akce. Žáci se účastnili besed s požárníkem, příslušníkem veřejné bezpečnosti nebo dětskou lékařkou. Také se účastnili veřejně prospěšných prací, tak jako žáci ostatních kojetínských základních škol. Žáci pracovali celkem 1 400 brigádnických hodin, při kterých se starali o veřejnou zeleň ve městě nebo o zeleň na školní zahradě. Také upravovali doskočiště pro skok daleký a pomáhali při výstavbě nářadovny ve škole. Každoročně se podíleli na sběru odpadu, v tomto školním roce nasbírali přes deset tisíc kilogramů. Umístili se na třetím místě v soutěži zvláštních škol v přerovském okrese.¹⁴¹

Zvláštní škola se pravidelně věnovala dětem pořádáním různých zájmových kroužků. Ve školním roce 1982/1983 provozovala škola kroužek dovedných rukou, kde se žáci věnovali šití a vaření. Dále mohli navštěvovat dopravní kroužek a tělovýchovný kroužek. Žáci se následně účastnili dopravní soutěže a okresního kola lehkootletické soutěže zvláštních škol.¹⁴²

Činnost školní družiny byla zaměřena na výchovu žáků tak, aby se uměli správně chovat. Byli vedeni k pravidelnosti ve školní přípravě, při hrách a soutěžích bylo cílem, aby žáci dodržovali pravidla hry, byli čestní, snažili se o dosažení co nejlepších výsledků. Vzhledem k tomu, že se stále jednalo ve většině případů o děti ze sociálně slabších rodin, činnosti ve školní družině nahrazovaly výchovu v rodině.¹⁴³

Pět dlouhých let trvala generální oprava **základní školy na náměstí Míru**. V roce 1983, po osmdesáti letech od postavení školní budovy, se celé město dočkalo zrekonstruované a moderní školy. Na počest dokončení generální opravy budovy a oslav osmdesátého výročí

¹⁴⁰Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XVI. díl 1983, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 30.

¹⁴¹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XVI. díl 1983, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 30.

¹⁴²Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁴³Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.

vzniku školy byla vydána pamětní brožura a v listopadu 1983 proběhla úspěšná akademie školy. Přesně v den osmdesátého výročí, 2. prosince 1983, se konal v základní škole den otevřených dveří.¹⁴⁴

Na generální opravu školní budovy už netrpělivě čekala i druhá **základní škola na ulici Svatopluka Čecha**. Ta byla postavena v roce 1888 a prošla rekonstrukcí v roce 1912. Průběžně byly prováděny opravy elektroinstalace nebo zaveden vodovod a opravena sociální zařízení. Ale i tak byla škola ve velmi špatném stavu. V červnu 1982 se ve škole uskutečnila prověrka stavebně-hygienického stavu budovy, při které byly zjištěny hrubé závady, které mohly ohrožovat zdraví dětí. Bylo zjištěno, že v budově nejsou šatny. Žáci se přezouvali na chodbách. Do tříd nebyl zaveden vodovod, byl jen na chodbách. Hygienická zařízení neodpovídala kapacitě školy a nebyla ani vybavena dle hygienických předpisů. Střechou zatékalo do budovy, některá okna byla shnilá a nešla otevřít, opadávala omítka z fasády. Také tělocvična neodpovídala kapacitě školy, chyběla nářadovna i šatna. Základní škola neměla žádnou odbornou učebnu, laboratoř nebo dílny. Na polytechnickou výuku škola využívala učebnu na základní škole na náměstí Míru.¹⁴⁵

Na základě provedené prověrky Okresní národní výbor v Přerově rozhodl o generální opravě základní školy, kterou Okresní stavební podnik v Přerově naplánoval na roky 1984 - 1986 a přístavba školy se měla uskutečnit v letech 1983 - 1985. Městský národní výbor v Kojetíně nechal zpracovat projektovou dokumentaci, do které byly zapracovány všechny nedostatky z provedené prověrky stavu školní budovy. Na původní školní budově byla vyměněna okna a byl zaveden vodovod do tříd. Na jaře roku 1984 se začala stavět nová kotelna. V přístavbě základní školy byly vystavěny nové školní dílny, učebny, kabinety, sociální zařízení, uhelna a také třípokojový byt pro školníka. Generální oprava a přístavba školy stála téměř devět milionů korun. V letech 1977 až 1996 jako ředitel základní školy působil Jaroslav Šiška.¹⁴⁶

Počátkem osmdesátých let se výchovným cílem stalo prohlubování komunistické výchovy mládeže v duchu marxismu-leninismu. Škola měla plán působit na děti vhodně vzhledem k jejich věku. Žáci byli seznamováni s různými výročími formou besed, rozhlasových relací nebo tvořili nástěnky. Žáci se účastnili několika městských oslav a vystupovali s pěveckými a recitačními pásmy. Dopisovali si se žáky ze Sovětského svazu

¹⁴⁴I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: Výroční zpráva k 80. výročí založení školy. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při 1. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

¹⁴⁵Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁴⁶100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

a odebírali sovětské časopisy. Vynikajících výsledků dosahovala základní škola ve sběru odpadu, když získala druhé místo v okrese Přerov.¹⁴⁷

V červnu 1984 na pedagogické radě provedli učitelé revizi nového pojetí výchovy a vzdělávání na druhém stupni základní školy. Především se jednalo o velkou náročnost a množství učiva. Některé učebnice byly nevyhovující a učitelé pocítovali málo času na procvičování učiva. Učitelé z těchto důvodů navrhli několik opatření na zlepšení situace. Opatření se týkala například rozdělení žáků na skupiny u obtížnějších předmětů, dále již nenavyšovat vyučovací hodiny, stanovit základní učivo, které má být probráno, možnost účinnějších kázeňských postihů a rychlejší dodávání výukových a metodických materiálů.¹⁴⁸

Celá situace ve výchovně vzdělávacím procesu byla ztížena stále probíhající generální opravou školní budovy. V budově neustále pracovali zedníci a instalatéri, docházelo k výměně oken a dveří. Stavební práce způsobovaly hlučnost a prašnost. Některé třídy byly přestěhovány na základní školu na náměstí Míru a do místní sokolovny. Přístavba základní školy o pěti podlažích dospěla do fáze hrubé stavby. Ale i v těchto podmínkách učitelé dokázali probrat dané učivo a žáci, kteří se hlásili na střední školy, úspěšně vykonali přijímací zkoušky. Žáci byli velmi úspěšní v různých tělovýchovných a vědomostních soutěžích v rámci okresu Přerov.¹⁴⁹

Organizace školního roku 1984/1985 proběhla podle pokynů ministerstva školství, kdy mělo být přihlíženo k důležitým výročím, především k čtyřicátému výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Stejně jako v předcházejících letech byl v dětech budován kladný vztah k vlasti a Komunistické straně, což se neslo celým školním rokem. Školy byly především zaměřeny na nácvik Československé spartakiády. Přípravy na okrskové a okresní spartakiády byly velkou zátěží při plnění školních osnov. Výrazným kladným výsledkem **školy na náměstí Míru** bylo první místo ve sběru surovin v okrese Přerov. Protože škola patřila opakovaně mezi nejlepší školy v kraji, byl vyslán za odměnu na čtrnáctidenní rekreaci do Jugoslávie tehdejší nejlepší žakovský sběrač. Ve škole se vzdělávalo 553 žáků v sedmnácti třídách.¹⁵⁰

¹⁴⁷Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁴⁸Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁴⁹100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

¹⁵⁰Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. Fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

Také v **základní škole na ulici Svatopluka Čecha** prožívali náročný spartakiádní rok. Veškerá výchovná a vzdělávací činnost školy byla omezována po celý rok stále probíhající generální opravou budovy školy a přístavbou nové části školy. Stavební práce probíhaly po celou zimu, protože přístavba již byla vytápěna. A tak mohli uvnitř stavby pracovat všichni potřební řemeslníci. To se pozitivně projevovalo na plnění termínů jednotlivých stavebních prací. Škole se do konce roku 1984 podařilo nakoupit potřebný nábytek do kabinetů a tříd umístěných v nové školní přístavbě. Nábytek škola zatím uskladnila v nevyužívaném obecním domě. Ve čtrnácti třídách školu navštěvovalo celkem 437 žáků.¹⁵¹

V rámci oslav 40. výročí osvobození naší republiky připravovaly kojetínské základní školy společně s Domem pionýrů, knihovnou a Osvětovou besedou akademii, která proběhla slavnostně dne 29. dubna 1985. Celý scénář akademie připravili učitelé základní školy na ulici Svatopluka Čecha pod vedením ředitele školy Jaroslava Šišky. Kromě různorodých vystoupení žáků škol bylo připraveno knihovnou pásmo vzpomínek na odbojovou činnost kojetínských občanů ve druhé světové válce.¹⁵²

Ve školním roce 1985/1986 měla **zvláštní škola** sedm tříd a navštěvovalo ji devadesát jedna žáků. První třída měla dvě oddělení – první a druhý postupný ročník, další třídy byly již po jednom ročníku. Ve škole bylo stále jedno oddělení školní družiny, pro žáky prvního až čtvrtého ročníku. Prvořadným úkolem byla vzdělávací činnost, která nebyla úplně jednoduchá. Pouze devatenáct žáků mělo pěkné školní výsledky s pochvalou, osm žáků propadlo. Průměrná známka z jazyka českého byla 2,99 a z matematiky 2,64. Čtrnáct žáků obdrželo sníženou známku z chování, jednalo se většinou o žáky romského původu. Největší problémy měli žáci se školní docházkou a starší žáci s chováním. Do zájmové činnosti bylo zapojeno čtyřicet devět žáků, kteří navštěvovali čtyři kroužky. Jednalo se kroužky vaření, dovedných rukou, pěvecko-recitační a dopravní. Zvláště výborných výsledků dosahovali žáci z dopravního kroužku. V okresním kole dopravní soutěže zvláštních škol získali žáci první místo v kategorii družstev a druhé a třetí místo v jednotlivcích.¹⁵³

V oblasti výchovné práce se zvláštní škola zaměřovala na jednotlivá významná výročí. Škola pořádala žakovská shromáždění a žáci poslouchali vysílání v rozhlase k jednotlivým výročím. Součástí výchovné práce bylo zhotovení dárků pro starší voliče u příležitosti voleb do zastupitelských orgánů. Žáci se účastnili mnoha školních soutěží a jako každý rok i veřejně

¹⁵¹Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁵²Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁵³Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XIX. díl 1986, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 33.

prospěšných prací. Odevzdali dvacet tři tisíc kilogramů odpadů a vyhráli třetí místo v okresní soutěži zvláštních škol. Žáci, kteří ukončili zvláštní školu, byli přijati do učebních oborů na zvláštních učilištích, například jako zedník, zámečnick, truhlář nebo malíř. Žačky pokračovaly v oborech šití oděvů nebo v kožedělné výrobě.¹⁵⁴

Pro **základní školu na ulici Svatopluka Čecha** byl školní rok 1985/1986 velmi důležitý vzhledem k tomu, že byla dokončena a zkolaudována přístavba základní školy. Nový školní rok byl zahájen dne 2. září 1985 i v nové školní přístavbě. Na úklidu a nastěhování nábytku do přístavby školy pracovali v druhé polovině měsíce srpna učitelé, rodiče i žáci. V původní školní budově probíhala stále rekonstrukce. Do poloviny měsíce října 1985 byl zprovozněn celý systém ústředního vytápění. Dokončovaly se obkladačské práce na chodbách a výmalba jednotlivých tříd. Do konce kalendářního roku byla zhotovena fasáda ve dvorní části budovy. Od 1. září 1985 byla ke škole na ulici Svatopluka Čecha připojena jako elokované pracoviště bývalá základní škola z Uhřetic. Základní školu navštěvovalo 504 žáků, vyučování probíhalo v šestnácti třídách v Kojetíně a ve dvou třídách v Uhřeticích.¹⁵⁵

Od 1. září 1986 byla na základní škole na ulici Svatopluka Čecha zřízena školní družina. Navštěvovalo ji sedmdesát dva žáků z prvních až třetích ročníků. Do té doby chodili žáci do školní družiny na základní školu na náměstí Míru. Dne 9. prosince 1986 byla dokončena generální oprava základní školy na ulici Svatopluka Čecha za přítomnosti zástupců státních a stranických orgánů města Kojetína, okresu Přerov a zástupců Okresního stavebního podniku v Přerově, který generální opravu školy realizoval. Dne 30. prosince 1986 se uskutečnila kolaudace původní školní budovy. Celkové náklady činily téměř deset milionů korun československých. V průběhu osmdesátých let získalo město Kojetín dvě zrekonstruované základní školy, které splňovaly veškeré požadavky na kvalitní vzdělávání.¹⁵⁶

V **základní škole na náměstí Míru** se zaměřili především na studium pedagogů na druhém stupni. Učitelé studovali nové výukové metody v souladu s modernizací výuky. Vedení školy po zhodnocení předcházejícího školního roku navrhlo nové úkoly, které bylo nutné řešit, a to především zlepšit kázeň žáků a upevnit režim celé školy. K tomuto zlepšení bylo dosaženo mezitřídní soutěží o nejlepší třídní kolektiv. Pracovní kolektiv základní školy byl oceněn krajským odborem školství za svou práci, za pracovní iniciativu a za nejlepší plnění socialistického závazku. Tehdejší ředitel školy Miroslav Matějček obdržel medaili

¹⁵⁴Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁵⁵Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁵⁶Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

k 40. výročí osvobození Sovětskou armádou. Ve školním roce 1985/1986 se ve škole učilo v osmnácti třídách 578 žáků.¹⁵⁷

Ve školním roce 1986/1987 probíhala výuka v základních školách podle nových osnov v prvním až třetím postupném ročníku. Učitelé se řídili ve výuce k tomu určenými metodickými příručkami. V dalších ročnících základních škol učitelé vyučovali podle původních osnov, které byly upraveny v souladu s metodickými pokyny ministerstva školství. Hlavním úkolem ve školství bylo stále provádět kvalitní komunistickou výchovu prostřednictvím oslav výročí, akcí města, tisku, nástěnek nebo besed s významnými funkcionáři a co nejlépe plnit socialistické závazky škol.¹⁵⁸

Koncem osmdesátých let dvacátého století se v základních školách dále pokračovalo ve výuce podle definitivních osnov, které se každý další školní rok postupně zařazovaly do vyššího ročníku než v roce předcházejícím. Školy plnily úkoly, které měly stanoveny učebním plánem. Dále vykonávaly úkoly, které vyplynuly z předcházejícího školního roku, například zlepšit školní výsledky žáků nebo kázeň žáků, a to vše v souladu s požadavky Komunistické strany Československa.¹⁵⁹

Školní rok 1989/1990 započal v kojetínských základních školách dne 4. září 1989. Na školách se každoročně účastnili zahájení školního roku funkcionáři Městského národního výboru v Kojetíně a zástupci Sdružení rodičů a přátel školy. Vzhledem k politickým změnám, které nastaly po studentské demonstraci v Praze dne 17. listopadu 1989, muselo dojít ke změnám i ve školství. Kojetínské základní školy podpořily generální stávkou, která se konala dne 27. listopadu 1989, a to vyvěšením státních vlajek na svých budovách. Dne 29. prosince 1989 byl zvolen prezidentem Václav Havel. Důsledkem všech změn bylo i prohlášení důvěry vedení jednotlivých základních škol v tajném hlasování. Ředitelé základních škol, kteří nezískali důvěru a sami neodstoupili, byli odvoláni radami Okresních národních výborů dne 11. dubna 1990 ze svých funkcí. Na jejich místa byla vyhlášena konkurzní řízení. Ředitelé těchto škol byli pověřeni jejich vedením do 31. července 1990.¹⁶⁰

Na **základní škole na ulici Svatopluka Čecha** byla řediteli Jaroslav Šiškoví i zástupkyni Ivě Králové plně vyslovena důvěra. Ředitel Jaroslav Šiška přesto absolvoval

¹⁵⁷Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹⁵⁸Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹⁵⁹Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁶⁰Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. Fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

konkurzní řízení a byl opět jmenován ředitelem školy s platností od 1. července 1990. V září 1989 začali žáci nacvičovat na spartakiádu, ale po listopadových událostech bylo od povinného nácviku upuštěno a cvičenci mohli nacvičovat dobrovolně. Mladší žáci, mladší a starší žákyně společně pokračovali v nácviku a jejich vystoupení předvedli v rámci sokolské akademie v dubnu 1990. Školu navštěvovalo 516 žáků v patnácti třídách, z toho dvě třídy se nacházely na elokovaném pracovišti v Uhřetěvších. Pro žáky prvního stupně byly zřízeny dvě oddělení školní družiny.¹⁶¹

V **základní škole na náměstí Míru** byla situace odlišná, tehdejšímu vedení byla vyslovena nedůvěra. Ředitel školy Miroslav Matějček a zástupce ředitele Stanislav Chmelař složili své funkce. Miroslav Matějček dále působil jako učitel v základní škole v Kroměříži a Stanislav Chmelař zůstal učit ve škole na náměstí Míru. Pedagogický sbor navrhl ze svých řad novou ředitelku školy Alenu Palánkovou, která byla od 1. února 1990 potvrzena do funkce odborem školství, Okresního národního výboru v Přerově. Zástupce ředitele školy zastával Jaroslav Štrunc. V nové společenské a ekonomické situaci bylo nutné vytvořit i nové podmínky ve školství, ve kterých by byly děti vychovávány a vzdělávány podle demokratických principů. Důsledkem byla nutná změna Ústavy České a Slovenské federativní republiky a také od 1. června 1990 byla schválena změna školského zákona číslo 29 z roku 1984. Škola měla sedmnáct tříd se 479 žáky.¹⁶²

Další změny musely být provedeny dle pokynů ministerstva školství v obsahu učiva, především v dějepisu, občanské nauce, literatuře a vlastivědě. Také bylo stanoveno, že předmět občanská nauka pro šestý až osmý ročník nebude klasifikován, v dějepisu nebyli žáci klasifikováni v prvním pololetí sedmého ročníku a v obou pololetích ročníku osmého. Základní školy byly přeorganizovány z osmiletých na devítileté. Docházelo k rozšiřování jazykové výuky, především angličtiny a němčiny. Vyučování se začalo rozdělovat podle zájmu a schopností jednotlivých žáků. Také došlo k oslabení pionýrských skupin ve školách, klesal počet pionýrů. Na základní škole na ulici Svatopluka Čecha koncem školního roku působilo osmdesát pionýrů a padesát jisker. Na základní škole na náměstí Míru byla pionýrská organizace od konce školního roku ukončena.¹⁶³

Samozřejmě i **zvláštní školu** zasáhly politické změny. Po listopadových událostech vyjádřili pedagogové solidaritu stávkujícím studentům, zaslali písemnou podporu stávkovému

¹⁶¹Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁶²Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. Fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹⁶³Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

výboru studentů do Prahy. Učitelé sledovali změny ve státě při volbě nové vlády a prezidenta i změny v našem městě. Stejně jako v základních školách nebyli žáci klasifikováni v dějepisu a občanské nauce v šestých až osmých ročnících. Učitelé byli proškoleni na přednáškách PhDr. Františka Řezáče, který jim objasnil skutečné okolnosti vzniku Československé republiky, období našich dějin v letech 1918-1938 a průběh druhé světové války. Jako ředitel zvláštní školy působil i nadále Bohumil Indrák a jeho zástupkyně Ludmila Trávníčková. Zvláštní škola v Kojetíně měla ve školním roce 1989/1990 sto žáků v osmi postupných ročnících. Patnáct žáků navštěvovalo školní družinu, z toho jedenáct žáků bylo romského původu. Za posledních pět let se zlepšil prospěch žáků, průměrná známka z matematiky činila 2,44 a z jazyka českého 2,64.¹⁶⁴

V závěru podkapitoly uvedu porovnání vývoje škol v období od poloviny 60. let 20. století do roku 1990. **Základní škola na ulici Svatopluka Čecha** prošla v 60. letech minulého století rozsáhlejší opravou, která spočívala ve výměně elektrických rozvodů, osvětlení a vybudování ústředního topení. Generální oprava budovy se uskutečnila v letech 1984-1986 a současně byla vystavěna i přístavba budovy.¹⁶⁵ Školu vedli celkem tři ředitelé, od roku 1963 do roku 1971 Alois Horák, následně v letech 1971 až 1977 Antonín Malý a Jaroslav Šiška od roku 1977 do roku 1996. Pedagogický sbor byl stabilní, docházelo k přirozené obměně pedagogů.¹⁶⁶ Po politickém převratu v listopadu roku 1989 ředitel Jaroslav Šiška dostal důvěru od pedagogického sboru, následně se zúčastnil konkurzu a obhájil místo ředitele školy. V roce 1990 navštěvovalo školu 516 žáků.¹⁶⁷ V 60. a 70. letech 20. století učitelé vyučovali žáky v duchu marxismu-leninismu, převažovala ideově-politická práce se žáky a podpora Komunistické strany. V 70. letech 20. století byly zavedeny do výuky nové předměty, a to občanská nauka a branná výchova. Učitelé využívali při výuce skupinovou práci nebo samostatnou práci u nadanějších žáků. V 80. letech 20. století byly do výuky postupně zaváděny nové učební osnovy.¹⁶⁸

Budova **základní školy na náměstí Míru** byla koncem 60. let 20. století taktéž opravena, došlo k výměně oken, elektrických rozvodů a obnově fasády. V letech 1977-1983 se uskutečnila generální oprava školní budovy. Budova byla vybavena novým nábytkem

¹⁶⁴ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁶⁵ *100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha*. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

¹⁶⁶ Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁶⁷ Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁶⁸ Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

ve třídách i kabinetech.¹⁶⁹ Od roku 1953 do roku 1976 školu řídil Karel Palla a následně až do roku 1990 Miroslav Matějček. Miroslavu Matějčkovi po listopadu roku 1989 nebyla dána pedagogickým sborem důvěra a vedení školy ukončil. V pedagogickém sboru docházelo k přirozené obměně jako ve škole na ulici Svatopluka Čecha. V roce 1990 se ve škole vzdělávalo žáků 479, což bylo o 37 žáků méně než na základní škole na ulici Svatopluka Čecha.¹⁷⁰ Učitelé vyučovali podle daných osnov pro základní školy. V 70. letech 20. století probíhala přestavba školství, byly používány nové metody a formy výuky, zaváděny další nové předměty jako byla prvouka nebo přírodověda. Obsah výuky byl až do konce 80. let 20. století podřízen požadavkům Komunistické strany. Ve všech základních školách byla prováděna ideově-politická práce se žáky.¹⁷¹

Zvláštní škola se nacházela stále v budově bývalého internátu, budova se stala již nevyhovující. V roce 1972 byla postavena budova školní jídelny a zvláštní škola se do prostor jídelny přestěhovala. V roce 1981 byla dostavěna nová školní budova, která již splňovala veškeré požadavky na kvalitní vzdělávání žáků. Vedení zvláštní školy bylo velmi stabilní. Od roku 1958 do roku 1979 vedl školu Ludvík Ondruch a následně Bohumil Indrák.¹⁷² Bohumilu Indrákovi byla pedagogickým sborem po listopadu v roce 1989 vyslovena důvěra a školu řídil až do roku 2009. Pedagogický sbor byl přirozeně obměňován, všichni učitelé měli na rozdíl od učitelů běžných základních škol vystudovanou speciální pedagogiku.¹⁷³ Počet žáků v průběhu let narůstal. V polovině 60. let 20. století měla škola kolem 25 žáků, v polovině 70. let 20. století přibližně 45 žáků.¹⁷⁴ V nové budově se vzdělávalo již okolo 90 žáků. V roce 1990 navštěvovalo školu 100 žáků. Počet žáků byl podstatně nižší než na základních školách, což bylo dáno vzděláváním žáků s mentálním nebo zdravotním znevýhodněním. Obsah výuky byl přizpůsoben možnostem těchto žáků. Žáci byli především připravováni k dalšímu vzdělávání v učebních oborech a do praxe. Ideově-politická práce se žáky byla vedena shodně jako v základních školách.¹⁷⁵

¹⁶⁹I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: *Výroční zpráva k 80. výročí založení školy*. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při 1. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

¹⁷⁰Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. Fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹⁷¹Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹⁷²Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁷³Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁷⁴Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁷⁵Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.

3.5 Historie základního školství v Kojetíně po roce 1990

Ve školním roce 1991/1992 začala probíhat výuka na základních školách podle učebního plánu schváleného ke dni 1. září 1991 a vyhlášky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy o základních školách ze dne 4. července 1991. Vyhláškou MŠMT došlo ke zrušení čtvrtého stupně z chování. Ve školách se učilo podle nových učebních osnov. Učební plán byl upraven podle pokynů nadřízeného Školského úřadu v Přerově. Ve školách se vyučovaly povinné předměty, povinně volitelné předměty a předměty nepovinné. Problémem pro základní školu na náměstí Míru bylo sehnat aprobovaného učitele anglického jazyka, což se nepodařilo. Žáci kojetínských základních škol, kteří nebyli přijati ke střednímu vzdělávání, navštěvovali devátou třídu, která byla umístěna na základní škole na náměstí Míru.¹⁷⁶

Ve školním roce 1992/1993 přetrvávaly problémy škol a učitelů s nedostatkem učebnic, učebních pomůcek a metodik v souladu s novými učebními osnovami. Školám stále chyběli aprobovaní učitelé cizích jazyků. Jazykové dovednosti si učitelé doplňovali na Jazykové škole v Přerově. Školy neměly dostatek finančních prostředků na nákup nových učebnic, školních pomůcek a na mzdy. Školy byly financovány systémem normativů, což znamenalo, že příspěvek na jednoho žáka byl vynásoben celkovým počtem žáků ve škole. Tento způsob financování byl ovšem nedostačující. Vzhledem k tomu, že k 1. lednu 1993 došlo k rozdělení České a Slovenské federativní republiky, musela vláda následně řešit transformaci českého školství.¹⁷⁷

Na **základní škole na náměstí Míru** byl součástí výuky nový předmět – rodinná výchova. Škola neměla vhodné prostory, ve škole nebyla cvičná kuchyň. Proto na výuku vaření museli chodit žáci do základní školy na ulici Svatopluka Čecha. Také školní dílny byly již nevyhovující, taktéž museli žáci absolvovat výuku v dílnách na základní škole na ulici Svatopluka Čecha.¹⁷⁸

Počátkem devadesátých let 20. století se rozšiřovaly možnosti vzdělávání žáků. Žáci z kojetínských škol odcházeli na základní školy do Přerova nebo do Kroměříže, kde působily školy s rozšířenou výukou cizích jazyků nebo matematiky. Žáci se také začali hlásit do nově vznikajících víceletých gymnázií. V Kojetíně se intenzivně více než rok vedly diskuze

¹⁷⁶Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

¹⁷⁷Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁷⁸Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

o vzniku gymnázia. Záměr gymnázia byl podpořen samosprávnými orgány města a gymnázium bylo zřízeno v budově základní školy na ulici Svatopluka Čecha od 1. září 1993. MŠMT schválilo požadavek města na vybudování čtyřletého a šestiletého gymnázia. Gymnázium v Kojetíně zvedlo prestiž vzdělávání v našem městě.¹⁷⁹

Vedení a pedagogové **základní školy na ulici Svatopluka Čecha** s umístěním gymnázia příliš nesouhlasili. Budoucí ředitel gymnázia Rudolf Kopřiva seznámil zástupce města s požadavky na prostory pro výuku a zázemí vznikajícího gymnázia a bylo zřejmé, že již ve školním roce 1995/1996 bude chybět dostatek místa pro žáky základní školy. Město Kojetín uzavřelo nájemní smlouvu s Římskokatolickou církví na budovu bývalého kláštera, která se nachází na Komenského náměstí naproti budovy školy. Do bývalého kláštera bylo přesunuto šest tříd prvního stupně, a to již od školního roku 1993/1994. Počátkem 90. let 20. století docházelo celorepublikově k rozvoji soukromého a církevního školství.¹⁸⁰

Ve školním roce 1993/1994 nadále přetrvávaly problémy základních škol s nedostatkem financí. Školy získávaly finanční prostředky od zřizovatele – města Kojetín na provoz a opravy budovy. Město bylo vstřícné vůči školám a navýšilo rozpočet podle potřeb škol. Největší finanční položky školy hradily za elektrickou energii, uhlí nebo údržbu. Škola na ulici Svatopluka Čecha neměla zatím plynovou kotelnu. Další finanční prostředky školám poskytoval Školský úřad v Přerově, a to na učebnice, pomůcky, plavání žáků nebo lyžařský výcvik. Učitelé nedostali finanční odměny ve slíbené výši, protože školský úřad neměl dostatek prostředků.¹⁸¹

V nelehkých finančních podmínkách se podařilo provést nemalé stavební úpravy na **školní budově na náměstí Míru**. Původní vnitřní schodiště bylo obloženo mramorovou dlažbou a v souvislosti s tím byl upraven i vstup do školy. Dále byly modernizovány šatny pro žáky.¹⁸²

Zvláštní škola v Kojetíně, kromě nedostatku financí bojovala především s chováním svých žáků. Výchovně vzdělávací práce byly zaměřeny na formování morálních a charakterových vlastností žáků, jako je pěstování vůle a vytrvalosti a na jejich další přípravu na zaměstnání. Žáci se stále chovali neslušně na veřejnosti nebo v dopravních prostředcích. Také docházelo k rozšiřování záškoláctví, kdy žáci převážně romského původu nedodržovali

¹⁷⁹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXVI. díl 1993, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁸⁰Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁸¹Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁸²Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

léčebný režim. Škola se snažila pracovat s rodiči. Kladla důraz na to, aby se rodiče více zajímali o domácí přípravu svých dětí a nedocházelo u žáků k neomluvené absenci. Ale rodiče se příliš nesnažili, neprojevovali zájem o školu a dostavovali se pouze na výchovné komise, na které byli písemně pozváni. Na výchovných komisích se zastávali svých dětí a vinu za jejich chování dávali spíše učitelům.¹⁸³

Ale i přes tyto problémy měli žáci stále lepší školní výsledky. Průměrná známka z jazyka českého byla 2,52 a z matematiky 2,20. Celkový průměr známek ze všech předmětů činil 1,90. Škola připravovala pro žáky dostatek sportovních nebo společenských akcí a volnočasových aktivit v rámci školní družiny. Žáci dlouhodobě dosahovali výborných výsledků ve sportovních a dopravních soutěžích s ostatními školami v rámci města i okresu Přerov. Ve školním roce 1994/1995 navštěvovalo školu v prvním až devátém postupném ročníku osmdesát osm žáků. Na škole bylo stále jedno oddělení školní družiny se třinácti žáky.¹⁸⁴

Od 1. ledna 1995 mají **základní školy na ulici Svatopluka Čecha a na náměstí Míru** právní subjektivitu. Vystupují tedy jako samostatné právní organizace a jsou příspěvkovými organizacemi Města Kojetín. Město přispívá na provoz, energie a údržbu školní budovy. Příspěvkovými organizacemi se staly na základě zřizovacích listin, které schválilo městské zastupitelstvo. Zřizovacími listinami školy obdržely pravomoc spravovat majetek, který jim byl městem svěřen, což byly školní budovy a do majetku škol přešlo jejich vybavení a školní pomůcky. V souladu se zřizovacími listinami školy vykonávají vzdělávání a výchovu žáků, zajišťují provoz školní družiny a mají možnost pronajímat své prostory, především tělocvičny.¹⁸⁵

V průběhu roku 1995/1996 probíhaly stále diskuze o budoucnosti **základní školy na ulici Svatopluka Čecha** a gymnázia umístěného v této základní škole. Vzhledem k tomu, že město mělo podle dohody s MŠMT zajistit vhodné prostory pro gymnázium, MŠMT odmítlo poskytnout finanční prostředky na stavbu nové školní budovy. Vzhledem k tomu, že se ve městě nenacházely volné prostory vyhovující pro potřeby gymnázia, bylo zřejmé, že obě školy musí společně fungovat ve stávajících prostorách základní školy na ulici Svatopluka Čecha. Soužití obou škol bylo velmi problematické. Základní škola musela uvolnit prostory pro gymnázium. Město hradilo nájemné za budovu bývalého kláštera a také vynakládalo finanční prostředky na stavební úpravy budovy školy i bývalého kláštera. Školní

¹⁸³Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁸⁴Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁸⁵Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

družina byla umístěna ve třetí budově ve Ztracené ulici, také naproti původní školní budovy.¹⁸⁶

V červnu 1995 byla schválena novela školského zákona a zákona o státní správě a samosprávě ve školství s platností od školního roku 1995/1996. Základní školy měly povinně devět postupných ročníků.¹⁸⁷

Ke dni 1. srpna 1996 ředitel základní školy na ulici Svatopluka Čecha Jaroslav Šiška odešel do starobního důchodu. Ředitelkou se stala Olga Odehnalová, která působila ve škole jako učitelka jazyka českého a dějepisu. Byla jedinou účastnicí konkurzního řízení. Do funkce ředitelky základní školy ji výběrová komise školského úřadu doporučila a ředitelkou byla jmenována k 1. srpnu 1996.¹⁸⁸

Školní kronika základní školy na náměstí Míru byla vedena do roku 1993 a školní kronika základní školy na ulici Svatopluka Čecha do roku 1996. Záznamy o dalším dění v kojetínských školách jsou součástí obecních kronik. Následně jsem bádala v obecních kronikách a čerpala z nich data do své diplomové práce. Bývalá zvláštní škola vedla školní kroniku až do roku 2009.

Zvláštní škola měla právní subjektivitu od školního roku 1996/1997, zřizovatelem byl Školský úřad v Přerově. Školu navštěvovalo v prvním až devátém postupném ročníku devadesát pět žáků. Školní družina měla stále jedno oddělení, do kterého chodilo dvanáct žáků. Školní budova se stávala nevyhovující, vzhledem k tomu, že byla zhotovena z dřevotřískových panelů a životnost měla omezenou na deset až patnáct let. Životnost školy se tedy chýlila ke konci. Také kapacitně nestačila pokrýt počet potřebných žáků a jedna třída se nacházela v základní škole v Uhřetěticích.¹⁸⁹

Školní rok 1996/1997 byl prvním rokem, ve kterém vedla **základní školu na ulici Svatopluka Čecha** ředitelka Olga Odehnalová. Zástupcem ředitelky se stal Miroslav Garzina. V průběhu školního roku došlo ke zlepšení komunikace a vztahů mezi vedením základní školy a gymnázia. Pedagogové se začali více věnovat žákům, kteří měli specifické poruchy učení, chování nebo pocházeli ze znevýhodněného prostředí. Do školy chodilo 385 žáků a výuka probíhala v šestnácti třídách. Na gymnáziu se v květnu 1997 uskutečnily první maturitní zkoušky. Maturitní zkoušky skládalo čtyřicet šest žáků ze dvou čtvrtých ročníků.

¹⁸⁶Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXIX. díl 1996, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁸⁷Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁸⁸Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

¹⁸⁹Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

S vyznamenáním odmaturovalo třináct studentů, prospělo třicet dva studentů a jedna žákyně opakovala maturitu v podzimním termínu.¹⁹⁰

V průběhu školního roku 1998/1999 oslavila základní škola na ulici Svatopluka Čecha sto desáté výročí od svého vzniku. V měsíci listopadu se uskutečnil slavnostní večer v místní sokolovně a ve škole se konal den otevřených dveří s doplňkovým programem. K výročí byl školou vydán pamětní list a plaketa. Školu navštěvovalo 362 žáků vzdělávajících se v šestnácti třídách. Škola organizovala mnoho kulturních a sportovních akcí ve spolupráci s dalšími kojetínskými příspěvkovými organizacemi, především s Městským kulturním střediskem nebo s Městským domem dětí a mládeže. Vzhledem k vyššímu počtu dětí ze znevýhodněného sociálního prostředí také škola více spolupracovala s Městským úřadem v Kojetíně, odborem sociálních věcí a zdravotnictví.¹⁹¹

Zvláštní škola v roce 1998/1999 měla devět tříd, v prvním až devátém postupovém ročníku školu navštěvovalo jedno sto žáků. Kapacita školy byla stále nedostačující a jedna třída byla umístěna v budově bývalé základní školy v Uhřčicích. Škola byla velmi dobře vybavena didaktickou technikou a učebními pomůckami. Vhodné materiálně technické pomůcky umožňovaly plnohodnotně plnit učební osnovy předmětu pracovní vyučování. Školní dílna byla dovybavena ručním nářadím i přístroji potřebným k přípravě materiálu. Cvičná kuchyně k výuce domácích prací byla také vhodně vybavena moderními přístroji. Škola byla vybavena šesti šicími stroji, které používaly žákyně ve výuce šití. V pěstitelských pracích byl využíván školní pozemek se zahradnickou, ovocnářskou i okrasnou částí. O přestávkách měli žáci možnost hrát drobné hry nebo stolní tenis na chodbách školy nebo na školní zahradě.¹⁹²

Vyučování probíhalo podle učebních plánů speciálních škol platných od 1. září 1997. Stanovené úkoly byly zaměřeny především na řešení výchovných problémů, které narůstaly společně s negativními jevy ve společnosti a mezi žáky. Hlavními úkoly bylo zkvalitňování pedagogické práce, především třídních učitelů a komunikace s rodiči. Škola nabízela pět zájmových kroužků – pěvecký, taneční, dramatický, dopravní a sportovní. V zájmových kroužcích pracovalo šedesát čtyři žáků. Žáci touto formou trávili smysluplně a kvalitně svůj volný čas. Pedagogové se žáky pracovali systematicky a připravovali je na jednotlivá sportovní utkání nebo kulturní vystoupení. Bylo tak předcházeno působení

¹⁹⁰Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXX. díl 1997, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁹¹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXII. díl 1999, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁹²Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

negativních vlivů na chování žáků v jejich volném čase. U žáků se rozvíjela ctižádost dosáhnout kvalitních výsledků a další kladné charakterové vlastnosti. Nejdůležitější sportovní akce se uskutečnila dne 3. března 1999, a to okresní soutěž žáků ze zvláštních škol ve stolním tenisu. Soutěže se účastnili žáci z Přerova, Lipníka nad Bečvou, Hranic a Kojetína. Nejlepších výsledků dosáhli žáci z Kojetína a v následujícím školním roce se úspěšně zúčastnili celostátního kola v Hradci Králové.¹⁹³

Základní školy se potýkaly s odlivem žáků pátých tříd na gymnázia. Ve třídách zůstávali žáci s průměrnými a podprůměrnými školními výsledky. Školy začaly ve větší míře přijímat žáky s poruchami učení a zdravotními handicapy. Ve školním roce 1999/2000 získala **základní škola na ulici Svatopluka Čecha** osvědčení – Zdravá škola. Cílem bylo zlepšit vztahy mezi žáky, vyučujícími, využívat nové formy a metody práce, získat nové materiální vybavení. Také dbát na zdravý životní styl žáků a celkově zlepšit klima ve škole. Dále se škola zapojila do projektu Romské děti na českých školách a začala intenzivně spolupracovat s Okresní pedagogicko-psychologickou poradnou v Přerově. Škola zaměstnala asistentku pedagoga, která pomáhala učitelům při výuce slabších dětí a komunikovala s jejich rodiči.¹⁹⁴

Zvláštní škola v Kojetíně se stala od 1. června 2001 příspěvkovou organizací Olomouckého kraje. Budova školy byla a je i v současné době v majetku města Kojetín. Zajišťovala výchovu a vzdělávání žáků s lehčí až střední mentální retardací. Hlavním cílem školy bylo připravit žáky na jejich budoucí život a povolání tak, aby se mohli plnohodnotně zapojit do společnosti. Pedagogický sbor se ve výchovném poradenství při rozhodování řídil etickými aspekty. Cílem byla vždy dohoda ve prospěch žáka. Každý žák měl získat pocit sebevědomí, které měli žáci často velmi nízké. Škola přistupovala ke každému žákovi individuálně, s maximální pozorností. Ve školním roce 2001/2002 měla škola osm tříd druhého až devátého ročníku a osmdesát jedna žáků. Výuka probíhala v souladu se dvěma vzdělávacími programy MŠMT, a to podle vzdělávacího programu pro zvláštní školy pod č. j. 22 980/97-22 a podle vzdělávacího programu pro romské děti pod č. j. 35 252/97-24.¹⁹⁵

Na přelomu 20. a 21. století začalo vedení **základní školy na náměstí Míru** řešit se zřizovatelem další generální opravu školní budovy. Předešlá generální oprava proběhla v osmdesátých letech minulého století. V průběhu let byl modernizován interiér budovy a byly prováděny potřebné menší opravy. Po důkladné technické prohlídce budovy bylo

¹⁹³Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

¹⁹⁴Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXIII. díl 2000, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁹⁵Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

zjištěno nebezpečné praskání obvodových zdí a vysoká míra vlhkosti v suterénu. Se zřizovatelem bylo dohodnuto, že oprava bude provedena a dokončena do roku 2003, aby mohlo být v témže roce důstojně oslaveno sto let od vzniku školy.¹⁹⁶

Od 1. srpna 2002 ředitelka základní školy na náměstí Míru Mgr. Alena Veselá odešla do starobního důchodu. Jejím nástupcem se stal Mgr. Rudolf Pavlíček, který ve škole působil jako její zástupce. Zástupce ředitele školy začal vykonávat tamější učitel Mgr. Zdeněk Šípek. Ve škole se nacházelo osmnáct tříd, ve kterých se učilo 394 žáků.¹⁹⁷

Vzhledem k rozvoji počítačové techniky a internetu se kojetínské školy ve školním roce 2001/2002 zapojily do projektu Internet do škol, který finančně zabezpečovalo MŠMT. Základní škola na náměstí Míru již měla učebnu informatiky. Ta byla modernizována a škola připojena na internet. Na základní škole na ulici Svatopluka Čecha byla vybavena nová počítačová učebna dvanácti počítači, tiskárnou a připojením na internet. Také zvláštní škola v rámci projektu obdržela sedm nových počítačů a s finančním přispěním města Kojetín získala i novou počítačovou učebnu stavebními úpravami kabinetu učebních pomůcek. Nový kabinet vznikl přepažením jedné ze školních tříd.¹⁹⁸

Ve školním roce 2001/2002 se do původní budovy a přístavby **základní školy na ulici Svatopluka Čecha** vrátily všechny třídy prvního stupně, které byly dočasně přemístěny do budovy bývalého kláštera. Gymnázium získalo svou vlastní budovu na téže ulici a uvolnilo tak budovu základní školy. Gymnázium bylo přestěhováno do budovy zemědělského učiliště, které zaniklo. Město Kojetín již nemuselo platit nájemné za bývalý klášter a mohlo vkládat tyto finanční prostředky do své školní budovy. Od 1. ledna 2002 se stala zástupkyní ředitelky Mgr. Olgy Odehnalové učitelka Mgr. Miluše Štefanová. V osmnácti třídách se vzdělávalo 332 žáků.¹⁹⁹

Po vybavení škol počítačovou technikou a připojením na internet bylo pokračováno v dalších opravách **základní školy na náměstí Míru**. Ve školním roce 2003/2004 základní škola na náměstí Míru slavila sto let od postavení nové školní budovy. A jak bylo s městem Kojetín dojednáno, proběhla velká rekonstrukce budovy. Byla rozdělena do dvou fází a trvala dva roky. Rekonstrukcí vnitřních prostor škola získala nové odborné učebny, laboratoře a vhodné prostory pro školní družinu. Nutné bylo zřídít vstup pro imobilní občany a venkovní

¹⁹⁶Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXIII. díl 2000, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁹⁷Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXV. díl 2002, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁹⁸Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXV. díl 2002, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

¹⁹⁹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXV. díl 2002, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

protipožární schodiště. Praskliny ve zdech budovy byly také opraveny, škola získala novou fasádu. Přístavbou ve dvorním traktu vznikly další učebny a důstojná sborovna. Všechny nově vzniklé prostory byly kompletně zařízeny nábytkem.²⁰⁰

V témže školním roce oslavila sto patnácté výročí od založení **základní škola na ulici Svatopluka Čecha**. Ke vzdělávání ve škole bylo zapisováno stále větší množství romských dětí. Následkem bylo snižování počtu dětí zapsaných do prvních tříd, které nebyly romského původu. Škola zřídila přípravnou třídu, aby se děti z nepřizpůsobivých rodin lépe adaptovaly na školní prostředí. V přípravné třídě působil speciální pedagog.²⁰¹

Pokles žáků zaznamenala také **zvláštní škola**. Hlavním důvodem bylo financování škol metodou normativů na žáka. Ředitelé škol omezili doporučování žáků ke vzdělávání ve zvláštní škole. Snižil se počet žáků romského původu z důvodu jejich vzdělávání na základní škole na ulici Svatopluka Čecha. Zvláštní škola měla dlouholetou tradici a učitelé mnohaleté zkušenosti s prospěchově slabšími žáky. Všichni učitelé měli vystudovanou speciální pedagogiku. Vyučující měli k žákům individuální přístup, poskytovali žákům doučování a logopedickou péči. Důraz byl kladen na pracovní výchovu a žáci byli velmi dobře připraveni na získávání kvalifikace na odborných učilištích. Byli velmi kladně hodnoceni pro vztah k řemeslu, přesnost, zručnost a trpělivost při práci. Většina žáků následně úspěšně ukončovala střední odborná učiliště. Ve školním roce 2003/2004 měla škola v osmi třídách prvního až devátého postupného ročníku sedmdesát dva žáků.²⁰²

Podle nového školského zákona číslo 561/2004 Sb. byl změněn název Zvláštní škola Kojetín s platností od 1. září 2005 na Základní škola Kojetín, Sladovní 492. Škola dále vzdělávala děti se speciálními vzdělávacími potřebami podle § 16 školského zákona. Vzdělávací plán byl rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Kromě stávajících předmětů byla vyučována informační a komunikační technologie a základy cizích jazyků. Ve škole se konala podpůrná tělesná cvičení, zaměřená na pohybový aparát a orientaci v prostoru. Výuka probíhala podle vzdělávacího programu pro zvláštní školy. V prvním, druhém, šestém a sedmém ročníku byli žáci vzděláváni podle nově zpracovaného školního vzdělávacího programu s názvem Škola pro život.²⁰³

²⁰⁰Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVI. díl 2003, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁰¹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVI. díl 2003, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁰²Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

²⁰³Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVIII. díl 2005, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Škola stále věnovala velký prostor zájmovým kroužkům. Žáci již několik let dosahovali výborných výsledků ve stolním tenisu. První místo v okresním přeboru získalo družstvo žaček a žačka školy zvítězila i v soutěži jednotlivců. Na Mistrovství jižní Moravy v jednotlivcích získaly žačky druhé a třetí místo a žáci první a druhé místo. Žáci reprezentovali školu i v Mistrovství severní Moravy a opět podali výborné výkony umístěním na prvních a druhých místech. Zásahu na výborných výkonech měla tehdejší zástupkyně ředitele Mgr. Alena Dufková, která kroužek stolního tenisu dlouhodobě vedla.²⁰⁴

Ve školním roce 2005/2006 **základní škola na náměstí Míru** získala oprávnění k organizování vzdělávacích kurzů pro pedagogické pracovníky ze širšího okolí Kojetína. Jednalo se o kurzy využívání výpočetní techniky pro pokročilé. Škola jich uskutečnila ve školním roce celkem šest. Kurzy vedl zástupce ředitele Mgr. Zdeněk Šípek, který vyučoval informatiku.²⁰⁵

Základní škola na náměstí Míru začala přijímat vyšší počty žáků do prvních tříd. Jednalo se tak především z důvodu účelně a moderně upravené a vybavené školní budovy a také proto, že rodiče nechtěly zapisovat své děti na základní školu na ulici Svatopluka Čecha vzhledem ke zvýšenému počtu romských dětí v této škole. Také budova **základní školy na ulici Svatopluka Čecha** prošla další rekonstrukcí. Jednalo se o výměnu oken, podlah, modernizaci sociálního zařízení a především o zhotovení nové fasády na původní budově. Opravy byly provedeny přes hlavní prázdniny. Školní rok započal dne 4. září 2006 pro první stupeň základní školy a žáci druhého stupně nastoupili k výuce dne 11. září 2006 do zrekonstruované budovy.²⁰⁶

Od 1. září 2007 byla na **základní škole na náměstí Míru** zahájena výuka v prvních a šestých ročnících podle školního vzdělávacího programu nazvaného Vítejte, na kterém pedagogové intenzivně v předešlém roce pracovali. V ostatních ročnících se výuka prozatím řídila vzdělávacím programem Základní škola. Počty žáků se zvyšovaly s každým následujícím školním rokem. V roce 2002/2003 se ve škole vzdělávalo 353 žáků a v roce 2007/2008 již 439 žáků.²⁰⁷

Ve školním roce 2007/2008 začínala vyučovat také **základní škola na ulici Svatopluka Čecha** podle školního vzdělávacího programu s názvem Škola pro všechny.

²⁰⁴Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

²⁰⁵Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXIX. díl 2006, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno

²⁰⁶Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXX. díl 2007, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁰⁷Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXI. díl 2008, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Zatím v prvním a šestém ročníku, ve zbývajících ročnících probíhala výuka podle programu Základní škola. Školní vzdělávací program se zaměřil na zdravý životní styl, praktický přístup k životu, cizí jazyky a environmentální výchovu. Počet žáků ve škole postupně klesal, ve školním roce 2007/2008 se ve škole vzdělávalo 225 žáků ve třinácti třídách. Za šest let se snížil počet žáků o 107.²⁰⁸

Zastupitelstvo města Kojetín na svém zasedání v březnu roku 2009 schválilo Koncepti rozvoje škol, školských zařízení a mimoškolní činnosti na území města. Koncepte byla schválena na čtyři následující roky, až do roku 2012. Dokument se týkal škol a školských zařízení, u kterých bylo zřizovatelem město a také škol na území města, které zřídil Olomoucký kraj. Koncepte obsahovala především předpokládané počty žáků v jednotlivých školách a školských zařízeních v následujících letech, navrhované opravy ve školních budovách a záměr koncepte jednotlivých škol a zařízení. Součástí materiálu byla změna umístění základní školy na ulici Svatopluka Čecha, Domu dětí a mládeže a mateřské školy.²⁰⁹

Vzhledem k tomu, že každým rokem docházelo ke snižování počtu žáků **na základní škole na ulici Svatopluka Čecha**, byly uvolněny místnosti v této škole ve prospěch DDM. V následujících letech DDM užíval celou přístavbu základní školy a základní škole stačila původní školní budova. V uvolněné budově čp. 52 na Masarykově náměstí po DDM (místo kde stála původní školní budova v 19. století) získala další prostory pro nové oddělení mateřská škola. Budova základní školy byla zcela využita, DDM a mateřská škola získaly vhodné prostory pro svou činnost a mateřské škole mohla být navýšena kapacita.²¹⁰

Posledním zápisem, kterým končí kronika **základní školy na Sladovní ulici**, je zápis za školní rok 2008/2009. Ředitel Mgr. Bohumil Indrák po třiceti jedna letech odešel do starobního důchodu. Poděkoval všem učitelům, vychovatelům, asistentům a administrativním pracovníkům, kteří působili ve škole za všechnu poctivou práci, kterou pro školu a výchovu dětí udělali. Zástupkyně ředitele Mgr. Alena Dufková také odešla do starobního důchodu.²¹¹ Školní rok 2009/2010 základní škola ve Sladovní ulici zahájila pod vedením nového ředitele školy Mgr. Jaroslava Šišky, který na této škole působil dříve jako učitel. Novou zástupkyní ředitele se stala Mgr. Vilma Ottová. Škola měla kvalitně zpracované vzdělávací programy pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami. Počet

²⁰⁸Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXI. díl 2008, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁰⁹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXII. díl 2009, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²¹⁰Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXII. díl 2009, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²¹¹Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

žáků činil šedesát čtyři. Výuka probíhala podle školního vzdělávacího programu Škola pro život. Žáci ve čtvrtém, pátém a devátém ročníku se vzdělávali podle programu Zvláštní škola. Všechny základní školy měly zpracovány Minimální preventivní programy. Monitorovaly rizikové chování svých žáků, diagnostikovaly vztahy mezi žáky. Žáci se účastnili přednášek Městské policie, Policie ČR a různých sportovních a společenských akcí s cílem předcházet rizikovému chování žáků.²¹²

Základní škola na ulici Svatopluka Čecha poskytovala vzdělání podle školního vzdělávacího programu Škola pro všechny, pouze pátý ročník byl vzděláván podle programu Základní škola. Škola patřila do sítě škol Zdravá škola a věnovala se inkluzivnímu vzdělávání. Spolupracovala s Centrem podpory inkluzivního vzdělávání v Olomouci.²¹³

V následujícím školním roce 2010/2011 se žáci **základní školy na náměstí Míru** vzdělávali ve všech ročnících podle školního vzdělávacího programu Vítejte. Vzdělávání v základní škole na ulici Sladovní probíhalo podle vzdělávacího programu Škola pro život. Vzdělávání bylo přizpůsobeno žákům s lehkým mentálním nebo zdravotním postižením a žákům s výukovými problémy. Dále škola poskytovala speciální vzdělávání v souladu s programem Krok za krokem. To probíhalo s maximálně deseti žáky a v jedné třídě. Délka povinné školní docházky byla deset let.²¹⁴

Zastupitelstvo města Kojetín schválilo na červnovém zasedání v roce 2013 Koncepti rozvoje škol, školských zařízení a mimoškolní činnosti na území města v letech 2013-2016. V koncepci bylo uvedeno, že v následujících letech město zachová všechny školy a školská zařízení. Jednalo se o mateřskou školu, školy základní, gymnázium, školní jídelnu a Dům dětí a mládeže v Kojetíně. Město se zavázalo k finančnímu zajištění potřebných oprav a vybavení jednotlivých budov a dále k poskytování příspěvků na jejich činnost v potřebné výši. Koncepce byla naplněna.²¹⁵

Ve školním roce 2012/2013 pokračoval trend z předešlých let, kdy rodiče zapisovali své děti ke vzdělávání především do **základní školy na náměstí Míru 83**. V tomto školním roce navštěvovalo školu 428 žáků, kapacita školy činila 440 žáků. V devatenácti třídách se vzdělávalo kolem 23 žáků na jednu třídu, což bylo optimální. Také se navyšoval počet dětí se speciálně vzdělávacími potřebami. Škola maximálně využívala projekty, které umožňovaly

²¹²Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXIII. díl 2010, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²¹³Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXIII. díl 2010, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²¹⁴Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXIV. díl 2011, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²¹⁵Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVI. díl 2013, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

získat finanční prostředky na pořízení pomůcek pro žáky se SVP. 120 žáků navštěvovalo čtyři oddělení ve školní družině. Na škole působilo 32 pedagogů. Pedagogický sbor byl stabilní, u pedagogů docházelo k přirozeným obměnám kolektivu. Vybavení školy bylo stále modernizováno, škola byla vybavena počítačovou technikou, multifunkční tiskárnou a v budově byl zaveden bezdrátový internet.²¹⁶

Ve školním roce 2013/2014 se **základní škola na ulici Svatopluka Čecha** stále více orientovala na žáky ze znevýhodněného sociálního prostředí. Ve škole bylo devět tříd prvního až devátého postupného ročníku. Součástí školy byla přípravná třída, do které chodilo dvanáct dětí. Školní družinu navštěvovalo čtyřicet dva dětí. Škola získala finanční prostředky z dotačních titulů MŠMT – Podpora integrace romské komunity, jednalo se o přípravu žáků na vyučování, na soutěže k reprezentaci školy a k volbě povolání. Z dalšího dotačního titulu – Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy bylo financováno vedení žáků k toleranci, rovným vztahům, ke kamarádství a soudržnosti. Dále byli žáci seznámeni s tematikou finanční gramotnosti. Škola věnovala dostatek prostoru prevenci patologického chování. U žáků se vyskytovalo ve vyšší míře zneužívání omamných a psychotropních látek, kouření a patologické hráčství.²¹⁷

V **základní škole ve Sladovně ulici** stále klesal počet žáků. Úbytek byl způsoben začleňováním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do ostatních kojetínských základních škol. Ve třetím až devátém postupném ročníku se vzdělávalo dvacet devět žáků. Ve školní družině byla naplněna kapacita v počtu dvanácti žáků. Ve škole pracovalo osm pedagogických pracovníků. Škola se snažila působit na žáky preventivními programy k předcházení agresivity, šikany a záškoláctví. Žáci se pravidelně účastnili sportovních, vědomostních a dalších soutěží. Úspěšně reprezentovali školu ve stolním tenisu na Mistrovství České republiky.²¹⁸

V letech 2014-2015 bylo kojetínské základní školství silně podporováno dotacemi z fondů Evropské unie. Finanční podpora z EU by se neobešla bez zřizovatele města Kojetín. Zřizovatel projekty zaštiťoval nebo dofinancoval z rozpočtu města. V **základní škole na náměstí Míru** byly dotace využity k podpoře technického a přírodovědného vzdělávání. Žáci se mohli seznámit s různými řemesly a rukodělnými pracemi v rámci technického kroužku ve škole. V dalším projektu vzájemného učení se žáci seznamovali se studenty

²¹⁶Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVI. díl 2013, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²¹⁷Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVII. díl 2014, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²¹⁸Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVII. díl 2014, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Střední řezbářské školy Tovačov a jejich činností v rámci studia dřevařských oborů. Žáci si mohli v dílnách řezbářské školy vyzkoušet práci se dřevem a zhotovit jednodušší výrobky. Další výraznou finanční pomocí byly takzvané šablony. Jednalo se o zjednodušené vykazování čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Z těchto šablon škola financovala pořízení učebních pomůcek, další vzdělávání pedagogických pracovníků nebo preventivní programy pro potřebné třídy. V neposlední řadě se uskutečnil projekt Tablety do škol. Jednalo se o podporu pedagogů, kteří chtěli zvyšovat své dovednosti. Tablety mohli využít ve výuce, získávat výukové materiály z elektronických zdrojů. Dále byly financovány jazykové týdenní pobyty žáků v Anglii a jazykové kurzy pedagogů na Maltě a ve Španělsku. Finanční dotace byly poskytnuty ve výši deseti milionů korun českých.²¹⁹

Také **základní škola na ulici Svatopluka Čecha** se zapojila do projektu Tablety do škol. K prevenci rizikového chování jako je kyberšikana, škola využila projekt Promluvme si s počítačem, který financoval Olomoucký kraj. Dalším projektem, kterého se škola zúčastnila, se nazýval Objevujeme Evropu a svět. Žáci byli vedeni k získání vědomostí o dějinách, kulturách, zvycích, tradicích jednotlivých zemí a k vzájemné toleranci. Po delší době se v kronice objevuje zápis o počtu žáků ve škole. Ve školním roce 2014/2015 školu navštěvovalo 137 žáků.²²⁰

Důležitou událostí bylo usnesení Zastupitelstva Olomouckého kraje ze dne 24. dubna 2017, kterým bylo schváleno sloučení **Základní školy Kojetín, Sladovní 492** a Odborného učiliště Křenovice 8, a to s platností od 1. července 2017. Majetek, finanční závazky a pohledávky, práva a povinnosti základní školy přešly na nástupnickou organizaci Odborné učiliště a Základní škola, Křenovice. Jedná se o příspěvkovou organizaci Olomouckého kraje. Základní škola Kojetín, Sladovní 492 byla a je do současné doby odloučeným pracovištěm. Ve školním roce 2016/2017 měla základní škola dvacet šest žáků a šest žáků základní školy speciální. Ve škole pracovalo dvanáct pedagogů. Dlouholetým ředitelem odborného učiliště je Mgr. Josef Plesník, zástupkyní ředitele pro základní školu vykonává Radka Dufková.²²¹

Základní školy stále čerpaly finanční prostředky z fondů Evropské unie - ze šablon. Školy rozvíjely čtenářskou gramotnost žáků, logické myšlení pomocí zábavných logických a deskových her. Také začaly využívat školního psychologa, který působí na základní škole na náměstí Míru i v současné době. Základní škola na ulici Svatopluka Čecha se zapojila

²¹⁹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVIII. díl 2015, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²²⁰Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVIII. díl 2015, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²²¹Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXX. díl 2017, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

do celostátního projektu Výuka přírodních věd nově. Škola obdržela pomůcky k výuce přírodopisu, chemie a fyziky. Školy využívaly projektů zdravé výživy, žáci dostávali mléčné výrobky nebo ovoce. Tyto projekty školy využívají i dnes. Žáci ze sociálně slabých rodin byli zapojeni do projektu Obědy pro děti zdarma. Odborné učebny v základních školách byly stále modernizovány, vybaveny interaktivními tabulemi, počítačovou technikou nebo novým osvětlením.²²²

Školní rok 2018/2019 byl jubilejním rokem pro **základní školu Svatopluka Čecha**. Škola oslavila 130. výročí od jejího založení. V prosinci 2018 uspořádala společenský večer, vánoční besídku a školní výstavu prací žáků. Škola vydala školní ročenku. Od 1. srpna 2019 došlo ke změně ve vedení školy, ředitelem se stal Mgr. Jiří Isakidis. Dříve působil jako učitel matematiky na základní škole na náměstí Míru. Ředitelka Mgr. Olga Odehnalová odešla do starobního důchodu. Jubilejní oslavy se týkaly i základní školy na náměstí Míru, která v prosinci 2018 oslavila 115. výročí od vzniku školy.²²³

Ve školním roce 2019/2020 došlo v základních školách ke změnám v organizaci výuky v souvislosti s infekčním onemocněním COVID-19. MŠMT rozhodlo od 11. března 2020 celoplošně uzavřít základní školy. Každá škola se s neobvyklou situací vyrovnávala podle svých možností. Ředitel **základní školy na náměstí Míru** v závěrečné zprávě popisuje podrobně vzniklý stav. Škola okamžitě zahájila vzdálenou výuku. Prostřednictvím e-mailů a jednotlivých modulů systému Bakaláři zadávali učitelé žákům úkoly a následně je přes systém Bakaláři kontrolovali. Postupem času začala škola využívat aplikaci Office 365 – Teams. Od 11. května 2020 se vrátili do základních škol žáci devátých tříd. Jejich vzdělávání se orientovalo pouze na přípravu k přijímacím zkouškám na střední školy, a to z jazyka českého a matematiky. Výuka probíhala ve skupinách maximálně patnácti žáků. Žáci se nesměli potkat se žáky z jiné skupiny a museli doložit čestné prohlášení o jejich bezinfekčnosti. Žáci i pedagogové museli mít ochranu nosu a úst v podobě roušky nebo respirátoru.²²⁴

Dne 25. května 2020 nastoupili do školy žáci prvního stupně. Vzdělávání probíhalo také pouze ve skupinách maximálně po patnácti žácích. Nesměli se setkávat se žáky jiných tříd. Rodiče museli doložit čestné prohlášení o bezinfekčnosti svých dětí. Školní družina nesměla míchat žáky různých tříd v jednotlivých odděleních. Výraznou pomocí v této situaci

²²²Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXX. díl 2017, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²²³Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586. *Výroční zpráva za školní rok 2018/2019*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²²⁴Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2019/2020*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

byli asistenti pedagoga, kteří doplňovali práci učitelů a vychovatelů. Vzhledem k teplému počasí se mohli žáci vzdělávat i na dvoře školy. Od 8. června 2020 se jako poslední vrátili k výuce žáci druhého stupně (kromě žáků devátých tříd). Výuka probíhala za stejných hygienických podmínek jako na prvním stupni. Vyučovaly se pouze hlavní předměty – jazyk český, matematika, angličtina, fyzika a chemie.²²⁵

S ohledem na epidemiologickou situaci s COVID-19 se konaly zápisy do prvních tříd základních škol na školní rok 2020/2021 on-line formou bez přítomnosti dětí a rodičů. V základní škole na náměstí Míru zápis proběhl ve dnech 27. - 31. dubna 2020. V posledních letech byla téměř naplněna kapacita školy, která činila 460 žáků. Ve třídách bylo kolem dvaceti jedna žáků, vzhledem ke vzdělávání žáků se SVP, byl tento počet ideální. Žáků, kterým škola poskytovala podpůrná opatření, bylo šedesát tři. Na škole pracovalo sedmnáct asistentů pedagoga. Na vysokém počtu žáků ve škole se projevil kvalitní a stabilní pedagogický sbor, modernizované a rekonstruované prostory školy.²²⁶

V průběhu hlavních prázdnin byly školní budovy ve spolupráci se zřizovatelem řádně desinfikovány a připraveny na následující výuku. Školní rok 2020/2021 byl opět poznamenán hygienickými opatřeními ve všech školách. Vzhledem k tomu, že v celé naší republice narůstaly počty nemocných lidí COVID-19 a zhoršovala se epidemiologická situace, bylo přistoupeno k dalším celoplošným opatřením ze strany MŠMT. Ode dne 12. října 2020 byla zahájena střídavá výuka na druhém stupni základních škol. Podle manuálů vydaných MŠMT byla přepracována organizace škol a rozvrhy hodin. Již 14. října 2020 došlo k distanční výuce pro všechny základní školy. Školy opět musely předělat v souladu s dalším manuálem MŠMT organizaci školy a rozvrhy. První a druhé ročníky základních škol se vrátily k prezenční výuce 18. listopadu 2020. Třetí až páté a deváté ročníky nastoupily k prezenční výuce 30. listopadu 2020. Šesté až osmé ročníky se účastnily střídavé výuky.²²⁷

Po vánočních prázdninách, dne 4. ledna 2021, mohli do základních škol nastoupit žáci pouze prvních a druhých ročníků. Ostatní žáci se účastnili distanční výuky. Vzhledem ke zhoršení epidemiologické situace bylo dne 27. února 2021 opět přistoupeno k úplnému uzavření základních škol. Žáci byli vzděláváni formou distanční výuky. Do základních škol se vrátil ke dni 12. dubna 2021 první stupeň, a to formou tzv. rotační výuky. Rotační výuka spočívala ve střídání tříd na prezenční a distanční výuce. Žáci druhého stupně se stále

²²⁵Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2019/2020*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²²⁶Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2019/2020*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²²⁷Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

vzdělávali distančně. Rotační výuka na druhém stupni započala dne 10. května 2021. Epidemiologická situace se zlepšovala a žáci prvního stupně se dne 17. května 2021 vrátili k prezenční výuce. Žáci druhého stupně nastoupili k prezenční výuce o týden později, a to 24. května 2021. Všechny organizační změny byly velmi náročné pro vedení základních škol a pedagogy, především stále změny rozvrhů a rotační výuka. Při které učitelé převážně druhého stupně vyučovali v průběhu dne prezenčně i distančně. Provoz školních družin byl ztížen povinností školy zachovat homogenitu jednotlivých oddělení školních družin. Kromě nutnosti zakrytí nosu a úst rouškou nebo respirátorem, se žáci i zaměstnanci škol museli pravidelně testovat a vyloučit přítomnost viru způsobující onemocnění COVID-19, a to v souladu s pokyny MŠMT a ministerstva zdravotnictví. V případě pozitivního výsledku testu byli žáci odesláni do karantény, někdy skončily v karanténě i celé třídy.²²⁸

Epidemiologická situace neumožňovala školám se plně věnovat dalším vzdělávacím nebo volnočasovým aktivitám tak, jak bývalo zvykem v předešlých letech. Jednalo se o omezení využití plaveckých výcviků, škol v přírodě, lyžařských výcviků, školních výletů apod. Také nebylo možné zprostředkovat pro žáky filmová, divadelní přestavení nebo exkurze. Vědomostní soutěže byly realizovány on-line formou. **Základní škola na ulici Svatopluka Čecha**, která věnovala zvýšenou pozornost prevenci sociálně patologických jevů, zvolila pro žáky druhého stupně on-line edukační preventivní programy. K realizaci preventivních programů škola využívala své webové stránky nebo facebook školy, kde umísťovala materiály a videa s preventivními tématy. Ve školním roce 2020/2021 navštěvovalo školu 105 žáků.²²⁹

Základní škola ve Sladovní ulici v době distanční výuky pracovala se žáky prostřednictvím pracovních listů a výukových materiálů, které pedagogové roznášeli jedenkrát týdně žákům domů. Na jaře 2021 byla distanční výuka realizována přes školní facebook. Ale vzhledem k tomu, že se žáci výuce vyhýbali, bylo přistoupeno ke konzultacím jednoho pedagoga na jednoho žáka. Tuto možnost vzdělávání využívali převážně žáci prvního stupně.²³⁰

V minulém školním roce se začaly školy vracet k výuce v normálním režimu jako v době před zhoršenou epidemiologickou situací. V podzimních měsících roku 2021 školy ještě uváděly omezení svých činností, jako byly např. exkurze. Školení pro pedagogické

²²⁸ Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²²⁹ Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²³⁰ Odborné učiliště a Základní škola, Křenovice 8. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

pracovníky probíhala především on-line formou. Prezenční docházka žáků do základních škol na ulici Svatopluka Čecha a Sladovní byla důležitá mimo jiné i z důvodu, že se jednalo převážně o žáky ze znevýhodněného, nepodnětného rodinného prostředí a o žáky s výchovnými nebo výukovými problémy. Školy mohly opět kvalitně preventivně působit na žáky a minimalizovat tak jejich rizikové chování. Pedagogové dbali na zvýšení povědomí žáků o zdravém životním stylu. S ohledem na sociální izolaci žáků v období uzavření škol, byly školami realizovány aktivity na posílení třídních kolektivů a vztahy mezi žáky. Základní škola Sladovní vzdělávala žáky v souladu se školním vzdělávacím programem Spolu. V prvním až devátém postupném ročníku se ve školním roce 2021/2022 vzdělávalo dvacet osm žáků. Základní škola speciální s osmi žáky pracovala podle školního vzdělávacího programu Krok za krokem. Základní škola Sladovní je škola rodinného typu s individuálním přístupem ke každému žákovi.²³¹

V průběhu jarních měsíců roku 2022 se školy v celé naší republice musely v menší či větší míře vyrovnávat s přílivem válečných uprchlíků z Ukrajiny. Děti z Ukrajiny byly dobrovolně zapojeny do našeho systému vzdělávání v českém jazyce nebo byly vytvořeny studijní skupiny v jejich rodném jazyce. V červnu 2022 proběhl v základních školách na náměstí Míru a na ulici Svatopluka Čecha zápis ukrajinských dětí ke vzdělávání do prvních tříd ve školním roce 2022/2023. V závěrečné zprávě základní školy náměstí Míru je uvedeno, že byly zapsány do první třídy dvě ukrajinské děti.²³²

Kojetínské základní školy vzdělávají žáky ve zrekonstruovaných a modernizovaných školních budovách, které jsou v majetku města Kojetín. Školy se snaží vytvářet vhodné podmínky a bezpečné prostředí pro vzdělávání svých žáků. Využívají moderní a efektivní výuku s využitím informačních technologií. Díky podpoře ze strany města Kojetín, Olomouckého kraje, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a také fondů Evropské unie se bude i nadále kojetínské základní školství snažit poskytovat kvalitní vzdělávání dětem z našeho města a okolí.

Na závěr podkapitoly uvádím srovnání základních škol v období po roce 1990 až do současné doby. **Základní škola na ulici Svatopluka Čecha** byla v roce 2006 opravena, byla provedena nová fasáda na původní budově, vyměněna okna, podlahy

²³¹ Odborné učiliště a Základní škola, Křenovice 8. *Výroční zpráva za školní rok 2021/2022*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²³² Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2021/2022*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

a zrekonstruováno sociální zařízení.²³³ Školu vedl Mgr. Jaroslav Šiška do roku 1996 a následně Mgr. Olga Odehnalová až do roku 2019. V srpnu roku 2019 se stal ředitelem Mgr. Jiří Isakidis.²³⁴ Ve školním roce 1996/1997 se ve škole vzdělávalo 385 žáků,²³⁵ v průběhu období se počet žáků snižoval a v roce 2020/2021 klesl na 105. Ke snížení počtu došlo z důvodu vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků ze znevýhodněného sociálního prostředí.²³⁶ V průběhu období odešla většina pedagogického sboru vyučovat na jiné základní školy. Po roce 1990 došlo jako ve všech základních školách ke změnám v učebních osnovách, byl upraven obsah výuky v dějepisu, občanské nauce, literatuře nebo vlastivědě. Od ledna roku 1993 došlo k transformaci školství, základní školy byly devítileté.²³⁷ Od školního roku 2007/2008 škola začala postupně vzdělávat žáky v jednotlivých ročnících podle vlastního školního vzdělávacího programu. Škola se primárně zaměřila na prevenci sociálně patologického chování, na rozvoj čtenářské gramotnosti, logického myšlení, zdravou výživu a zdravý životní styl.²³⁸

V **základní škole na náměstí Míru** byla v roce 2003 ukončena dvouletá generální oprava školní budovy. Škola získala nové odborné učebny, sborovnu, požární schodiště a nový nábytek.²³⁹ Ředitelkou od roku 1990 do roku 2002 byla Mgr. Alena Veselá. Po odchodu do starobního důchodu ji nahradil Mgr. Rudolf Pavlíček, který je ředitelem do současné doby. V pedagogickém sboru probíhala přirozená obměna.²⁴⁰ Počty žáků se v průběhu období navyšovaly, což bylo způsobeno především tím, že rodiče nechtěli zapisovat ke vzdělávání své děti na základní školu na ulici Svatopluka Čecha. Ve školním roce 2002/2003 měla škola 353 žáků²⁴¹ a ve školním roce 2007/2008 už 439 žáků. Od školního roku 2007/2008 škola vzdělává žáky podle vlastního školního vzdělávacího

²³³ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXX. díl 2007, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²³⁴ Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586. *Výroční zpráva za školní rok 2018/2019*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²³⁵ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXX. díl 1997, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno

²³⁶ Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²³⁷ Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

²³⁸ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXI. díl 2008, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²³⁹ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVI. díl 2003, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁴⁰ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXV. díl 2002, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁴¹ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVI. díl 2003, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno

programu. Škola se také zaměřila na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale v menší míře než základní škola na ulici Svatopluka Čecha. Na škole působí školní psycholog.²⁴²

Základní škola na ulici Sladovní se nachází v budově z roku 1981, která byla postavena k užívání zhruba na patnáct let. V budově byla v průběhu období vyměněna okna, zařízena počítačová učebna a provedeny menší stavební úpravy. Ředitelem byl od roku 1979 do roku 2009 Mgr. Bohumil Indrák.²⁴³ Od školního roku 2009/2010 zde působil jako ředitel Mgr. Jaroslav Šiška (syn bývalého ředitele základní školy na ulici Svatopluka Čecha).²⁴⁴ V roce 2005 došlo ke změně názvu ze zvláštní školy na základní školu.²⁴⁵ V roce 2017 byla sloučena základní škola s Odborným učilištěm Křenovice a zástupkyní ředitele pro základní školu se stala Radka Dufková.²⁴⁶ V průběhu období počet žáků klesal z důvodu zapsání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ke vzdělávání především do základní školy na ulici Svatopluka Čecha. V polovině 90. let 20. století se pohyboval počet žáků kolem 90.²⁴⁷ Ve školním roce 2013/2014 školu navštěvovalo 29 žáků a působilo zde 8 pedagogů. Počet žáků a pedagogů je obdobný i v současné době.²⁴⁸ Obsah výuky byl zaměřen na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci byli připravováni na praktický život. Pedagogové se snažili působit na žáky tak, aby upevnili jejich kladné charakterové rysy a morální hodnoty. Od roku 2005 měla škola zpracovaný vlastní školní vzdělávací program pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Pedagogové se ve větší míře zaměřovali u žáků na prevenci sociálně patologických jevů stejně jako v základní škole na ulici Svatopluka Čecha.²⁴⁹

²⁴² Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXI. díl 2008, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁴³ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

²⁴⁴ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXIII. díl 2010, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁴⁵ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVIII. díl 2005, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁴⁶ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXX. díl 2017, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁴⁷ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

²⁴⁸ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVII. díl 2014, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno

²⁴⁹ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVIII. díl 2005, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

4 Zhodnocení vývoje základního školství ve městě Kojetín

V poslední kapitole mé diplomové práce provedu zhodnocení vývoje základního školství ve městě Kojetín. V jednotlivých kapitolách a podkapitolách se věnuji kojetínskému školství v závislosti na změnách školského systému a celé společnosti.

Ve druhé kapitole mé diplomové práce jsem se věnovala vývoji školství od prvních písemných zmínek o kojetínské škole, které se dochovaly z roku 1554 a dále ze šestnáctého století, z období vlády Perštejnů, až po dobu výstavby samostatných školních budov pro chlapecké i dívčí školy na přelomu 19. a 20. století. Ve své bakalářské práci jsem uváděla pravděpodobnou první zmínku o kojetínské škole, která je uvedena v panském urbáři z roku 1566. Při dalším bádání v rámci diplomové práce jsem objevila rok 1554, který je uveden v brožuře vydané k 100. výročí založení základní školy na ulici Svatopluka Čecha a také v knize Moravská vlastivěda autora Františka Peřinky.²⁵⁰

V historii kojetínského školství byla situace docela složitá. Naše město vždy patřilo mezi úrodné oblasti a vzdělávání dětí nebylo v mnoha rodinách prioritou. Rodiče upřednostňovali, aby děti pomáhaly v rodině nebo s polními pracemi a vzdělání nebylo kojetínskými občany dostatečně uznáváno. Ze strany obce nebo vrchnosti také nebyl vynakládán příliš velký zájem o vzdělávání dětí. Do konce osmnáctého století se školní budova o jedné třídě nacházela v nevyhovujících stavebních i hygienických podmínkách. Když bylo úřady nařízeno školu opravit nebo postavit novou, tak ze strany vrchnosti byl celý proces oddalován.²⁵¹

Až v souvislosti s tereziánskými reformami se situace ve školství na našem území zlepšila. Byl vypracován Všeobecný školní řád a v roce 1774 zavedena povinná školní docházka. Což mělo kladný vliv na školství i v našem městě. Vedení města začalo konečně řešit nevyhovující stav zdejší školy a na konci osmnáctého století bylo přistaveno jedno patro školy s druhou třídou. Ovšem po čase vznikly obavy, že se celá školní budova může zřítit vlivem přistaveného patra. Z tohoto důvodu došlo v polovině 19. století k úřednímu uzavření školy. Město koupilo dům čp. 52 na náměstí. Budova byla upravena pro potřeby školy, ale i ta se stala v následujících letech opět nevyhovující pro školní účely.²⁵²

Nejstarší historii kojetínského školství se také věnovala Petra Martinková, která se zabývala historií školství v Kojetíně do roku 1953 a výsledky výzkumu uvedla v článku

²⁵⁰ *100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha*. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

²⁵¹ MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1.

²⁵² MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1.

ve sborníku přerovského archivu. O první dochované zmínce o kojetínské škole se ve sborníku přesně nezmiňuje, uvádí pouze 16. století.

Díky pokrokovému vedení města a ředitele chlapecké školy Františka Robenka došlo v roce 1888 k tomu, že město nechalo postavit školní budovu pro chlapeckou školu. Do budovy byly přestěhovány chlapecké školy i škola dívčí měšťanská. Škola dívčí obecná zůstala umístěna v původní již nevyhovující budově na náměstí. V roce 1901 město zakoupilo pozemek s domem čp. 83. Na pozemku vyrostla moderní školní budova, kam se v roce 1903 obě dívčí školy přemístily. Po dlouhých letech mělo město Kojetín na začátku 20. století reprezentativní budovy pro chlapecké i dívčí školy.²⁵³

Ve třetí kapitole jsem popsala vývoj základního školství v Kojetíně od počátku 20. století až po současnost. Data jsem získávala z primárních zdrojů, převážně školních a obecních kronik a v období posledních let jsem čerpala údaje z výročních školních zpráv.

V první podkapitole jsem se věnovala školství do roku 1918. Počátkem dvacátého století docházelo k navyšování počtu žáků chlapeckých škol. V roce 1909 město provedlo větší opravy školy, včetně zavedení elektřiny do budovy. Vzhledem k nedostatečné kapacitě školy bylo přistoupeno ze strany města k její přístavbě v roce 1912-1913. Výuka ve školách byla na celém území přizpůsobena potřebám rakouské monarchie. I v kojetínských školách se neustále oslavovala monarchie a v žácích byl pěstován dynasticko - patriotistický duch, což je obsáhle popisováno ve školních kronikách. S příchodem první světové války byla chlapecká škola, tak jako mnoho dalších na našem území, zabrána pro potřeby armády a byl v ní zřízen lazaret. Chlapecká obecná škola byla přestěhována do budovy dívčí školy. Měšťanská škola ke vzdělávání žáků využívala další budovy ve městě. Školství celkově trpělo nedostatečným počtem učitelů, protože učitelé museli narukovat na frontu nebo byli využíváni na různé práce spojené s válečnou situací. Kojetínští učitelé byli povoláni na frontu záhy po vypuknutí války.²⁵⁴

Po skončení první světové války popisuji ve druhé podkapitole období kojetínského školství až do roku 1948. Se vznikem Československa v roce 1918 se začalo školství celostátně rozvíjet, ve školách byly vyučovány nové předměty a důležitým požadavkem bylo kvalifikované vzdělávání učitelů. Školy dbaly na pomoc žákům z chudých rodin, kdy financovaly nebo pořádaly sbírky na jídlo, ošacení nebo školní pomůcky. Chlapecké i dívčí školy ve městě se těchto charitativních aktivit pravidelně také účastnily. Po první

²⁵³ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

²⁵⁴ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

světové válce se město začalo rozrůstat a následně bylo nutné řešit potřebu přístavby budovy dívčí školy. Přístavba školy byla uskutečněna v roce 1932. Původní budova se dočkala rekonstrukce a celkové modernizace. Hospodářská krize si opět vyžádala charitativní pomoc ze strany škol žákům z potřebných rodin.²⁵⁵

K dalším významným změnám ve školství došlo v období vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava. Tehdejším ministerstvem školství byla vydávána pro celé území legislativní nařízení, která spočívala především ve snížení počtu vyučovacích hodin jazyka českého, zavádění povinné výuky jazyka německého a o změně měšťanských škol na školy hlavní. Nevyhovující školní pomůcky a učebnice musely být zničeny. V období druhé světové války vyvstaly problémy s možností výuky ve školních budovách a opakovala se tak situace z první světové války.²⁵⁶

Obě školní budovy byly postupně zabrány německou armádou pro účely vojenské nemocnice. Výuka musela probíhat na dopolední a odpolední směny v budově dívčí nebo chlapecké školy. V době, ve které byly zabrány obě budovy současně, se žáci scházeli k výuce v několika obecních budovách. Po ukončení druhé světové války v květnu 1945 započala prvně výuka v budově školy chlapecké, protože nebyla příliš poškozena při osvobozovacích bojích. V měsíci červnu 1945 se začalo opět vyučovat i v dívčí škole. Díky kladnému přístupu vedení města začaly probíhat potřebné opravy školních budov ihned po osvobození. Učitelé se nacházeli ve složité situaci, neměli potřebné učebnice a školní pomůcky. Museli zpracovávat obsáhlé přípravy na výuku, což bylo pro ně velmi náročné.²⁵⁷

Ve třetí podkapitole dokumentuji období po roce 1948 až do počátku 60. let 20. století. V 50. letech minulého století docházelo k rozsáhlým politickým a hospodářským změnám a samozřejmě i ke změnám v oblasti školství. Veškeré dění ve společnosti a tedy i ve školství bylo řízeno Komunistickou stranou. V roce 1948 došlo ke změnám organizace měšťanských a obecních škol na školy střední a národní. Již v roce 1953 důsledkem další školské reformy byly v naší republice sloučeny národní a střední školy do středních osmiletých škol. V Kojetíně došlo následkem těchto změn k opakovanému přemísťování škol mezi budovami na ulici Svatopluka Čecha a na náměstí Míru, což je zaznamenáno ve školních kronikách.²⁵⁸

²⁵⁵ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

²⁵⁶ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

²⁵⁷ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1941-1945, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

²⁵⁸ Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

K opakovanému stěhování škol v našem městě se také vyjadřuje ve sborníku okresního archivu Petra Martinková, a to v tom smyslu, že ve srovnání s dalšími městy v přerovském okrese docházelo v Kojetíně k častému rozdělování a slučování škol v krátkých časových rozmezích.²⁵⁹

V 50. letech minulého století v Kojetíně vznikly dvě nové školy. Jednou z nich byla škola zvláštní (dnešní základní škola na Sladovně ulici), založená v roce 1950. Do zvláštní školy byly doporučovány ke vzdělávání děti s mentálními, výukovými nebo výchovnými problémy. Doporučení vydávali ředitelé škol, školní inspektoři nebo děti diagnostikoval lékař. Dále vznikla v roce 1954 Jedenáctiletá střední škola. Následně v roce 1961 byl změněn její název na Všeobecnou vzdělávací školu. V roce 1965 důsledkem dalších školních reforem byla její činnost ukončena.²⁶⁰

Od školního roku 1960/1961 byly změnou legislativy základní školy přeorganizovány na školy devítileté. Ve školním roce 1963/1964 byla dokončena reforma základního školství. Základní školy začaly využívat modernější metody výuky v souladu s novými učebními osnovami, čemuž se kojetínské základní školy dokázaly patřičně přizpůsobit. Cílem bylo lépe připravit žáky na další studium a do pracovního procesu.²⁶¹

Ve čtvrté podkapitole popisují historii základního školství od počátku 60. let do konce 80. let 20. století. S ohledem na politické změny v naší republice koncem 60. let minulého století bylo nutné zintenzivnit ze strany pedagogů výchovně vzdělávací práci, a to v souladu s vědeckým světovým názorem a maximálně podporovat Komunistickou stranu. Počátkem 70. let minulého století byly zavedeny do výuky základních škol nové předměty občanská a branná výchova. Školy pořádaly letní a zimní branná cvičení. Na přelomu 70. a 80. let minulého století byly zaváděny další změny ve vzdělávacím procesu, ve všech postupných ročnících základních škol. Učitelé postupovali v souladu s novými metodickými příručkami a využívali moderní učebnice, metody a formy výuky. Pedagogové kojetínských škol se dokázali rychle adaptovat na nové podmínky. Účastnili se potřebných školení a metodických setkání. Ve výuce používali audiovizuální prostředky a laboratorní práce. Opět

²⁵⁹ MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1.

²⁶⁰ Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města II. díl 1944-1955, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 16.

²⁶¹ Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

byly v základním školství celorepublikově zaváděny další vyučovací předměty, a to prvouka a přírodověda.²⁶²

Od roku 1979 byly zrušeny devítileté základní školy a nově se vyučovalo v základních školách osmiletých. V první polovině 80. let minulého století město Kojetín přistoupilo ke generálním opravám základních škol na náměstí Míru a na ulici Svatopluka Čecha, která získala i novou přístavbu školy. Město Kojetín nechalo postavit novou školní budovu pro zvláštní školu. Zvláštní škola byla po dlouhých letech přemístěna do vyhovujících vlastních prostor.²⁶³

V páté podkapitole se věnuji historii základního školství po roce 1990 až do současné doby. Politické změny, které se udály v měsíci listopadu 1989, měly vliv na celou společnost včetně oblasti školství. Po personálních změnách ve vedení škol, které se v našem městě týkaly pouze základní školy na náměstí Míru, docházelo postupně i k rozsáhlým změnám ve vzdělávacím a výchovném procesu. Především dějepis a občanská výchova se staly předměty s nevyhovujícím obsahem a žáci z nich nebyli klasifikováni. Omezila se výuka ruského jazyka a započala výuka jazyka anglického. Vzdělávání se ubíralo demokratickým a humanitním směrem. Školám vyvstaly problémy se zajištěním pedagogů na výuku anglického jazyka. Učitelé z kojetínských škol si doplňovali vzdělání na jazykové škole v Přerově.²⁶⁴

V roce 1995 získaly základní školy právní subjektivitu a zřizovatelem škol se stalo město Kojetín. Zvláštní škola měla právní subjektivitu od roku 1996, funkci zřizovatele vykonával Školský úřad v Přerově a následně Olomoucký kraj. Základní školy tak získaly větší samostatnost. Školám byly svěřeny do správy školní budovy a movitý majetek.²⁶⁵

Základní škola na ulici Svatopluka Čecha se od druhé poloviny 90. let minulého století začala zaměřovat na žáky se speciálně vzdělávacími potřebami a žáky ze znevýhodněného sociálního prostředí. Následkem této změny se po roce 2000 začal postupně snižovat počet žáků ve škole. Klesal také počet žáků ve zvláštní škole, protože rodiče zapisovali své děti ke vzdělávání na základní školu na ulici Svatopluka Čecha. Zvláštní škola se od roku 2005 stala školou základní.²⁶⁶

²⁶² Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

²⁶³ Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

²⁶⁴ Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

²⁶⁵ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

²⁶⁶ Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

Naopak na základní škole na náměstí Míru se počet žáků postupně navyšoval. Škola prošla další rekonstrukcí počátkem tohoto tisíciletí. Začala přijímat žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky, které jejich rodiče nechtěli zapisovat ke vzdělávání na základní škole na ulici Svatopluka Čecha.

Od školního roku 2007/2008 postupně začaly základní školy vyučovat podle vlastních školních vzdělávacích programů, které si vytvořily v souladu s rámcovými vzdělávacími programy vydanými MŠMT.²⁶⁷

Všechny základní školy byly dostatečně financovány ze strany města Kojetín. Získávaly finanční prostředky na potřebné opravy a modernizaci školních budov. Školy společně s městem Kojetín využívaly fondy Evropské unie k financování vybavení škol nebo různých vzdělávacích programů.

Od jara roku 2020 až do podzimu roku 2021 se musely školy v České republice potýkat s problémy spojenými s virovým onemocněním COVID-19, kdy docházelo v různých intervalech k uzavírání škol. Ke střídání dálkové a prezenční výuky bylo přistupováno podle vývoje epidemiologické situace a následných rozhodnutí ministerstva zdravotnictví a ministerstva školství. Z počátku se každá škola se vzniklou situací vyrovnávala podle svých možností. Následně MŠMT začalo vydávat pro školy manuály, jak v konkrétních situacích mají školy postupovat.²⁶⁸

V neposlední řadě se školy v naší republice musely vyrovnávat na jaře roku 2022 s přílivem válečných uprchlíků z Ukrajiny a zařazením ukrajinských dětí ke vzdělávání do českých škol. Kojetínské základní školy tato skutečnost příliš nezasáhla, jednalo o jednotky ukrajinských dětí.²⁶⁹

Bádáním v dostupných zdrojích k historii školství ve městě Kojetín jsem došla k závěru, že školy se nevyvíjely samostatně, ale do života všech škol se promítalo politické a historické klima města a naší země. Život škol ovlivňovaly nejprve požadavky habsburské monarchie a první světová válka. Po dvacetiletém období demokracie v první polovině dvacátého století, přišla těžká rána v podobě vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava a druhá světová válka, kterou následovala totalita Komunistické strany. V průběhu světových válek ztížil plynulý chod škol mimo jiné jejich zábor armádami z důvodu umístění vojenských nemocnic. Nacistická totalita se snažila z českého národa vytvořit společnost občanů pouze

²⁶⁷ Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXI. díl 2008, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

²⁶⁸ Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

²⁶⁹ Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2021/2022*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

s omezeným vzděláním. Následně v letech 1948 - 1989 se veškerá vzdělávací a výchovná činnost ve školách podrobovala komunistickým idejím, marxismu-leninismu, světovému názoru a ateismu.

Každá etapa v historii našich dějin nesla nové státní uspořádání, z toho vyplývající opakované změny v legislativě ve všech oblastech společnosti včetně školství. Po nabytí opětovné svobody v roce 1989 až do současnosti následovaly další změny ve školství, nové obsahy vzdělávání, metody a formy výuky, vyučovací předměty. Do škol byly zaváděny počítače a internet. Což bylo k rozvoji celé společnosti a technologií logickým důsledkem. Kojetínské školy se dokázaly přizpůsobit náročným podmínkám ve všech obdobích a se všemi problémy se schopně vypořádaly díky vstřícnému přístupu pedagogů i města.

Ve všech politických režimech byli oslavováni nejvyšší představitelé. Školy uskutečňovaly různé vzpomínkové akce, soutěže nebo přehlídky k jednotlivým výročím. Podle zápisu ve školních kronikách v období vlády Komunistické strany bylo těchto aktivit nejvíce. Základní škola na náměstí Míru se více ideově angažovala než další dvě základní školy, což se zřejmě projevilo změnou ve vedení školy po roce 1989.

Specifické postavení mezi kojetínskými školami měla bývalá zvláštní škola. Jednak vzhledem k tomu, že již od 50. let minulého století vzdělávala žáky se zdravotními, výukovými nebo výchovnými problémy, ale také převážná část žáků byla romského původu. Tito žáci neměli žádné hygienické návyky nebo denní režim a učitelé se jim plně věnovali při výuce ve škole a následně i při volnočasových aktivitách tak, aby své žáky naučili základním dovednostem. A k tomu se potýkali s nezájmem ze strany rodičů těchto žáků. To musela být pro pedagogy velmi náročná a obětavá práce.

Po roce 2000 dostaly školy od MŠMT téměř volnou ruku a mohly začít vzdělávat žáky podle svých školních vzdělávacích programů, které musely být v souladu s rámcovými vzdělávacími programy MŠMT. Školy byly průběžně modernizovány a dostatečně finančně podporovány ze strany města a následně i z dotací z evropských fondů.

Zhruba posledních patnáct let je stav kojetínského základního školství stejný v tom smyslu, že základní školy na ulici Svatopluka Čecha a na ulici Sladovní se primárně věnují dětem se specifickými výukovými nebo výchovnými problémy. Školy mají menší kapacitu a nižší počty žáků ve třídách. Základní škola na náměstí Míru také vzdělává děti se specifickými problémy, ale ne v tak vysoké míře a kapacitu školy má vyšší. V současné době mají základní školy vyhovující personální i materiální zázemí pro hodnotné vzdělávání žáků, spolupracují se svými zřizovateli, institucemi ve městě i s rodiči.

Školy měly vždy vliv na kulturní a společenský život ve městě a také v dobách potřebných charitativní charakter. V období rakouské monarchie nebo v období první republiky byly důležitou institucí v materiální a finanční pomoci pro žáky z chudých rodin.

Myslím, že se základní školy důstojně vyrovnaly se všemi politickými režimy a jejich požadavky na vzdělávání a také s historickými událostmi, které mají vždy vliv na vzdělávání dalších generací. Období druhé světové války a následně 50. až 80. let minulého století muselo být pro pedagogy velmi složité. Především s ohledem na vědomosti, které mohli žákům předávat pouze v souladu s požadavky totalitních režimů.

Závěr

Tématem mé diplomové práce byla historie základního školství v Kojetíně, okres Přerov. Zpracovat výše uvedené téma jsem se rozhodla z důvodu, že dosud nebyla vydána komplexní publikace o historii kojetínského základního školství.

Hlavním cílem mé diplomové práce bylo zdokumentovat historii a zhodnotit historický vývoj základního školství v Kojetíně, okres Přerov v závislosti na změnách školského systému a celé společnosti.

Mezi dílčí cíle diplomové práce jsem stanovila stručně popsat historii města Kojetín, historii školství do přelomu 19. a 20. století, shromáždit fakta o historii bývalé zvláštní školy v Kojetíně a porovnat současný stav základních škol ve městě Kojetín.

Cíle diplomové práce jsem splnila, a to bádáním ve školních a obecních kronikách v okresním archivu, ve školních kronikách uložených v základní škole na ulici Sladovní v Kojetíně a dalších publikacích, které se věnují kojetínské historii. Jak jsem zjistila, mnoho publikací o historii našeho města neexistuje. Historii se věnoval především bývalý kronikář PhDr. František Řezáč a společně s ním bývalý dlouhodobý starosta města Ing. Jiří Šírek a současná ředitelka Městského kulturního střediska Bc. Hana Svačinová.

Poznatky k historii našeho města a základního školství, které jsou uvedeny v diplomové práci, by se mohly stát součástí výuky občanské výchovy na kojetínských základních školách. Konkrétně by mohly být zařazeny do školního vzdělávacího programu základní školy na náměstí Míru nazvaného Vítejte. A to do předmětu občanská nauka pro šestý ročník. Název vzdělávací oblasti Naše škola – učivo Život ve škole. Žáci by mohli být učitelem seznámeni stručně s historií školy podle jednotlivých historických milníků. Dále například jak probíhalo vyučování v době světových válek nebo v socialismu a porovnat s tím, jak probíhá výuka dnes nebo jaké byly v minulosti vyučovací předměty. Dále by mohla být práce využita ve vzdělávací oblasti Naše obec, region a kraj – učivo Důležité instituce, významní rodáci, místní tradice. Žáci by mohli být obeznámeni se stručnou historií školy, kojetínskými rodáky a tradicemi například kojetínskými hody nebo divadelní přehlídkou.

Diplomová práce by mohla být dále přínosem pro občany našeho města, které zajímá historie a historie kojetínského školství, a to třeba prostřednictvím každoročních Dnů otevřených dveří, které pořádají jednotlivé základní školy.

Seznam použitých zkratk

c.k.	císařsko – královský
č. pom.	číslo pomůcky
č.p.	číslo popisné
č. inv.	číslo inventáře
DDM	Dům dětí a mládeže
EU	Evropská unie
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
př. n. l.	před naším letopočtem
r.	rok
st.	století
str.	strana
SVP	speciálně vzdělávací potřeby
TGM	Tomáš Garrigue Masaryk
tzv.	takzvaný, takzvaně
zn.	značka

Seznam použitých zdrojů

Prameny

I. ZŠ v Kojetíně, náměstí Míru 83: Výroční zpráva k 80. výročí založení školy. Kojetín: Sdružení rodičů a přátel školy při 1. ZŠ nám. Míru v Kojetíně, 1983.

100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1874-1929, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín. Školní kronika 1929-1950, zn. fondu Měšťanská a obecná škola dívčí Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1969-1980, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. míru 83, nezpracováno.

Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1889-1907, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1907-1932, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1938-1939, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1941-1945, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1945-1954, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1953-1963, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1963-1975, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1975-1985, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

Státní okresní archiv Přerov, Školní kronika 1985-1996, zn. fondu Základní škola, Sv. Čecha, Kojetín, nezpracovaná část.

Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1950-1980. Kronika uložena v archivu základní školy.
Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1980-1994. Kronika uložena v archivu základní školy.
Zvláštní škola Kojetín. Školní kronika 1994-2009. Kronika uložena v archivu základní školy.

Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města I. díl 1914-1943, zn. fondu AM Kojetín, č. listu NAD 260, č. pom. 783, inv. č. 1676.

Státní okresní archiv Přerov, Pamětní kniha města Kojetína. Kronika města II. díl 1944-1955, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 16.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města III. díl 1956-1969, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 16.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XV. díl 1982, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 29.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XVI. díl 1983, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 30.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XIX. díl 1986, zn. fondu MěNV Kojetín, č. listu NAD 265, č. pom. 1595, inv. č. 33.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXVI. díl 1993, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXIX. díl 1996, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXX. díl 1997, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXII. díl 1999, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXIII. díl 2000, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXV. díl 2002, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVI. díl 2003, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXVIII. díl 2005, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXIX. díl 2006, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetín. Kronika města XXXX. díl 2007, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXI. díl 2008, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetín. Kronika města XXXXII. díl 2009, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXIII. díl 2010, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXIV. díl 2011, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVI. díl 2013, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVII. díl 2014, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXVIII. díl 2015, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXX. díl 2017, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Státní okresní archiv Přerov, Kronika města Kojetína. Kronika města XXXXXI. díl 2018, zn. fondu MěÚ Kojetín, č. listu NAD 1748, neinventarizováno.

Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2019/2020*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

Základní škola Kojetín, nám. Míru 83. *Výroční zpráva za školní rok 2021/2022*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586. *Výroční zpráva za školní rok 2018/2019*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

Odborné učiliště a Základní škola, Křenovice 8. *Výroční zpráva za školní rok 2020/2021*. Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

Odborné učiliště a Základní škola, Křenovice 8. *Výroční zpráva za školní rok 2021/2022.* Výroční zpráva uložena v archivu základní školy.

Literatura

JELÍNEK, Břetislav, Josef KOVAŘÍK a Jan KRAŤOCH. *Kojetínsko - Město Kojetín a okolí*. Brno: Národohospodářská propagace ČSR, 1933.

MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1.

PĚŘINKA, František. *Vlastivěda Moravská, kojetský okres*. Brno: Musejní spolek, 1930.

ŘEZÁČ, František. *Kojetín v minulosti a současnosti*. Přerov: Okresní komise cestovního ruchu ONV, 1966.

ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8.

SOMR, Miroslav, ed. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

SROGOŇ, Tomáš, ed. *Dejiny školstva a pedagogiky*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladatelství, 1986.

ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané: 15 let mikroregionu Střední Haná*. Olomouc: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2014. ISBN 978-80-905769-3-3.

VESELÁ, Zdenka. *Vývoj české školy a učitelského vzdělávání*. Brno: Masarykova Univerzita, 1992.

ZAHRADNÍK, Milan a Hana SVAČINOVÁ. *Hanáci z pohledu Marie Gardavské kdysi a dnes*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2013. ISBN 978-80-260-4882-4.

ZOUNEK, Jiří a Michal ŠIMÁNĚ. *Úvod do studia dějin pedagogiky a školství: kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6945-9.

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Letecký pohled na centrum města Kojetín

Příloha č. 2 - Tradiční hanácký kroj

Příloha č. 3 - Stará škola u Kroměřížské brány

Příloha č. 4 - Pohled od Kroměřížské brány

Příloha č. 5 - Chlapecká škola v roce 1913, nynější základní škola na ulici Svatopluka Čecha 586 (po provedení přístavby - pravá část)

Příloha č. 6 - Dívčí škola počátkem 20. století, nynější základní škola na náměstí Míru 83

Příloha č. 7 - Chlapecká škola v letech 1938-1939, nynější základní škola na ulici Svatopluka Čecha 586

Příloha č. 8 - Základní škola na náměstí Míru 83 v roce 1983 (po generální opravě)

Příloha č. 9 - Základní škola na ulici Svatopluka Čecha 586 (současnost)

Příloha č. 10 - Základní škola na náměstí Míru 83 (současnost)

Příloha č. 11 - Základní škola na ulici Sladovní 492 (současnost)

Příloha č. 1 - Letecký pohled na centrum města Kojetín

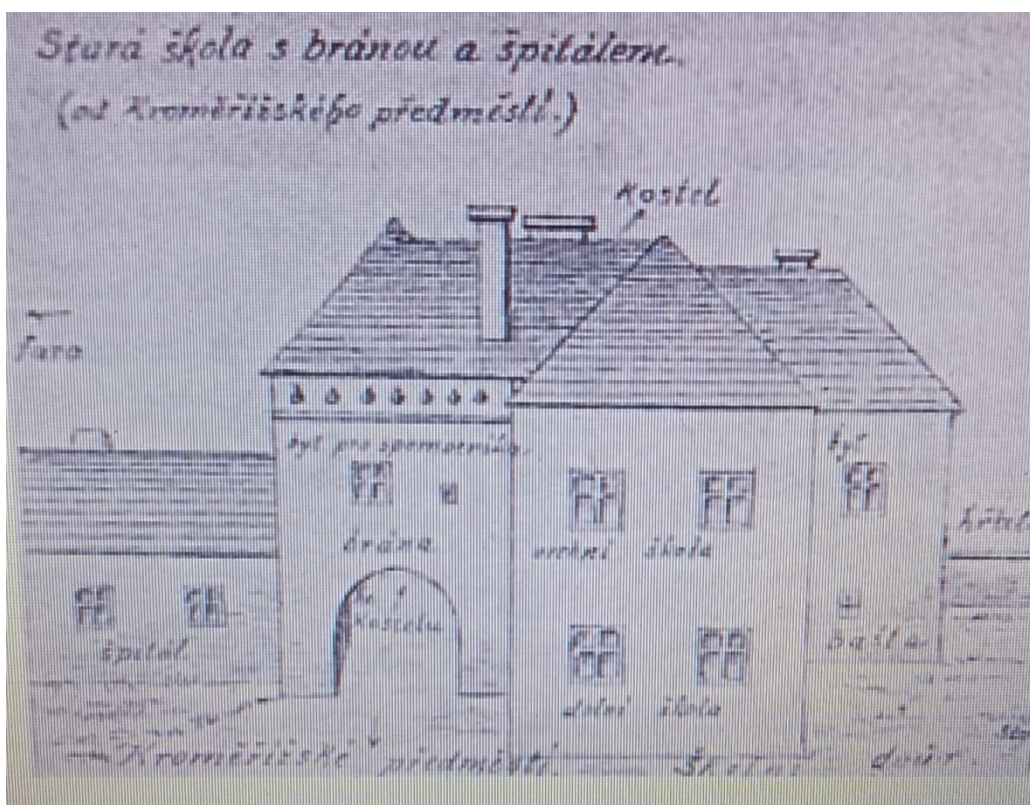
Zdroj: ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané: 15 let mikroregionu Střední Haná*. Olomouc: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2014. ISBN 978-80-905769-3-3.

Příloha č. 2 - Tradiční hanácký kroj

Zdroj: ŠÍREK, Jiří. *Chvála Střední Hané: 15 let mikroregionu Střední Haná*. Olomouc: Svazek obcí mikroregionu Střední Haná, 2014. ISBN 978-80-905769-3-3.

Příloha č. 3 - Stará škola u Kroměřížské brány

Zdroj: JELÍNEK, Břetislav, Josef KOVAŘÍK a Jan KRAŤOCH. *Kojetínsko - Město Kojetín a okolí*. Brno: Národohospodářská propagace ČSR, 1933.

Příloha č. 4 – Pohled od Kroměřížské brány

Zdroj: *100 let základní školy v Kojetíně, ul. Sv. Čecha*. Kojetín: Ředitelství ZŠ Kojetín, ul. Sv. Čecha, 1988.

Příloha č. 5 - Chlapecká škola v roce 1913, nynější základní škola na ulici Svatopluka Čecha 586 (po provedení přístavby - pravá část)

Zdroj: MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1.

Příloha č. 6 - Dívčí škola počátkem 20. století, nynější základní škola na náměstí Míru 83

Zdroj: MARTINKOVÁ, Petra. Vývoj českého základního školství v Kojetíně do roku 1953. In: *Sborník Státního okresního archivu v Přerově*. Přerov: Státní okresní archiv v Přerově, 2003. ISBN 80-86388-13-1.

Příloha č. 7 - Chlapecká škola v letech 1938-1939, nyní základní škola na ulici Svatopluka Čecha 586

Zdroj: Státní okresní archiv Přerov, Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín. Školní kronika 1938-1939, zn. fondu Měšťanská a obecná škola chlapecká Kojetín, nezpracovaná část.

Příloha č. 8 - Základní škola na náměstí Míru 83 v roce 1983 (po generální opravě)

Zdroj: Státní okresní archiv Přerov, Základní škola nám. Míru 83, Kojetín. Školní kronika 1980-1993, zn. fondu Základní škola Kojetín, nám. Míru 83, nezpracováno.

Příloha č. 9 - Základní škola na ulici Svatopluka Čecha 586 (současnost)

Zdroj: ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8.

Příloha č. 10 - Základní škola na náměstí Míru 83 (současnost)

Zdroj: Zdroj: ŘEZÁČ, František, Hana SVAČINOVÁ a Jiří ŠÍREK, ed. *Kojetín v proměnách času:(1233-2008): sborník*. Kojetín: Městské kulturní středisko Kojetín, 2009. ISBN 978-80-254-4254-8.

Příloha č. 11- Základní škola na ulici Sladovní 492 (současnost)

Zdroj: autor fotografie Bc. Petra Šachová